

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

27. června 2024*

Obsah

I.	Právní rámec	6
A.	Nariadení (ES) č. 1/2003	6
B.	Pokyny pro dohody o převodu technologií z roku 2004	6
C.	Pokyny k použití článku 101 [SFEU] na dohody o převodu technologií	6
II.	Skutečnosti předcházející sporu	7
A.	Perindopril	7
B.	Spory týkající se perindoprilu	8
1.	Rozhodnutí EPÚ	8
2.	Rozhodnutí vnitrostátních soudů	8
C.	Dohody o smírném narovnání sporů týkajících se perindoprilu	9
1.	Dohody Niche a Matrix	9
2.	Dohoda Teva	10
3.	Dohody Krka	10
4.	Dohoda Lupin	11
III.	Sporné rozhodnutí	11
IV.	Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek	12
V.	Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení	13
VI.	Ke kasačnímu opravnému prostředku	14

* Jednací jazyk: francouzština.

A. Úvodní poznámky k přípustnosti	14
B. K prvnímu a druhému důvodu kasačního opravného prostředku, jež se týkají kritérií pro posouzení pojmů „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ a „potenciální hospodářská soutěž“	15
1. K přípustnosti	16
2. K věci samé	16
a) Úvodní poznámky	16
b) Ke kritériím týkajícím se potenciální hospodářské soutěže (druhý důvod kasačního opravného prostředku)	20
1) Argumentace účastníků řízení	20
2) Závěry Soudního dvora	22
c) Ke kritériím týkajícím se kvalifikace omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu (první důvod kasačního opravného prostředku)	27
1) Argumentace účastníků řízení	27
2) Závěry Soudního dvora	29
C. Ke třetímu a šestému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícím se dohod Niche a Matrix	34
1. K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku	34
a) K první části, týkající se potenciální hospodářské soutěže	34
1) Argumentace účastníků řízení	34
2) Závěry Soudního dvora	36
b) Ke druhé části, týkající se kvalifikace omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu	40
1) Argumentace účastníků řízení	40
2) Závěry Soudního dvora	41
2. K šestému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se kvalifikace dohod Niche a Matrix jako samostatných protiprávních jednání	43
a) Argumentace účastníků řízení	43
b) Závěry Soudního dvora	44
D. Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se dohody Teva	46

1. K první části, týkající se potenciální hospodářské soutěže	46
a) Argumentace účastníků řízení	46
b) Závěry Soudního dvora	47
2. Ke druhé části, týkající se kvalifikace jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu	48
a) K cílům dohody Teva	49
1) Argumentace účastníků řízení	49
2) Závěry Soudního dvora	49
b) Ke dvojznačným účinkům dohody Teva	50
1) Argumentace účastníků řízení	50
2) Závěry Soudního dvora	50
c) Ke škodlivosti ustanovení dohody Teva	50
1) Argumentace účastníků řízení	50
2) Závěry Soudního dvora	51
d) K obrácené platbě	53
1) Argumentace účastníků řízení	53
2) Závěry Soudního dvora	54
E. K pátému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se dohody Lupin	55
1. K první části, týkající se potenciální hospodářské soutěže	55
a) Argumentace účastníků řízení	55
b) Závěry Soudního dvora	56
2. Ke druhé části, týkající se kvalifikace omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu . .	57
a) K obrácené platbě	57
1) Argumentace účastníků řízení	57
2) Závěry Soudního dvora	58
b) Ke škodlivosti ustanovení dohody Lupin	58
1) Argumentace účastníků řízení	58

2) Závěry Soudního dvora	60
c) K působnosti dohody Lupin	61
1) Argumentace účastníků řízení	61
2) Závěry Soudního dvora	61
3. Ke třetí části týkající se data ukončení protiprávního jednání	62
a) Argumentace účastníků řízení	62
b) Závěry Soudního dvora	63
F. K sedmému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se pokut	64
1. K první části, týkající se porušení zásady legality trestných činů a trestů	65
a) Argumentace účastníků řízení	65
b) Závěry Soudního dvora	65
2. K druhé části, týkající se porušení zásady proporcionality	66
a) Argumentace účastníků řízení	66
b) Závěry Soudního dvora	67
G. Závěry týkající se kasačního opravného prostředku	68
VII. K žalobě podané k Tribunálu	68
K nákladům řízení	69

„Kasační opravný prostředek – Hospodářská soutěž – Farmaceutické výrobky – Trh s perindopilem – Článek 101 SFEU – Kartelové dohody – Potenciální hospodářská soutěž – Omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu – Strategie pro oddálení vstupu generických verzí perindoprilu na trh – Dohoda o smírném narovnání patentových sporů – Doba trvání protiprávního jednání – Pojem „jediné protiprávní jednání“ – Zrušení nebo snížení pokuty“

Ve věci C-201/19 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek podaný na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie dne 28. února 2019,

Servier SAS, se sídlem v Suresnesu (Francie),

Servier Laboratories Ltd, se sídlem v Stoke Poges (Spojené království),

Les Laboratoires Servier SAS, se sídlem v Suresnesu,

zástupci: O. de Juvigny, J. Jourdan, T. Reymond, A. Robert, avocats, J. Killick, advocaat, a M. I. F. Utges Manley, solicitor,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

další účastníci řízení:

Evropská komise, zástupci: původně F. Castilla Contreras, B. Mongin a C. Vollrath, poté F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, B. Mongin, J. Norris a C. Vollrath, a nakonec F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, J. Norris a C. Vollrath, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

podporovaná:

Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska, zástupci: původně D. Guðmundsdóttir, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: J. Holmes, KC, poté L. Baxter, F. Shibli, D. Guðmundsdóttir a J. Simpson, jako zmocněnci, ve spolupráci s: J. Holmes, KC, a P. Woolfe, barrister, a nakonec S. Fuller, jako zmocněnec, ve spolupráci s: J. Holmes, KC, a P. Woolfe, barrister,

vedlejší účastník v řízení o kasačním opravném prostředku,

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), se sídlem v Ženevě (Švýcarsko), zástupci: F. Carlin, avocate,

vedlejší účastníci v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení: A. Arabadžev (zpravodaj), předseda senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce prvního senátu, P. G. Xuereb, A. Kumin a I. Ziemele, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

za soudní kancelář: M. Longar, rada, a R. Șereș, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 20. a 21. října 2021,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 14. července 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Kasačním opravným prostředkem se společnosti Servier SAS, Servier Laboratories Ltd a Les Laboratoires Servier SAS domáhají částečného zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 12. prosince 2018, Servier a další v. Komise (T-691/14, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2018:922), v němž Tribunál částečně zamítl jejich žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Komise C(2014) 4955 final ze dne 9. července 2014 týkajícího se řízení podle článku 101 [SFEU]

a článku 102 [SFEU] [věc AT/39612 – Perindopril (Servier)] (dále jen „sporné rozhodnutí“) v rozsahu, v němž se jich týká, a podpůrně se domáhají snížení výše pokuty, která jim byla tímto rozhodnutím uložena.

I. Právní rámec

A. Nařízení (ES) č. 1/2003

- 2 V článku 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích [101] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205), který je nadepsán „Důkazní břemeno“, je stanoveno:

„Ve všech vnitrostátních postupech nebo postupech Společenství pro použití článků [101] a [102 SFEU] spočívá důkazní břemeno, pokud jde o porušení čl. [101] odst. 1 nebo článku [102 SFEU], na té straně nebo orgánu, který vznesl obvinění. Podniky nebo sdružení podniků, které chtějí využít ustanovení čl. [101] odst. 3 [SFEU], nesou důkazní břemeno, že podmínky uvedeného odstavce jsou splněny.“

B. Pokyny pro dohody o převodu technologií z roku 2004

- 3 V bodě 209 pokynů Evropské komise ze dne 27. dubna 2004 o použití článku [101 SFEU] na dohody o převodu technologií (Úř. věst. 2004, C 101, s. 2, dále jen „pokyny pro dohody o převodu technologií z roku 2004“) je uvedeno:

„Pokud jde o doložky o nenapadnutí práv v dohodách o urovnání sporů a dohodách o neuplatnění práv, má se obecně za to, že se na ně čl. 101 odst. 1 nevztahuje. O těchto dohodách platí z podstaty věci, že se smluvní strany zaváží nenapadat následně práva duševního vlastnictví, kterých se daná dohoda týká. Samotným účelem dohody totiž je urovnat probíhající spory a/nebo se vyhnout sporům budoucím.“

C. Pokyny k použití článku 101 [SFEU] na dohody o převodu technologií

- 4 Body 242 a 243 pokynů k použití článku 101 [SFEU] na dohody o převodu [t]echnologií (Úř. věst. 2014, C 89, s. 3) znějí:

„Doložky o nenapadnutí práv obsažené v dohodách o urovnání sporů

242. Pokud jde o doložky o nenapadnutí práv v dohodách o urovnání sporů, má se obecně za to, že se na ně čl. 101 odst. 1 [SFEU] nevztahuje. O těchto dohodách platí z podstaty věci, že se smluvní strany zaváží nenapadat následně práva duševního vlastnictví, kterých se daný spor týkal. Samotným účelem dohody totiž je urovnat probíhající spory a/nebo se vyhnout sporům budoucím.

243. Za zvláštních okolností však doložky o nenapadnutí práv uvedené v dohodách o urovnání sporů mohou mít rušivý vliv na hospodářskou soutěž a může se na ně vztahovat čl. 101 odst. 1 [SFEU]. Omezení svobody napadnout určité právo duševního vlastnictví není součástí konkrétního předmětu daného práva duševního vlastnictví a může omezovat hospodářskou soutěž. Například doložky o nenapadnutí práv mohou porušit čl. 101 odst. 1,

pokud bylo právo duševního vlastnictví uděleno na základě nesprávných nebo zavádějících informací [...]. Kontrola těchto doložek může být rovněž nezbytná, pokud poskytovatel licence vedle udělování licencí na technologická práva finančními či jinými prostředky motivuje nabyvatele licence k souhlasu s tím, že nenapadne platnost technologických práv, nebo pokud jsou technologická práva pro výrobu nabyvatele licence nezbytným vstupem [...]"

II. Skutečnosti předcházející sporu

- 5 Skutečnosti předcházející sporu, jak vyplývají zejména z bodů 1 až 73 napadeného rozsudku, lze shrnout následovně.

A. Perindopril

- 6 Společnost Servier SAS je mateřskou společností farmaceutické skupiny Servier, jejíž součástí jsou společnosti Les Laboratoires Servier SAS a Servier Laboratories Ltd (dále jen jednotlivě nebo společně „Servier“). Společnost Les Laboratoires Servier se specializuje na vývoj originálních léčivých přípravků, zatímco její dceřiná společnost Biogaran SAS se specializuje na vývoj generických léčivých přípravků.
- 7 Společnost Servier vyvinula léčivý přípravek perindopril, který se používá především k léčení hypertenze a srdečního selhání. Tento léčivý přípravek patří mezi inhibitory angiotensin konvertujícího enzymu. Účinná látka perindoprilu má formu soli. Původně používanou solí byl erbumin.
- 8 Patent EP0049658 týkající se účinné látky perindoprilu byl u Evropského patentového úřadu (EPÚ) přihlášen společností skupiny Servier dne 29. září 1981. Platnost tohoto patentu měla uplynout dne 29. září 2001, ale jeho ochrana byla v několika členských státech, včetně Spojeného království, prodloužena do 22. června 2003. Ve Francii byla ochrana tohoto patentu prodloužena do 22. března 2005 a v Itálii do 13. února 2009.
- 9 Dne 16. září 1988 Servier přihlásila u EPÚ několik patentů na postupy výroby účinné látky perindoprilu, jejichž platnost uplynula dne 16. září 2008, a sice: patenty EP0308339 (dále jen „patent 339“), EP0308340 (dále jen „patent 340“), EP0308341 (dále jen „patent 341“) a EP0309324.
- 10 Dne 6. července 2001 společnost Servier přihlásila u EPÚ patent EP1296947 (dále jen „patent 947“) na perindopril složený z krystalické formy alfa erbuminu a postup jeho výroby, který EPÚ udělil dne 4. února 2004.
- 11 Dne 6. července 2001 podala společnost Servier také přihlášky k národním patentům v několika členských státech před tím, než se tyto státy staly stranami úmluvy o udělování evropských patentů, podepsané v Mnichově dne 5. října 1973, která vstoupila v platnost dne 7. října 1977. Servier podala například přihlášky k patentům odpovídajícím patentu 947 v Bulharsku (BG 107 532), v České republice (PV2003-357), v Estonsku (P200300001), v Maďarsku (HU225340), v Polsku (P348492) a na Slovensku (PP0149-2003). Tyto patenty byly uděleny dne 16. května 2006 v Bulharsku, dne 17. srpna 2006 v Maďarsku, dne 23. ledna 2007 v České republice, dne 23. dubna 2007 na Slovensku a dne 24. března 2010 v Polsku.

B. Spory týkající se perindoprilu

- 12 Mezi lety 2003 a 2009 vznikla řada sporů mezi Servier a výrobci, kteří se chystali uvést na trh generickou verzi perindoprilu.

1. Rozhodnutí EPÚ

- 13 V průběhu roku 2004 deset výrobců generických léčivých přípravků, včetně společností Niche Generics Ltd (dále jen „Niche“), KRKA, továrna zdravil, d.d. (dále jen „Krka“), Lupin Ltd a Norton Healthcare Ltd, dceřiné společnosti společnosti Ivax Europe, která se později spojila se společností Teva Pharmaceutical Industries Ltd, mateřskou společností skupiny Teva, kteří se specializují na výrobu generických léčivých přípravků, podalo k EPÚ námitky proti patentu 947 směřující k jeho zrušení z důvodů vycházejících z nedostatku novosti a vynálezecké činnosti, jakož i z nedostatečného popisu vynálezu.
- 14 Dne 27. července 2006 potvrdilo námitkové oddělení EPÚ platnost patentu 947 (dále jen „rozhodnutí EPÚ ze dne 27. července 2006“). Toto rozhodnutí bylo napadeno před technickým odvolacím senátem EPÚ. Po uzavření dohody o smírném narovnání se Servier vzala dne 9. února 2005 Niche zpět svůj návrh v námitkovém řízení, dne 11. ledna 2007 vzala zpět svůj návrh v řízení před technickým odvolacím senátem EPÚ Krka a dne 5. února 2007 vzala zpět svůj návrh v řízení před technickým odvolacím senátem EPÚ společnost Lupin.
- 15 Technický odvolací senát EPÚ rozhodnutím ze dne 6. května 2009 zrušil rozhodnutí EPÚ ze dne 27. července 2006 a patent 947 zrušil. Žádost o přezkum podaná Servier proti tomuto rozhodnutí technického odvolacího senátu byla zamítnuta dne 19. března 2010.

2. Rozhodnutí vnitrostátních soudů

- 16 Platnost patentu 947 byla před některými vnitrostátními soudy zpochybněna výrobci generických léčivých přípravků a Servier podala proti těmto výrobcům žaloby pro porušení práv, jakož i návrhy na vydání předběžných soudních příkazů. Většina těchto řízení byla z důvodu dohod o smírném narovnání, které mezi lety 2005 a 2007 Servier uzavřela se společnostmi Niche, Matrix Laboratories Ltd (dále jen „Matrix“), Teva, Krka a Lupin, ukončena dříve, než soudy, kterým byla věc předložena, mohly s konečnou platností rozhodnout o platnosti patentu 947.
- 17 Ve Spojeném království byl patent 947 soudem prohlášen za neplatný pouze v rámci sporu mezi společnostmi Servier a Apotex Inc. Dne 1. srpna 2006 totiž Servier podala k High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení Chancery (senát pro patenty), Spojené království] žalobu pro porušení práv z patentu 947 proti společnosti Apotex, která začala uvádět na trh ve Spojeném království generickou verzi perindoprilu. Dne 8. srpna 2006 Servier dosáhla proti společnosti Apotex vydání předběžného soudního příkazu. Dne 6. července 2007 byl v návaznosti na vzájemný návrh společnosti Apotex tento předběžný soudní příkaz zrušen a patent 947 byl prohlášen za neplatný, což této společnosti umožnilo uvést na trh ve Spojeném království generickou verzi perindoprilu. Dne 9. května 2008 bylo rozhodnutí o neplatnosti patentu 947 potvrzeno v odvolacím řízení.
- 18 V Nizozemsku společnost Katwijk Farma BV, dceřiná společnost společnosti Apotex, podala dne 13. listopadu 2007 u soudu tohoto členského státu žalobu na neplatnost patentu 947, potvrzeného v Nizozemsku. Servier podala k uvedenému soudu návrh na vydání předběžného soudního

příkazu, který byl dne 30. ledna 2008 zamítnut. Tentýž soud rozhodnutím ze dne 11. června 2008 v řízení zahájeném dne 15. srpna 2007 společností Pharmachemie BV, náležející do skupiny Teva, zrušil patent 947 pro Nizozemsko. Po tomto rozhodnutí vzaly společnosti Servier a Katwijk Farma své návrhy zpět.

C. Dohody o smírném narovnání sporů týkajících se perindoprilu

1. Dohody Niche a Matrix

- 19 Společnost Niche je dceřinou společností Unichem Laboratories Ltd (dále jen „Unichem“), společnosti založené podle indického práva, která se zaměřuje na výrobu generických léčivých přípravků. Dne 26. března 2001 společnosti, jejichž právními nástupci se staly společnosti Niche a Matrix Laboratories Ltd (dále jen „Matrix“), uzavřely dohodu o spolupráci na vývoji generické verze perindoprilu. Podle uvedené dohody byla společnost, jejíž právní nástupkyní se stala Matrix, pověřena výrobou účinné látky tohoto léčivého přípravku a druhá společnost, která je stranou uvedené dohody, byla pověřena získáním rozhodnutí o registraci a distribucí uvedeného léčivého přípravku.
- 20 Dne 25. června 2004 podala Servier žalobu pro porušení práv z patentů 339, 340 a 341 k High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení Chancery (senát pro patenty)], proti Niche, která se protižalobou domáhala prohlášení neplatnosti patentu 947. Matrix byla do tohoto řízení zapojena prostřednictvím svědeckých výpovědí. Datum jednání v uvedeném řízení bylo nařízeno na dny 7. a 8. února 2005.
- 21 Dne 8. února 2005 Servier uzavřela dvě dohody o smírném narovnání těchto sporů a řízení před EPÚ týkajících se patentu 947, první se společnostmi Niche a Unichem (dále jen „dohoda Niche“) a druhou s Matrix (dále jen „dohoda Matrix“).
- 22 Každá z těchto dohod obsahovala doložky o neuvedení na trh, v nichž se tyto podniky zavázaly, že se až do uplynutí doby platnosti příslušných patentů Servier týkajících se perindoprilu zdrží výroby, dodávání nebo uvádění na trh jakékoliv generické formy perindoprilu vyráběné postupy chráněnými uvedenými patenty, a dále doložky o nenapadnutí práv, v nichž se uvedené podniky zavázaly k tomu, že se zdrží podávání jakýchkoli žalob směřujících ke zpochybnění platnosti uvedených patentů nebo k určení toho, že tato práva nejsou porušována, nebo že takové žaloby vezmou zpět.
- 23 Jako protiplnění se Servier zavázala k tomu, že nepodá žaloby pro porušení práv proti uvedeným podnikům, a dále k tomu, že jim poskytne odškodnění za náklady, které jim mohly vzniknout kvůli ukončení jejich programu vývoje verze perindoprilu vyráběného podle postupů chráněných patenty Servier. Toto odškodnění mělo být provedeno prostřednictvím dvou plateb, přičemž první byla určena Niche a druhá Matrix, každá ve výši 11,8 milionu liber šterlinků (GBP). Tyto dohody se vztahovaly zejména na všechny členské státy Evropského hospodářského prostoru (EHP), v nichž platily patenty 339, 340, 341 a 947.
- 24 Podle třetí dohody uzavřené rovněž dne 8. února 2005 se Niche zavázala, že společnosti Biogaran předá soubory dokumentace nezbytné k získání registrace tří jiných léčivých přípravků, než je perindopril, a převede na ni registraci k jednomu z uvedených tří léčivých přípravků získanou ve Francii (dále jen „dohoda Biogaran“). Jako protiplnění měla Biogaran zaplatit Niche nevratnou částku 2,5 milionu GBP, a to i kdyby Biogaran tyto registrace nezískala.

2. Dohoda Teva

- 25 Dne 9. srpna 2005 podala společnost Ivax k High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení Chancery (senát pro patenty)] žalobu na neplatnost patentu 947. Uvedené řízení bylo přerušeno do vydání rozhodnutí, kterým bude ukončeno řízení před EPÚ o zrušení tohoto patentu.
- 26 Dne 13. června 2006 uzavřely Servier a Teva UK Limited dohodu o smírném narovnání (dále jen „dohoda Teva“). Tato dohoda, která se vztahovala pouze na Spojené království, byla uzavřena na dobu tří let, s možností prodloužení o další dva roky. Podle ustanovení uvedené dohody se Teva zavázala odebírat perindopril určený k distribuci ve Spojeném království výlučně od Servier. Kromě této doložky o výlučném zásobování uvedená dohoda obsahovala rovněž doložku o nenapadnutí patentů 339, 340, 341 a 947, jejichž majitelkou byla Servier, jakož i doložku o neuvedení na trh, která se vztahovala na území Spojeného království. Na základě poslední uvedené doložky byla Teva povinna zdržet se výroby nebo uvádění na trh v tomto bývalém členském státě jakékoli generické formy perindoprilu, kterou Servier považovala za porušující její patenty. Jako protiplnění zaplatila Servier společnosti Teva částku 5 milionů GBP.
- 27 Dohoda Teva mimoto obsahovala ustanovení o paušálním odškodnění. Podle této doložky platilo, že pokud by Servier nezajistila dodávky perindoprilu společnosti Teva od 1. srpna 2006, byla Servier povinna zaplatit společnosti Teva paušální odškodnění ve výši 500 000 GBP měsíčně, neboť Teva neměla právo na podání jakékoli žaloby proti Servier ani právo vypovědět dohodu Teva.
- 28 Vzhledem k tomu, že dne 1. srpna 2006 Servier nedodala společnosti Teva perindopril, zaplatila Servier v souladu s dohodou Teva společnosti Teva paušální odškodnění ve výši 5,5 milionu GBP, čímž se celková částka plateb provedených na základě dohody Teva zvýšila na 10,5 milionu GBP.
- 29 Dne 23. února 2007 uzavřely Servier a Teva dodatek k dohodě Teva. I když tento dodatek potvrdil doložku o výhradním zásobování, bylo v něm stanoveno, že Teva může začít distribuovat perindopril pocházející od Servier buď ke dni stanovenému Servier, nebo ke dni zrušení nebo uplynutí doby platnosti patentu 947, nebo k datu, od kterého Apotex začne distribuovat generickou verzi perindoprilu ve Spojeném království.

3. Dohody Krka

- 30 Dne 3. října 2006 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení Chancery (senát pro patenty)] vydal v řízení o žalobách pro porušení práv vyplývajících z patentů 340 a 947 předběžný soudní příkaz vůči Krka a zamítl návrh na zjednodušené řízení, kterým Krka zpochybnila protižalobou platnost patentu 947.
- 31 V návaznosti na toto rozhodnutí a na dřívější rozhodnutí EPÚ ze dne 27. července 2006 Servier a Krka uzavřely tři dohody (dále jen „dohody Krka“). Dne 27. října 2006 uzavřely dohodu o smírném narovnání sporů týkajících se patentů 340 a 947, jakož i dohodu o licenci a dne 5. ledna 2007 dohodu o převodu a licenci.
- 32 Podle této dohody o smírném narovnání vzala Servier zpět žaloby pro porušení práv z těchto patentů směřující vůči Krka a Krka se vzdala v celosvětovém rozsahu zpochybňování platnosti uvedených patentů a uvádění generické verze perindoprilu porušující patent 947 na trh.

- 33 Servier v dohodě o licenci udělila Krka výlučnou a neodvolatelnou licenci k patentu 947 v České republice, Lotyšsku, Litvě, Maďarsku, Polsku, Slovinsku a na Slovensku. Za to byla Krka povinná zaplatit Servier poplatek ve výši 3 % čisté výše svých tržeb ze všech těchto území.
- 34 Krka podle dohody o převodu a o licenci převedla Servier dvě přihlášky k patentům, jež se týkaly perindoprilu. Jako protiplnění za toto převedení společnost Servier zaplatila společnosti Krka částku ve výši 30 milionů eur.

4. Dohoda Lupin

- 35 Dne 18. října 2006 podala Lupin k High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení Chancery (senát pro patenty)], žalobu na neplatnost patentu 947 a na určení neporušování práv z uvedeného patentu generickou podobou perindoprilu, kterou hodlala ve Spojeném království prodávat.
- 36 Dne 30. ledna 2007 Servier a Lupin ukončily tento spor i řízení před EPÚ týkající se patentu 947 dohodou o smírném narovnání (dále jen „dohoda Lupin“).
- 37 Uvedená dohoda obsahovala doložku o „nenapadnutí práv“, v níž se Lupin zavázala, že nebude zpochybňovat patenty Servier týkající se perindoprilu. Uvedená dohoda obsahovala rovněž doložku o „neuvedení na trh“. Na základě posledně uvedené doložky se Lupin zavázala k tomu, že nebude prodávat generickou verzi „perindopril[-]erbumin [...] a jakoukoliv jeho sůl“. Z bodu 54 napadeného rozsudku vyplývá, že „Lupin byla však oprávněna uvádět na trh výrobky dodané Servier nebo svůj vlastní perindopril v zemích, kde byla na trhu generická podoba perindoprilu schválena Servier nebo v případě uplynutí doby platnosti všech relevantních patentů Servier nebo v zemích, ve kterých třetí osoba uvedla na trh generickou podobu perindoprilu a ve kterých Servier nepodala žádný návrh na vydání příkazu znějícího na zákaz jeho prodeje“. Tyto doložky o nenapadnutí práv a neuvádění na trh se uplatňovaly na územích všech členských států EHP.
- 38 Dohoda Lupin mimoto obsahovala doložku o převodu a licenci, podle které Lupin převedla na Servier práva duševního vlastnictví, na která se vztahovaly tři přihlášky patentů týkající se postupů přípravy perindoprilu, práva, která se Servier zavázala převést na základě licence zpět na Lupin. Jako protiplnění za tento převod zaplatila Servier společnosti Lupin 40 milionů eur.
- 39 Konečně dohoda Lupin stanovila, že Servier a Lupin využijí „všechny přiměřené prostředky“ k uzavření dohody o dodávkách, podle níž bude Servier dodávat perindopril společnosti Lupin.

III. Sporné rozhodnutí

- 40 Dne 9. července 2014 přijala Komise sporné rozhodnutí. Komise měla předně za to, že dohody Niche, Matrix, Teva, Krka a Lupin představovaly omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu a z hlediska důsledku. Tyto dohody tudíž kvalifikovala jako protiprávní jednání porušující článek 101 SFEU. Komise se dále domnívala, že uzavření uvedených dohod ve spojení s jinými jednáními, jako je získání technologií týkajících se účinné látky perindoprilu, představovalo ze strany Servier strategii, jejímž cílem bylo oddálit vstup generických verzí tohoto léčivého přípravku na trh, na němž měl tento podnik dominantní postavení. Komise měla za to, že toto zneužití dominantního postavení představuje porušení článku 102 SFEU.

- 41 V člancích 1 až 5 tohoto rozhodnutí Komise konstatovala, že Servier porušila článek 101 SFEU tím, že se účastnila dohod se společnostmi Niche, Matrix, Teva, Krka a Lupin. V člancích 1 a 2 uvedeného rozhodnutí Komise konkrétně zdůraznila, že dohoda Niche i dohoda Matrix představovaly protiprávní jednání týkající se všech států, které byly členy Evropské unie ke dni přijetí tohoto rozhodnutí, s výjimkou Itálie a Chorvatska; že tato protiprávní jednání započala dne 8. února 2005, s výjimkou Lotyšska, kde protiprávní jednání započala dne 1. července 2005, Bulharska a Rumunska, kde protiprávní jednání započala 1. ledna 2007, a Maltu, kde započala dne 1. března 2007; a že uvedená protiprávní jednání skončila dne 15. září 2008, s výjimkou Spojeného království, kde skončila dne 6. července 2007, a Nizozemska, kde skončila dne 12. prosince 2007.
- 42 V článku 3 sporného rozhodnutí Komise konstatovala, že dohoda Teva představovala protiprávní jednání vztahující se na Spojené království, které začalo dne 13. června 2006 a skončilo dne 6. července 2007.
- 43 V článku 5 sporného rozhodnutí Komise konstatovala, že dohoda Lupin představovala protiprávní jednání zahrnující všechny státy, které byly v té době členy Unie, s výjimkou Chorvatska. Komise uvedla, že toto protiprávní jednání začalo dne 30. ledna 2007, s výjimkou Maltu, kde začalo dne 1. března 2007, a Itálie, kde začalo dne 13. února 2009; že uvedené protiprávní jednání skončilo dne 6. května 2009, s výjimkou Spojeného království, kde skončilo dne 6. července 2007, Nizozemska, kde skončilo dne 12. prosince 2007, a Francie, kde skončilo dne 16. září 2008.
- 44 V článku 7 odst. 1 až 5 sporného rozhodnutí Komise stanovila celkovou částku pokut uložených Servier za porušení článku 101 SFEU na 289 727 200 eur, z toho 131 532 600 eur z důvodu její účasti na dohodě Niche, 79 121 700 eur za její účast na dohodě Matrix, 4 309 000 eur za její účast na dohodě Teva, 37 661 800 eur za její účast na dohodách Krka a 37 102 100 eur za její účast na dohodě Lupin.

IV. Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 45 Podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 21. září 2014 podala Servier žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí a podpůrně na snížení pokuty, která jí byla uvedeným rozhodnutím uložena.
- 46 Podáním ze dne 2. února 2015 podala European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání Servier. Předseda druhého senátu Tribunálu této žádosti vyhověl usnesením ze dne 14. října 2015.
- 47 V žalobě se Servier dovolávala 17 žalobních důvodů na podporu svých návrhových žádání znějících na zrušení sporného rozhodnutí.
- 48 Pokud jde o porušení článku 101 SFEU, Tribunál vyhověl žalobním důvodům směřujícím proti konstatování protiprávního jednání vyplývajícího z dohod Krka. Zamítl žalobní důvody týkající se protiprávní povahy dohod Niche, Matrix, Teva a Lupin (dále jen „sporné dohody“). A zamítl podpůrná návrhová žádání Servier znějící na zrušení nebo snížení pokut, které jí byly uloženy z důvodu její účasti na dohodách Niche, Teva a Lupin. Naproti tomu Tribunál snížil výši pokuty uložené Servier z důvodu její účasti na dohodě Matrix na 55 385 190 eur.

V. Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

- 49 Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 28. února 2019 podala Servier projednávaný kasační opravný prostředek.
- 50 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 22. května 2019 podalo Spojené království Velké Británie a Severního Irska návrh na vstup do tohoto řízení jako vedlejší účastník na podporu návrhových žádání Evropské komise. Rozhodnutím ze dne 16. června 2019 předseda Soudního dvora této žádosti vyhověl.
- 51 Soudní dvůr vyzval účastníky řízení, aby předložily písemná vyjádření do 4. října 2021 k rozsudkům ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52), ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise (C-591/16 P, EU:C:2021:243), ze dne 25. března 2021, Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK) v. Komise (C-586/16 P, nezveřejněný, EU:C:2021:241), ze dne 25. března 2021, Generics (UK) v. Komise (C-588/16 P, nezveřejněný, EU:C:2021:242), ze dne 25. března 2021, Arrow Group a Arrow Generics v. Komise (C-601/16 P, nezveřejněný, EU:C:2021:244), a ze dne 25. března 2021, Xellia Pharmaceuticals a Alpharma v. Komise (C-611/16 P, EU:C:2021:245). Servier, Komise a Spojené království této žádosti vyhověly ve stanovené lhůtě.
- 52 Kasačním opravným prostředkem Servier navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil body 4 až 6 výroku napadeného rozsudku;
 - zrušil čl. 1 písm. b), čl. 2 písm. b), čl. 3 písm. b) a čl. 5 písm. b), a v důsledku toho i čl. 7 odst. 1 písm. b), čl. 7 odst. 2 písm. b), čl. 7 odst. 3 písm. b) a čl. 7 odst. 5 písm. b) sporného rozhodnutí, nebo věc vrátil Tribunálu, aby rozhodl o účincích sporných dohod;
 - a podpůrně, zrušil body 4 a 5 výroku napadeného rozsudku v rozsahu, v němž potvrdil zjištění učiněná ve sporném rozhodnutí o existenci samostatných protiprávních jednání a o uložení kumulativních pokut za dohody Niche a Matrix, a v důsledku toho zrušil čl. 1 písm. b), čl. 2 písm. b), čl. 7 odst. 1 písm. b) a čl. 7 odst. 2 písm. b) sporného rozhodnutí;
 - a ještě podpůrněji, zrušil body 4 a 5 výroku napadeného rozsudku a čl. 7 odst. 1 písm. b), čl. 7 odst. 2 písm. b), čl. 7 odst. 3 písm. b), jakož i čl. 7 odst. 5 písm. b) sporného rozhodnutí s ohledem na důvod týkající se porušení zásad legality trestných činů a trestů, jakož i proporcionality v rámci stanovení pokuty;
 - zrušil bod 5 výroku napadeného rozsudku a čl. 5 písm. b) a čl. 7 odst. 5 písm. b) sporného rozhodnutí s ohledem na důvod týkající se doby trvání údajného protiprávního jednání a výpočtu pokuty týkající se dohody uzavřené mezi společnostmi Servier a Lupin, a v důsledku toho stanovil v rámci výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci pokutu;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.
- 53 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- kasační opravný prostředek zamítl a
 - uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení jak před Tribunálem, tak před Soudním dvorem.

- 54 EFPIA navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil body 4 až 6 výroku napadeného rozsudku;
 - zrušil čl. 1 písm. b), čl. 2 písm. b), čl. 3 písm. b) a čl. 5 písm. b) a v důsledku toho čl. 7 odst. 1 písm. b), čl. 7 odst. 2 písm. b), článek 7 odst. 3 písm. b) a čl. 7 odst. 5 písm. b) sporného rozhodnutí nebo případně vrátil věc Tribunálu; a
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení o kasačním opravném prostředku a řízení v prvním stupni.
- 55 Spojené království navrhuje, aby Soudní dvůr vyhověl návrhovým žádáním Komise.

VI. Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 56 Servier uplatňuje na podporu kasačního opravného prostředku sedm důvodů. První důvod vychází z nesprávných právních posouzení týkajících se pojmu omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Druhý důvod vychází z nesprávných právních posouzení týkajících se potenciální hospodářské soutěže mezi výrobcí generických léčivých přípravků a Servier. Třetí, čtvrtý a pátý důvod kasačního opravného prostředku se týkají konstatování Tribunálu o dohodách Niche, Matrix, Teva a Lupin. Podpůrně se Servier v šestém důvodu kasačního opravného prostředku dovolává nesprávných právních posouzení, pokud jde o kvalifikaci dohod Niche a Matrix jako samostatných protiprávních jednání. Ještě podpůrněji Servier v sedmém důvodu kasačního opravného prostředku namítá porušení zásady legality trestných činů a trestů, jakož i zásady proporcionality, pokud jde o pokuty, které jí byly uloženy podle článku 101 SFEU.

A. Úvodní poznámky k přípustnosti

- 57 V rozsahu, v němž Komise zpochybňuje přípustnost některých důvodů a argumentů Servier v rámci kasačního opravného prostředku, když jí zejména vytýká, že neoznačila odůvodnění napadeného rozsudku, proti kterému tyto důvody a argumenty směřují, a že předložila pouze obecná tvrzení, která nesouvisela s výtkami a úvahami uvedenými ve sporném rozhodnutí a v napadeném rozsudku, že zopakovala některé ze svých argumentů v prvním stupni, aniž vysvětlila, v čem prokazují nesprávná právní posouzení, jichž se měl dopustit Tribunál, a že zpochybňuje skutková posouzení Tribunálu, je třeba bez dalšího připomenout meze soudního přezkumu vykonávaného Soudním dvorem v rámci kasačního opravného prostředku.
- 58 V tomto ohledu je třeba nejprve zdůraznit, že z čl. 256 odst. 1 SFEU a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie vyplývá, že kasační opravný prostředek je omezen na právní otázky a že jedině Tribunál je proto příslušný ke zjištění a posouzení relevantního skutkového stavu, jakož i k posouzení důkazů (rozsudek ze dne 10. července 2019, VG v. Komise, C-19/18 P, EU:C:2019:578, bod 47 a citovaná judikatura).
- 59 Jakmile však Tribunál provedl skutková zjištění nebo posoudil skutkový stav, má Soudní dvůr pravomoc vykonat přezkum, pokud Tribunál tento skutkový stav právně kvalifikoval a vyvodil z něj právní důsledky. Pravomoc Soudního dvora k přezkumu se vztahuje mimo jiné na otázku,

zda Tribunál při posouzení skutkového stavu uplatnil správná právní kritéria (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. března 2021, Komise v. Itálie a další, C-425/19 P, EU:C:2021:154, bod 53 a citovaná judikatura).

- 60 Dále je třeba připomenout, že ve stadiu kasačního opravného prostředku jsou přípustné důvody opravného prostředku vycházející ze zjištění skutkového stavu a z jeho posouzení v napadeném rozhodnutí, pokud je tvrzeno, že Tribunál učinil zjištění, jejichž věcná nesprávnost vyplývá z písemností ve spisu, nebo že zkreslil důkazy, které mu byly předloženy (rozsudek ze dne 18. ledna 2007, PKK a KNK v. Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 35).
- 61 Zkreslení musí zjevně vyplývat z písemností ve spise, aniž je nutné znovu posuzovat skutkový stav a důkazy (rozsudek ze dne 28. ledna 2021, Qualcomm a Qualcomm Europe v. Komise, C-466/19 P, EU:C:2021:76, bod 43). I když takové zkreslení může spočívat ve výkladu dokumentu v rozporu s jeho obsahem, musí zjevně vyplývat ze spisu a předpokládat, že Tribunál zjevně překročil meze přiměřeného posouzení důkazů. V tomto ohledu nestačí prokázat, že dokument mohl být vykládán jinak, než jak jej vyložil Tribunál (rozsudek ze dne 17. října 2019, Alcogroup a Alcodis v. Komise, C-403/18 P, EU:C:2019:870, bod 64, jakož i citovaná judikatura).
- 62 Konečně je třeba připomenout, že z článku 256 SFEU a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, jakož i z čl. 168 odst. 1 písm. d) a čl. 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora vyplývá, že kasační opravný prostředek musí přesným způsobem uvádět kritizované části rozsudku nebo usnesení, jehož zrušení se navrhovatel domáhá, jakož i právní argumenty, kterými je tento návrh konkrétně podpořen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2016, Mallis a další v. Komise a ECB, C-105/15 P až C-109/15 P, EU:C:2016:702, body 33 a 34). Podle ustálené judikatury Soudního dvora tento požadavek nesplňuje kasační opravný prostředek, který se omezuje na převzetí důvodů a argumentů, které již byly uplatněny před Tribunálem. Takový kasační opravný prostředek totiž ve skutečnosti představuje návrh směřující k dosažení prostého nového přezkumu žaloby podané Tribunálu, což je mimo pravomoc Soudního dvora (viz rozsudek ze dne 24. března 2022, Hermann Albers v. Komise, C-656/20 P, EU:C:2022:222, bod 35 a citovaná judikatura).
- 63 Jestliže však navrhovatel zpochybňuje výklad nebo použití unijního práva ze strany Tribunálu, mohou být právní otázky přezkoumané v prvním stupni v rámci kasačního opravného prostředku znovu projednány. Kdyby totiž navrhovatel nemohl kasační opravný prostředek takto opřít o důvody a argumenty již použité před Tribunálem, ztrácelo by řízení o kasačním opravném prostředku částečně smysl (rozsudek ze dne 24. března 2022, Hermann Albers v. Komise, C-656/20 P, EU:C:2022:222, bod 36 a citovaná judikatura).

B. K prvnímu a druhému důvodu kasačního opravného prostředku, jež se týkají kritérií pro posouzení pojmů „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ a „potenciální hospodářská soutěž“

- 64 V prvním a druhém důvodu kasačního opravného prostředku Servier tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávných právních posouzení při výkladu a použití pojmů „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ a „potenciální hospodářská soutěž“.

1. K přípustnosti

- 65 Komise tvrdí, že první a druhý důvod kasačního opravného prostředku jsou částečně nepřipustné. Tento orgán namítá, že argumenty Servier jsou zčásti obecné a abstraktní, neboť Servier neuvedla s požadovaným stupněm přesnosti části odůvodnění napadeného rozsudku, které kritizuje, a nesprávná právní posouzení, jichž se dovolává. Servier mimoto podle Komise pouze opakuje argumenty vznesené v prvním stupni, a nevysvětluje, jakých nesprávných právních posouzení se Tribunál údajně dopustil tím, že tyto argumenty zamítl. Z toho podle ní vyplývá, že první a druhý důvod kasačního opravného prostředku jsou přípustné pouze v rozsahu, v němž argumenty Servier souvisí s výtkou, jež se týká konkrétně dohod Niche, Matrix, Teva nebo Lupin (dále jen „sporné dohody“), přesně označují odůvodnění napadeného rozsudku, kterého se uvedené výtky Servier týkají, a uvádí nesprávné právní posouzení, kterého se údajně dopustil Tribunál.
- 66 V projednávané věci je pravda, že první a druhý důvod kasačního opravného prostředku Servier směřují k obecnému a abstraktnímu zpochybnění platnosti právních kritérií, na jejichž základě Tribunál rozhodl o kvalifikaci sporných dohod jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Je rovněž pravda, že v rámci těchto důvodů nejsou v kasačním opravném prostředku systematicky přesně uváděny body napadeného rozsudku, které jsou předmětem kritiky, ani právní argumenty, které mají prokázat existenci nesprávných právních posouzení, a někdy se v něm Servier omezuje na opakování argumentů předložených v prvním stupni.
- 67 Nicméně platí, což Komise výslovně uznává, že tyto argumenty se navzdory své obecné povaze překrývají a doplňují s argumenty, jež Servier uplatňuje konkrétně ve vztahu ke každé ze sporných dohod v rámci třetího až šestého důvodu kasačního opravného prostředku. Skutečnost, že se Servier rozhodla rozdělit právní argumentaci týkající se protiprávnosti sporných dohod na dvě části, jednu obecnou a relevantní pro účely přezkumu všech těchto dohod a druhou konkrétní a specifickou pro každou z uvedených dohod samostatně, nezakládá s ohledem na zásady připomenuté v bodech 58 až 63 tohoto rozsudku její nepřipustnost. Ze společného výkladu všech těchto důvodů totiž vyplývá, že kasační opravný prostředek umožňuje dostatečně přesně určit jak body napadeného rozsudku, které Servier zpochybňuje, tak právní argumenty uplatněné na podporu jejích výtek.
- 68 Vzhledem k tomu, že první a druhý důvod kasačního opravného prostředku jsou dostatečně jasné a přesné pro to, aby se Komise mohla hájit a Soudní dvůr vykonat přezkum, jsou tyto důvody kasačního opravného prostředku přípustné. Soudní dvůr rozhodne o ostatních námitkách nepřipustnosti uplatněných konkrétně Komisí v rámci přezkumu třetího až šestého důvodu kasačního opravného prostředku.

2. K věci samé

a) Úvodní poznámky

- 69 Je třeba připomenout, že podle čl. 101 odst. 1 SFEU jsou s vnitřním trhem neslučitelné, a proto zakázané veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

- 70 Aby jednání podniků spadalo pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, musí nejen odhalit existenci koluze mezi těmito podniky – tedy dohodu mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 31 a citovaná judikatura].
- 71 Tento posledně uvedený požadavek, pokud jde o dohody o horizontální spolupráci uzavřené mezi podniky působícími na stejné úrovni výrobního nebo dodavatelského řetězce, předpokládá, že k uvedené koluzi dochází mezi podniky, které se nacházejí v konkurenční situaci, která není-li stávající, je alespoň potenciální [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 32].
- 72 Dále je nutné v souladu se zněním uvedeného ustanovení prokázat, že účelem tohoto jednání nebo jeho důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 158). Z toho vyplývá, že toto ustanovení tak, jak je vykládáno Soudním dvorem, jasně rozlišuje mezi pojmy omezení z hlediska účelu a omezení z hlediska důsledku, přičemž každý z těchto pojmů podléhá odlišnému režimu dokazování [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 63].
- 73 Pokud jde o jednání kvalifikovaná jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, není v jejich případě třeba zjišťovat, a tím spíše ani prokazovat jejich účinky na hospodářskou soutěž, jelikož zkušenost ukazuje, že taková jednání vedou ke snížení produkce a zvýšení cen, což vede ke špatnému rozdělení zdrojů zejména ke škodě spotřebitelů (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 115, jakož i ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 159).
- 74 Naproti tomu, není-li prokázán protisoutěžní účel dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, je třeba zkoumat jejich důsledky za účelem prokázání, že hospodářská soutěž byla skutečně buď vyloučena, nebo citelně omezena či narušena (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. listopadu 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, bod 17).
- 75 Toto rozlišení vychází z okolnosti, že některé formy koluzí mezi podniky mohou být považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy (rozsudky ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 17, a ze dne 14. března 2013, Allianz Hungária Biztosító a další, C-32/11, EU:C:2013:160, bod 35). Pojem „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ musí být vykládán restriktivně a lze jej použít pouze na určité kartelové dohody mezi podniky, jež samy o sobě a vzhledem k obsahu jejich ustanovení, cílům, ke kterým směřují, jakož i k hospodářskému a právnímu kontextu, do kterého spadají, vykazují dostatečný stupeň škodlivosti z hlediska hospodářské soutěže, aby bylo možné mít za to, že přezkum jejich účinků není nutný (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. listopadu 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, bod 20, a ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, body 161 a 162, jakož i citovaná judikatura).
- 76 Pokud jde v tomto ohledu o hospodářský a právní kontext dotčeného jednání, je třeba zohlednit povahu dotčených výrobků nebo služeb, jakož i skutečné podmínky, kterými se vyznačuje struktura a fungování dotčeného odvětví nebo trhů. Naproti tomu není nikterak nutné zkoumat,

natož prokazovat důsledky tohoto jednání pro hospodářskou soutěž, ať již skutečné nebo potenciální a negativní či pozitivní (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 166).

- 77 Pokud jde o cíle sledované dotčeným jednáním, je třeba určit objektivní cíle, kterých má toto jednání dosáhnout s ohledem na hospodářskou soutěž. Naproti tomu okolnost, že zúčastněné podniky jednaly bez subjektivního úmyslu vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, a skutečnost, že sledovaly určité legitimní cíle, nejsou pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU určující (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 167 a citovaná judikatura).
- 78 Provádění zásad, které byly právě připomenuty ve vztahu ke koluzivním jednáním ve formě dohod o horizontální spolupráci mezi podniky, jako jsou sporné dohody, vyžaduje v první fázi určit, zda lze tato jednání kvalifikovat jako jednání omezující hospodářskou soutěž ze strany podniků, které se nacházejí v konkurenční situaci, byť jen potenciální. Pokud tomu tak je, je třeba ve druhé fázi ověřit, zda uvedená jednání s ohledem na jejich hospodářské vlastnosti spadají pod kvalifikaci „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“.
- 79 Pokud jde o první fázi této analýzy, Soudní dvůr již rozhodl, že ve specifickém kontextu otevření trhu s léčivým přípravkem výrobcům generických léčivých přípravků je třeba za účelem posouzení, zda se jeden z těchto výrobců, i když není přítomen na trhu, nachází v potenciálně soutěžním vztahu s výrobcem originálních léčivých přípravků, který na tomto trhu působí, určit, zda existují skutečné a konkrétní možnosti, že prvně uvedený výrobce na uvedený trh vstoupí a bude konkurovat druhému z uvedených výrobců [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, *Generics (UK)* a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 36 a citovaná judikatura].
- 80 Je tedy třeba zaprvé posoudit, zda k datu uzavření takových dohod výrobce generických léčivých přípravků podnikl dostatečné přípravné kroky, které mu umožnily vstoupit na dotčený trh ve lhůtě, která umožňuje vyvíjet konkurenční tlak na výrobce originálních léčivých přípravků. Takové úkony umožňují prokázat existenci pevného odhodlání výrobce generických léčivých přípravků vstoupit na trh s léčivým přípravkem obsahujícím účinnou látku, která se stala volnou, jakož i jeho schopnost na tento trh vstoupit, a to i v případě, že je výrobce originálních léčivých přípravků majitelem patentů na postup. Zadruhé je třeba ověřit, že vstupu takového výrobce generických léčivých přípravků na trh nebrání nepřekonatelné překážky vstupu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, *Generics (UK)* a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 43 až 45].
- 81 Soudní dvůr již rozhodl, že případné patenty chránící originální léčivo nebo jeden z jeho výrobních postupů jsou nepochybně součástí hospodářského a právního kontextu, který charakterizuje soutěžní vztahy mezi majiteli takových patentů a výrobcí generických léčivých přípravků. Posuzování práv z patentu však nesmí spočívat v přezkumu síly patentu nebo toho, jaká je pravděpodobnost, že spor mezi majitelem patentu a výrobcem generických léčivých přípravků mohl vyústit v konstatování, že patent je platný a dochází k jeho porušování. Toto posuzování se musí spíše týkat otázky, zda má výrobce generických léčivých přípravků v rozhodném čase, navzdory existenci tohoto patentu, skutečné a konkrétní možnosti vstoupit na trh [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, *Generics (UK)* a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 50].
- 82 Mimoto může být zjištění potenciální hospodářské soutěže mezi výrobcem generických léčivých přípravků a výrobcem originálních léčivých přípravků utvrzeno dalšími skutečnostmi, jako je uzavření dohody mezi nimi, pokud výrobce generických léčivých přípravků nepůsobil na

dotčeném trhu, nebo existence převodů hodnoty ve prospěch tohoto výrobce výměnou za odklad jeho vstupu na trh [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 54 až 56].

- 83 V druhé fázi uvedené analýzy je za účelem určení, zda odklad vstupu generických léčivých přípravků na trh výměnou za převody hodnoty ze strany výrobce originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce těchto generických léčivých přípravků musí být považován za koluzivní jednání, které představuje omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, nejprve třeba přezkoumat, zda lze tyto převody hodnoty v plném rozsahu odůvodnit nezbytností nahradit náklady nebo obtíže spojené s tímto sporem, jako jsou náklady a odměna za poradenství poslední uvedeného výrobce, nebo nezbytností odměnit takového výrobce generických léčivých přípravků za skutečné a prokázané poskytnutí zboží nebo služeb výrobcí originálního léčivého přípravku. Pokud tomu tak není, je třeba ověřit, zda lze tyto převody hodnoty vysvětlit pouze obchodním zájmem těchto výrobců léčivých přípravků na nesoutěžení na základě výkonnosti. Pro účely tohoto přezkumu je třeba v každém jednotlivém případě posoudit, zda byl tento čistý kladný zůstatek převodů hodnoty dostatečně významný na to, aby výrobce generických léčivých přípravků skutečně přiměl k upuštění od vstupu na příslušný trh, a tedy k tomu, aby s výrobcem originálních léčivých přípravků nesoutěžil na základě výkonnosti, aniž je vyžadováno, aby tento čistý kladný zůstatek byl nezbytně vyšší než zisky, kterých by tento výrobce generických léčivých přípravků dosáhl, kdyby měl úspěch v patentovém sporu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 až 94].
- 84 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zpochybnění platnosti a dosahu patentu je součástí běžné hospodářské soutěže v odvětvích, ve kterých existují výlučná práva k technologiím, takže dohody o smírném narovnání, kterými výrobce generických léčivých přípravků, jenž usiluje o vstup na trh, přinejmenším dočasně uznává platnost patentu výrobce originálních léčivých přípravků, a proto se zavazuje k tomu, že ho již nebude zpochybňovat a nevstoupí na tento trh, mohou omezit hospodářskou soutěž [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 81 a citovaná judikatura].
- 85 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba ověřit, zda se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl o argumentech, které Servier uplatňovala zejména v rámci čtvrtého žalobního důvodu, vycházejícího z nesprávných právních posouzení při vymezení právních kritérií použitelných na analýzu účelu a důsledků sporných dohod s ohledem na článek 101 SFEU, jakož i o argumentech uplatněných konkrétně ve vztahu k uplatnění těchto kritérií na každou z těchto dohod.
- 86 Jakmile je tedy prokázána existence skutečností týkajících se potenciální hospodářské soutěže, proti nimž směřují obecné výtky uplatněné v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba v této druhé fázi též analýzy ověřit, zda se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že sporné dohody omezují hospodářskou soutěž z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Je třeba rovněž ověřit, zda Tribunál v tomto kontextu zkoumal účel těchto dohod, a konkrétně otázku, zda převody peněžní hodnoty ze strany Servier ve prospěch výrobců generických léčivých přípravků byly dostatečně významné na to, aby tyto výrobce přiměly k tomu, aby upustili, byť jen dočasně, od vstupu na trh s perindopilem.
- 87 Mimoto je třeba se ujistit, že Tribunál v případě potřeby zohlednil úmysly podniků, aby ověřil, zda s ohledem na skutečnosti uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku tyto úmysly odpovídaly jeho analýze objektivních cílů, kterých uvedené podniky chtěly dosáhnout ve vztahu k hospodářské soutěži, přičemž je však třeba upřesnit, že v souladu s judikaturou Soudního dvora

uvedenou v bodě 77 tohoto rozsudku není pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU rozhodující okolnost, že uvedené podniky jednaly, aniž měly v úmyslu vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, ani skutečnost, že sledovaly určité legitimní cíle. Relevantní je pouze posouzení stupně hospodářské škodlivosti tohoto jednání pro řádné fungování hospodářské soutěže na dotčeném trhu. Toto posouzení musí spočívat na objektivních hlediscích a v případě potřeby na podrobné analýze uvedeného jednání, jeho cílů a hospodářského a právního kontextu, jehož je součástí [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 a 85, jakož i ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, bod 131].

- 88 Za účelem určení, zda lze koluzivní jednání kvalifikovat jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, je proto třeba přezkoumat jeho obsah, historii vzniku, hospodářský a právní kontext, zejména specifické vlastnosti trhu, na němž konkrétně nastanou účinky tohoto jednání. Skutečnost, že znění dohody určené k provedení tohoto jednání neodhaluje protisoutěžní účel, není sama o sobě určující (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 8. listopadu 1983, IAZ International Belgium a další v. Komise, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, EU:C:1983:310, body 23 až 25, jakož i ze dne 28. března 1984, Compagnie royale asturienne des mines a Rheinzink v. Komise, 29/83 a 30/83, EU:C:1984:130, bod 26).
- 89 V projednávané věci Tribunál v napadeném rozsudku v části věnované údajným nesprávným právním posouzením Komise týkajícím se pojmu omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu nejprve obecně zkoumal v bodech 219 až 307 napadeného rozsudku kritéria, podle nichž lze mít za to, že dohody o smírném narovnání patentových sporů spadají pod tento pojem, a poté v bodech 316 až 386 napadeného rozsudku uvedl kritéria pro posouzení potenciální hospodářské soutěže. Tribunál tím změnil pořadí, ve kterém je v zásadě třeba zkoumat tyto dva prvky uvedené v bodě 78 tohoto rozsudku, neboť nejsou-li dotčené podniky v soutěžním vztahu, není třeba zkoumat otázku, zda je účelem dohod omezení hospodářské soutěže. Tato změna pořadí však nemá sama o sobě důsledky pro opodstatněnost analýzy těchto dvou prvků, kterou provedl Tribunál v projednávané věci. Když se totiž Tribunál konkrétně vyjadřoval k žalobním důvodům, jež se týkají protiprávnosti sporných dohod z hlediska článku 101 SFEU, postupoval podle tohoto pořadí, neboť systematicky přezkoumával otázku existence potenciálního soutěžního vztahu mezi stranami těchto dohod před tím, než analyzoval jejich kvalifikaci jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 90 Vzhledem k výše uvedenému je v rozsahu, v němž se druhý důvod kasačního opravného prostředku vztahuje ke kritériím týkajícím se potenciální hospodářské soutěže, třeba nejprve rozhodnout o tomto důvodu kasačního opravného prostředku a následně přezkoumat první důvod, jenž se týká kritérií kvalifikace omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

b) Ke kritériím týkajícím se potenciální hospodářské soutěže (druhý důvod kasačního opravného prostředku)

1) Argumentace účastníků řízení

- 91 Druhým důvodem kasačního opravného prostředku, který se dělí na tři části, Servier tvrdí, že napadený rozsudek spočívá na extenzivním pojetí pojmu „potenciální hospodářská soutěž“ a přenáší důkazní břemeno, které přísluší nést Komisi. Úvodem tvrdí, že pouhé uzavření dohody o smírném narovnání patentových sporů neumožňuje dovodit, že mezi jejími stranami potenciálně existuje hospodářská soutěž. Kromě toho v bodě 386 napadeného rozsudku Tribunál

rozhodl, že k prokázání existence potenciálního soutěžního vztahu stačí, aby Komise, neexistují-li opačné důkazy týkající se technických, regulatorních nebo finančních obtíží, shromáždila soubor shodujících se nepřímých důkazů, které osvědčují kroky směřující k výrobě a uvedení na trh relevantního přípravku v dostatečně krátké době k tomu, aby byl vytvořen tlak na subjekt již působící na dotčeném trhu. Tento závěr vedl Tribunál ke třem nesprávným právním posouzením.

- 92 V první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku Servier tvrdí, že Tribunál nezohlednil překážky související s patenty. Tribunál měl v bodech 384, 444 a 728 napadeného rozsudku za to, že při neexistenci konečného rozhodnutí orgánu o porušení práv a o platnosti patentu může být posouzení šancí na úspěch v soudním řízení stranami zohledněno pouze v rámci záměrů stran. Tribunál vyloučil, že by před přijetím takového rozhodnutí mohlo být zohledněno vnímání platnosti patentu stranami za účelem určení, zda byli výrobci generických léčivých přípravků schopni vstoupit na dotčený trh. Vzhledem k tomu, že z podstaty věci lze dohodu o smírném narovnání sporu uzavřít pouze před přijetím takového rozhodnutí, Tribunál vyžadoval nespornitelnou podmínku, která není přizpůsobena kontextu patentových sporů ve farmaceutickém odvětví. Kromě toho Servier Tribunálu vytýká, že v bodech 366, 367, 591 a 592 napadeného rozsudku odmítl v této souvislosti zohlednit soudní příkazy z důvodu jejich předběžné povahy.
- 93 Podle Servier i v případě neexistence takového rozhodnutí může být schopnost výrobce generických léčivých přípravků vstoupit na trh zpochybněna existencí patentu, pokud je tento patent vnímán jako dostatečně silný k tomu, aby odradil tohoto výrobce od tzv. „rizikového“ vstupu s ohledem na možnost podání žaloby pro porušení práv výrobcem originálního léčivého přípravku. Servier v tomto ohledu zdůrazňuje, že Tribunál výslovně konstatoval takový odrazující účinek vyplývající z vnímání platnosti patentu 947 ze strany společnosti Krka. Tribunál se tak dopustil nesprávného právního posouzení, které mohlo ovlivnit kvalifikaci společností Niche, Matrix, Teva a Lupin jako potenciálních konkurentů Servier.
- 94 Druhou částí druhého důvodu kasačního opravného prostředku Servier tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl v bodě 386 napadeného rozsudku za to, že soubor nepřímých důkazů osvědčujících existenci pouhých kroků směřujících k výrobě a uvedení generického léčivého přípravku, jehož šance na úspěch v krátké lhůtě nejsou známy, na trh stačí k prokázání skutečné a konkrétní schopnosti vstoupit na trh. Podle Servier takové kroky dokládají nanejvýš vůli vstoupit na trh, ale v případě existence velmi silných překážek takového vstupu nestačí k prokázání konkrétní pravděpodobnosti dostatečně brzkého vstupu, který závisí na stadiu vývoje generického léčivého přípravku a schopnosti jeho výrobce získat registraci. Za těchto podmínek Tribunál nemohl v bodě 340 svého rozsudku vyloučit, že by průtahy v procesu vstupu výrobců generických léčivých přípravků na trh mohly narušit jejich schopnost na tento trh vstoupit. Servier se kromě toho dovolává několika pochybení týkajících se posouzení potenciální hospodářské soutěže, pokud jde o sporné dohody.
- 95 Třetí částí druhého důvodu kasačního opravného prostředku Servier, podporovaná EFPIA, kritizuje Tribunál za to, že rozhodl, že pro zpochybnění nepřímých důkazů existence potenciálních konkurenčních vztahů, kterých se dovolává Komise, přísluší podnikům odpovědným za protiprávní jednání konstatovaná sporným rozhodnutím prokázat, že vstup nových subjektů na trh narazil na nepřekonatelné překážky. Tribunál tím obrátil důkazní břemeno, které přísluší Komisi, a požadoval od těchto podniků důkaz, který není možné předložit (*probatio diabolica*). Servier má za to, že pro zpochybnění nepřímých důkazů existence potenciální hospodářské soutěže stačí prokázat, že tvrzení Komise jsou pochybná nebo nesprávná.

- 96 Navíc v bodě 386 napadeného rozsudku Tribunál nemohl, aniž porušil zásadu řádné správy, uložit Servier povinnost prokázat, že výrobci generických léčivých přípravků čelili nepřekonatelným překážkám, neboť podle ní mají v tomto ohledu relevantní informace k dispozici pouze tito výrobci. Komise přitom tím, že odmítla využít své vyšetřovací pravomoci ke shromáždění těchto informací, porušila zásadu řádné správy.
- 97 Komise, podporovaná Spojeným královstvím, tuto argumentaci zpochybňuje.

2) Závěry Soudního dvora

- 98 Pokud jde o kritéria umožňující konstatovat potenciální konkurenční vztah mezi dvěma podniky, Tribunál měl v bodech 318 až 321 napadeného rozsudku v podstatě za to, že potenciálním konkurentem je ten, kdo má skutečnou a konkrétní možnost vstoupit na relevantní trh. Takové určení musí podle uvedeného soudu vycházet ze splnění dvou kritérií, a sice jednak schopnosti a jednak úmyslu vstoupit na tento trh, přičemž první z těchto kritérií je zásadní. Mimoto měl v bodech 334 až 341 uvedeného rozsudku za to, že aby mohl být podnik kvalifikován jako potenciální konkurent, musí k jeho vstupu dojít natolik rychle, aby vyvolal a vykonával konkurenční tlak na podniky přítomné na tomto trhu.
- 99 V bodech 342 až 348 napadeného rozsudku Tribunál zdůraznil, že důkaz potenciální hospodářské soutěže může být podpořen tím, že podniky přítomné na trhu vnímají konkurenční hrozbu představovanou možností vstupu nového subjektu na trh. V tomto ohledu s odkazem na svou judikaturu uvedl, že uzavření dohody mezi těmito podniky může představovat nepřímý důkaz tohoto vnímání, který může podepřít potenciální existenci hospodářské soutěže.
- 100 Pokud lze na základě těchto kritérií prokázat, že výrobci generických léčivých přípravků mají skutečnou a konkrétní možnost vstoupit na trh, může být podle Tribunálu takové konstatování z důvodů uvedených v bodech 319 až 324 napadeného rozsudku zpochybněno existencí překážek tohoto vstupu, například patentů nebo povinnosti získat registraci, pouze tehdy, jsou-li tyto překážky nepřekonatelné.
- 101 V tomto ohledu Tribunál v bodech 355 až 368 a 384 uvedeného rozsudku v podstatě rozhodl, že při neexistenci konečného soudního rozhodnutí, kterým by bylo konstatováno porušení práv, nebrání existence platného patentu potenciální hospodářské soutěži. Podle Tribunálu totiž výlučné právo přiznané patentem nebrání tomu, aby výrobci generických léčivých přípravků podnikali kroky k tomu, aby na trh s originálním léčivým přípravkem byli schopni vstoupit v okamžiku uplynutí doby platnosti tohoto patentu a aby vykonávali konkurenční tlak na majitele uvedeného patentu již před tímto uplynutím.
- 102 Tribunál v bodech 359 až 361 uvedeného rozsudku zejména upřesnil, že pokud se na patent vztahuje domněnka platnosti počínaje jeho přihláškou, porušení práv se nepředpokládá, ale musí být prokázáno soudní cestou. Stejně tak, není-li konstatováno porušení práv, takové prohlášení platnosti patentu, jako je prohlášení vyplývající z rozhodnutí EPÚ ze dne 27. července 2006, podle Tribunálu nevylučuje potenciální hospodářskou soutěž.
- 103 Tribunál v bodě 358 napadeného rozsudku rovněž zdůraznil, že právní předpisy týkající se udělování registrací léčivých přípravků nepředstavují nepřekonatelnou překážku pro potenciální hospodářskou soutěž, jelikož tyto předpisy umožňují příslušným orgánům udělit takovou registraci pro generický léčivý přípravek, i když je referenční léčivý přípravek chráněn patentem.

- 104 Z výše uvedeného vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí Servier, se Tribunál při uvedení kritérií umožňujících dospět k závěru o existenci potenciálního soutěžního vztahu mezi výrobcem originálních léčivých přípravků a výrobcem generických léčivých přípravků nedopustil nesprávného právního posouzení a rozhodl v souladu s tím, co bylo připomenuto v bodech 79 až 82 tohoto rozsudku. Kritéria uplatněná Tribunálem totiž v podstatě odpovídají kritériím použitým Soudním dvorem v bodech 36 až 57 rozsudku ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52).
- 105 Pokud jde konkrétně o obě kritéria týkající se schopnosti a úmyslu vstoupit na relevantní trh, uvedená v bodě 318 napadeného rozsudku, je třeba konstatovat, že odpovídají kritériím stanoveným Soudním dvorem zejména v bodě 44 rozsudku ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, (C-307/18, EU:C:2020:52), týkajícím se pevného odhodlání výrobce generických léčivých přípravků vstoupit na trh s léčivým přípravkem obsahujícím účinnou látku, která se stala volnou, jakož i jeho schopnost na tento trh vstoupit, a to i v případě, že je výrobce originálních léčivých přípravků majitelem patentů na výrobní postup.
- 106 Pokud jde o úvodní výtku v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku, je pravda, jak v podstatě tvrdí Servier, že potenciální soutěžní vztah mezi dvěma podniky působícími na stejné úrovni výrobního řetězce, z nichž jeden na příslušném trhu nepůsobí, nemůže být vyvozen z pouhé skutečnosti, že tyto podniky uzavřely dohodu o smírném narovnání sporů. Uzavření takové dohody však představuje silný ukazatel konkurenčního vztahu mezi uvedenými podniky [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 55 a citovaná judikatura]. Tribunál se tedy nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když se dovolával samotné existence sporných dohod na podporu závěru, podle kterého Servier a výrobci dotčených generických léčivých přípravků byli v potenciálně konkurenčním vztahu.
- 107 Pokud jde o první část druhého důvodu kasačního opravného prostředku, Servier nemůže důvodně tvrdit, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že odmítl připustit, že vnímání síly patentu výrobcem generických léčivých přípravků může být zohledněno za účelem určení, zda byli výrobci generických léčivých přípravků schopni vstoupit na trh.
- 108 V projednávaném případě Tribunál konkrétně v bodech 384, 444 a 728 napadeného rozsudku neměl za to, že by vnímání síly patentu, jehož platnost nebyla definitivně stanovena v rámci probíhajících sporů, výrobcem generických léčivých přípravků bylo zcela irrelevantní pro posouzení potenciálního soutěžního vztahu mezi Servier a výrobcem generických léčivých přípravků. Naproti tomu konstatoval, že toto vnímání sice může být relevantní pro určení, zda měl takový výrobce v úmyslu vstoupit na relevantní trh, avšak nemá žádnou roli při určování jeho schopnosti takový vstup uskutečnit.
- 109 Je třeba připomenout, že v tomto ohledu existence patentu chránícího postup výroby účinné látky, jež se stala volnou, nemůže být jako taková považována za nepřekonatelnou překážku a nebrání tomu, aby byl jako potenciální konkurent příslušného výrobce originálního léčivého přípravku kvalifikován výrobce generických léčivých přípravků, který má skutečně pevné odhodlání, jakož i schopnost vstoupit na trh a který svými úkony prokazuje, že je připraven zpochybnit platnost tohoto patentu a nést riziko, že na něj poté, co vstoupí na trh, majitel tohoto patentu podá žalobu pro porušení patentových práv [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 46].

- 110 Je třeba konstatovat, že úvahy Tribunálu shrnuté v bodě 108 tohoto rozsudku nejsou s ohledem na uvedenou judikaturu a judikaturu připomenutou v bodě 81 tohoto rozsudku stíženy jakýmkoliv nesprávným právním posouzením. Z uvedené judikatury totiž zejména vyplývá, že i když je existence patentu chránícího originální léčivý přípravek nebo jeden z postupů jeho výroby, jehož platnost nebyla s konečnou platností stanovena v rámci probíhajících sporů, a tím spíše vnímání síly takového patentu, jaké může mít výrobce generických léčivých přípravků, nesporně součástí relevantního kontextu, není sama o sobě rozhodující v rámci posouzení případného konkurenčního vztahu existujícího mezi tímto výrobcem a majitelem tohoto patentu.
- 111 Kromě toho vnímání síly patentu výrobcem generických léčivých přípravků, jak vyplývá nikoliv z jeho vlastních slov, ale ze soudobých a spolehlivých důkazů, sice představuje jeden z relevantních faktorů, jako jsou i přípravné kroky podniknuté za účelem vstupu na trh, pro posouzení úmyslu tohoto výrobce, a tudíž jeho případného pevného odhodlání takový vstup uskutečnit, toto vnímání, které je z povahy věci subjektivní, však není v zásadě relevantní pro posouzení schopnosti takového výrobce skutečně na trh vstoupit, a ostatně ani objektivní existence nepřekonatelných překážek takového vstupu.
- 112 Pokud jde o argument, kterým Servier vytýká Tribunálu, že vyloučil relevanci předběžných příkazů vydaných vnitrostátním soudem a zakazujících výrobcu generických léčivých přípravků vstoupit na trh s léčivým přípravkem obsahujícím účinnou látku, která se stala volnou, Soudní dvůr již zdůraznil relativní význam takových soudních příkazů pro posouzení potenciální existence soutěžního vztahu mezi takovým výrobcem a majitelem patentu, jelikož se jedná o předběžné opatření, které nijak nepředjímá opodstatněnost žaloby pro porušení práv [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 53]. Ostatně navzdory argumentaci Servier Tribunál zohlednění takových předběžných příkazů v bodech 366, 367, 591 a 592 napadeného rozsudku nevyloučil, ale omezil se v souladu s uvedenou judikaturou na rozhodnutí, že jejich vydání, a tím méně pouhé riziko takového vydání, nemůže jako takové umožnit vyloučit postavení takového výrobce jako potenciálního konkurenta.
- 113 Servier nicméně tvrdí, že odůvodnění napadeného rozsudku týkající se významu, který je třeba přiznat vnímání síly patentu výrobcem generických léčivých přípravků, je rozporné. Zdůrazňuje, jak je uvedeno v bodě 93 tohoto rozsudku, že Tribunál v podstatě připustil, že uznání platnosti patentu 947 společností Krka mělo za následek vyloučení toho, aby byly dohody uzavřené s tímto výrobcem generických léčivých přípravků kvalifikovány jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, kdežto ohledně sporných dohod rozhodl opačně.
- 114 Stačí však konstatovat, že zejména z bodu 304 rozsudku vyhlášeného dnešního dne ve věci Komise v. Servier a další (C-176/19 P) vyplývá, že nesprávná právní posouzení, kterých se Tribunál dopustil, postihují veškeré úvahy týkající se kvalifikace dohod o smírném narovnání a o licenci uzavřených se společností Krka jakožto omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, uvedené v bodech 943 až 1032 napadeného rozsudku. Zejména z bodů 294 a 295 rozsudku z dnešního dne ve věci Komise v. Servier a další (C-176/19 P) plyne, že Tribunál ověřoval kvalifikaci protiprávní praxe přičítané Servier a Krka jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu na základě nesprávných kritérií, na jejichž základě přiznal rozhodující význam uznání platnosti patentu 947 společností Krka, ačkoli tato skutečnost nebyla sama o sobě rozhodující.
- 115 Vzhledem k tomu, že kasačnímu oprávněmu prostředku Komise ve věci C-176/19 P bylo třeba částečně vyhovět, Soudní dvůr zrušil bod 1 výroku napadeného rozsudku, kterým Tribunál zrušil článek 4 sporného rozhodnutí konstatující protiprávní povahu dohod se společností Krka

z hlediska článku 101 SFEU. V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie Soudní dvůr s konečnou platností rozhodl zejména o první části devátého důvodu žaloby Servier ve věci T-691/14.

- 116 Z důvodů uvedených v bodech 427 až 440 rozsudku z dnešního dne ve věci Komise v. Servier a další (C-176/19 P) Soudní dvůr odmítl argumentaci, kterou Servier zpochybnila existenci potenciální hospodářské soutěže ze strany společnosti Krka. V bodě 441 uvedeného rozsudku Soudní dvůr zamítl výtku Servier, že Krka zejména z důvodu rozhodnutí EPÚ ze dne 27. července 2006 již neměla schopnost ani pevné odhodlání vstoupit na hlavní trhy Servier, a tedy již nebyla zdrojem potenciální hospodářské soutěže. Soudní dvůr totiž s konečnou platností rozhodl, že tato výtku není zejména s ohledem na judikaturu připomenutou v bodech 81 a 109 rozsudku v projednávané věci opodstatněná.
- 117 Z těchto skutečností vyplývá, že rozporné odůvodnění, kterého se Servier dovolává v rámci první části druhého důvodu projednávaného kasačního opravného prostředku, spočívá na odůvodnění napadeného rozsudku, které bylo Soudním dvorem s konečnou platností prohlášeno za neplatné. Vzhledem k neexistenci údajné rozpornosti je třeba výtku Servier vycházející z rozporného odůvodnění, a v důsledku toho i první část druhého důvodu kasačního opravného prostředku zamítnout.
- 118 Pokud jde o druhou část druhého důvodu kasačního opravného prostředku, na rozdíl od tvrzení Servier podniknutí administrativních kroků za účelem získání registrace generického léčivého přípravku může být zohledněno za účelem prokázání, že výrobce tohoto léčivého přípravku měl skutečné a konkrétní možnosti vstoupit na trh, na němž se nachází originální léčivý přípravek. V souladu se skutečnostmi uvedenými v bodě 80 rozsudku v projednávané věci jsou totiž úkony této povahy relevantní k prokázání pevného odhodlání i schopnosti takového výrobce skutečně na tento trh vstoupit.
- 119 Servier rovněž tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 340 napadeného rozsudku odmítl mít za to, že prodlení výrobce generických léčivých přípravků se vstupem na trh může ohrožovat jeho schopnost na uvedený trh vstoupit.
- 120 Jak však v podstatě vyplývá z uvedeného bodu 340 a jak uvádí generální advokátka v bodě 103 svého stanoviska, odklad vstupu způsobený takovými prodleními sám o sobě nestačí ke zpochybnění postavení výrobce generických léčivých přípravků jako potenciálního konkurenta, zejména pokud podniká kroky k vyřešení obtíží, které tato prodlení způsobily. V tomto ohledu je totiž důležité určit, zda tento výrobce nadále vyvíjí konkurenční tlak na výrobce originálních léčivých přípravků svým pevným odhodláním a schopnosti skutečně takový vstup uskutečnit. Jak vyplývá z bodu 80 tohoto rozsudku, za účelem ověření, zda jsou tyto podmínky splněny, je třeba posoudit, zda uvedený výrobce generických léčivých přípravků podnikl dostatečné přípravné kroky, které mu umožní vstoupit na dotčený trh ve lhůtě, která umožňuje vyvíjet konkurenční tlak na výrobce originálních léčivých přípravků, aniž je přitom relevantní, jak již měl Soudní dvůr příležitost upřesnit, zda dotčené kroky budou v zamýšleném čase skutečně dokončeny nebo zda budou úspěšné (rozsudek ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, bod 84).

- 121 Z toho plyne, že Tribunál se v bodě 340 napadeného rozsudku nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že Komise mohla mít ve sporném rozhodnutí za to, že „prodlení v procesu vstupu na trh, ke kterému může případně dojít ze strany společností generických léčiv, nestačí samo o sobě k vyloučení jejich postavení potenciálního soutěžitele, vyvíjejí-li nadále takový tlak z důvodu své schopnosti vstupu na trh“.
- 122 S ohledem na tyto skutečnosti je třeba druhou část druhého důvodu kasačního opravného prostředku zamítnout.
- 123 Pokud jde o třetí část druhého důvodu kasačního opravného prostředku, navzdory tvrzení Servier Tribunál v bodě 386 napadeného rozsudku důkazní břemeno neobrátil. V uvedeném bodě se Tribunál omezil na závěr, že neexistují-li opačné důkazy týkající se technických, regulatorních, obchodních nebo finančních obtíží, může Komise schopnost a úmysl výrobců generických léčivých přípravků vstoupit na trh, a tak i jejich skutečné a konkrétní možnosti tak učinit, dostačujícím způsobem prokázat, pokud shromáždí soubor shodujících se nepřímých důkazů, které osvědčují přinejmenším kroky směřující k výrobě dotčeného přípravku a jeho uvedení na trh v době dostatečně krátké k tomu, aby tím vykonávaly tlak na výrobce originálních léčivých přípravků. Podle ustálené judikatury Soudního dvora přitom v oblasti odpovědnosti za porušení pravidel hospodářské soutěže skutkové okolnosti, kterých se jedna strana dovolává, mohou být takové povahy, že druhé straně vznikne povinnost poskytnout vysvětlení nebo odůvodnění, přičemž pokud tak posledně uvedená strana neučiní, lze dospět k závěru, že byla splněna pravidla v oblasti důkazního břemene (rozsudky ze dne 1. července 2010, Knauf Gips v. Komise, C-407/08 P, EU:C:2010:389, bod 80, a ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, bod 79).
- 124 Pokud se v souladu s touto judikaturou Komisi podaří prokázat potenciální hospodářskou soutěž mezi dvěma podniky na základě souboru shodujících se nepřímých důkazů, aniž by přitom opomíjela případné protidůkazy, o kterých se skutečně dozvěděla v rámci šetření, které vedla v neprospěch i ve prospěch stran, zejména důkazy týkající se případných překážek vstupu na trh, přísluší těmto podnikům vyvrátit existenci takové hospodářské soutěže předložením důkazu opaku, což mohou učinit buď v rámci správního řízení, nebo teprve v rámci žaloby podané k Tribunálu (v tomto posledním ohledu viz rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Galp Energía España a další v. Komise, C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 72). Taková nutnost nepředstavuje neoprávněné obrácení důkazního břemene ani *probatio diabolica*, neboť dotčeným podnikům stačí předložit důkazy týkající se pozitivní skutečnosti, a sice existence technických, regulatorních, obchodních nebo finančních obtíží, které podle nich představují nepřekonatelné překážky vstupu jednoho z nich na trh. Jakmile je takový důkaz předložen, přísluší Komisi ověřit, zda její analýza potenciální existence hospodářské soutěže vyvrací.
- 125 Pokud by naopak příslušelo Komisi negativně prokázat neexistenci takových obtíží, a tudíž jakékoliv nepřekonatelné překážky vstupu jednoho z dotčených podniků na trh, představovalo by takové důkazní břemeno *probatio diabolica* pro tento orgán. Tribunál ostatně v bodě 386 napadeného rozsudku správně uvedl, že důkazy týkající se existence potenciální hospodářské soutěže jsou často interními informacemi dotčených podniků, které je tak mohou lépe shromáždit.
- 126 Stejně tak nelze mít za to, že důkazní břemeno popsané v bodě 124 tohoto rozsudku představuje porušení zásady řádné správy z důvodu, že by od výrobce originálních léčivých přípravků vyžadovalo, aby na svou obhajobu předložil důkazy, které má k dispozici nikoliv on, nýbrž výrobci generických léčivých přípravků. Tato výtku totiž pomíjí právo na přístup ke spisu ve

věcech hospodářské soutěže, jehož cílem je umožnit adresátům oznámení námitek, aby se již ve správním řízení seznámily s důkazy obsaženými ve spisE Komise a mohli se hájit. Toto právo na přístup ke spisu znamená, že Komise musí umožnit dotčenému podniku přezkoumat všechny dokumenty obsažené ve vyšetřovacím spise, které by mohly být relevantní pro jeho obhajobu. K nim patří písemnosti svědčící v jeho neprospěch i v jeho prospěch, s výhradou obchodních tajemství ostatních podniků, interních dokumentů Komise a jiných důvěrných informací (viz rozsudek ze dne 14. května 2020, NKT Verwaltungs a NKT v. Komise, C-607/18 P, EU:C:2020:385, body 261 a 262, jakož i citovaná judikatura). Všechny skutečnosti, které jsou Komisi známy ve fázi správního řízení, včetně těch, s nimiž ji seznámili výrobci generických léčivých přípravků a které mají potenciálně sloužit v jejich prospěch, musí být obsaženy ve spise, ke kterému má výrobce originálních léčivých přípravků v zásadě přístup, takže tento má možnost identifikovat případné nepřekonatelné překážky na straně těchto výrobců generických přípravků a dovolávat se jich během správního řízení nebo před Tribunálem.

- 127 Třetí část druhého důvodu kasačního opravného prostředku, a tudíž druhý důvod v plném rozsahu musí být proto zamítnuty.

c) Ke kritériím týkajícím se kvalifikace omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu (první důvod kasačního opravného prostředku)

1) Argumentace účastníků řízení

- 128 V prvním důvodu kasačního opravného prostředku Servier zpochybňuje kritéria, na základě kterých měl Tribunál za to, že sporné dohody představují omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Tento důvod se dělí na tři části.
- 129 V první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Servier tvrdí, že v souladu se stanoviskem generálního advokáta N. Wahla ve věci CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, bod 56) je pojem „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“, který musí být vykládán restriktivně, vyhrazen jednáním, jejichž škodlivá povaha je s přihlédnutím k nabyté zkušenosti a hospodářské vědě patrná a snadno odhalitelná.
- 130 Podle Servier však tato zkušenost ke dni přijetí sporného rozhodnutí neexistovala. Vzhledem k neexistenci dřívějších rozhodnutí tohoto orgánu nebo unijních soudů totiž podle Servier spadala projednávaná věc mezi nové situace. Servier v tomto ohledu tvrdí, že rozsudek ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), není relevantní, neboť se netýká dohody o smírném narovnání patentových sporů ve farmaceutickém odvětví. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, ve které byl vydán rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52), podle Servier prokazuje, že přetrvávala nejistota stran kvalifikace tohoto druhu dohod o smírném narovnání jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu a uvedená kvalifikace byla předmětem diskuzí. Projednávaná věc se rovněž odlišuje od věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise (C-591/16 P, EU:C:2021:243), jenž byl přijat až poté, co nastaly skutkové okolnosti v projednávané věci, přičemž cílem dotčených dohod v uvedené věci nebylo narovnání sporu.

- 131 Servier mimoto zpochybňuje snadnou zjistitelnost jednání, jež jsou v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU a byla jí přiřítána. Komise, Tribunál, judikatura soudů Spojených států amerických a právní doktrína předcházející přijetí sporného rozhodnutí připouštějí, že dohoda o smírném narovnání patentových sporů ve farmaceutickém odvětví není sama o sobě protisoutěžní. Komise ostatně potřebovala několik set stran, aby formulovala odůvodnění k této otázce.
- 132 V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Servier, podporovaná EFPIA, Tribunálu vytýká, že nevyvodil žádný důsledek z pravidla uvedeného v bodě 304 napadeného rozsudku a v bodě 56 stanoviska generálního advokáta N. Wahla ve věci CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:1958), podle kterého pod pojem „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ nespádají dohody, které mohou mít potenciální dvojznačné účinky na trh nebo jsou nezbytné ke sledování hlavního cíle, který neomezuje hospodářskou soutěž.
- 133 V tomto ohledu jsou dohody, kterými je ukončen patentový spor, za předpokladu, že nepřekračují rozsah tohoto patentu, legitimní a v souladu s veřejným zájmem. V projednávané věci Servier poznamenává, že i když tři z deseti osob, které podaly námitky proti patentu 947, vzaly své návrhy uplatněné v řízení před EPÚ zpět poté, co se Servier uzavřely dohodu o smírném narovnání, taková okolnost nevyvolala žádný účinek, neboť uvedené řízení přesto nadále pokračovalo. Kromě toho mezi spornými dohodami mohly mít dohody Teva a Lupin prosoutěžní účinek v podobě dřívějšího data vstupu generických léčivých přípravků neporušujících práva na trh.
- 134 Ve třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Servier tvrdí, že Tribunál opomněl zohlednit hospodářský a právní kontext sporných dohod. Tribunál se v bodě 272 napadeného rozsudku údajně omezil na konstatování, že taková kvalifikace předpokládá zaprvé platbu nebo pobídkovou výhodu ve vztahu k výrobci generických léčivých přípravků, jakož i doložky o nenapadnutí práv a neuvádění na trh, a zadruhé, že je uzavřena mezi podniky v situaci potenciální hospodářské soutěže, přičemž tato situace je vymezena široce.
- 135 Servier úvodem poznamenává, že omezovat hospodářskou soutěž nemusí nutně jakákoliv dohoda omezující obchodní svobodu konkurenta. Taková kvalifikace je podle ní vyloučena, pokud je toto omezení vedlejší ve vztahu k legitimní dohodě, zejména pokud jde o doložky o nenapadnutí práv stanovené dohodou o smírném narovnání patentových sporů. Servier se v tomto ohledu dovolává bodu 209 pokynů týkajících se dohod o převodu technologií z roku 2004.
- 136 Servier zaprvé tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl v bodech 269 až 271 napadeného rozsudku za to, že existence tzv. „obrácené“ platby, tedy platby výrobce originálních léčivých přípravků učiněné ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků, která má pobízet výrobce generických léčivých přípravků k narovnání sporů, umožňuje kvalifikovat takovou dohodu jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Z důvodu příliš abstraktní povahy tohoto posouzení přitom Tribunál údajně nezohlednil zvláštnosti a skutečné a konkrétní účinky sporných dohod.
- 137 V projednávané věci podle Servier z relevantních prvků kontextu vyplývá, že vstup výrobců generických léčivých přípravků na trh s perindoprilem byl zpožděn nikoli kvůli sporným dohodám, ale z důvodu patentu 947. Všichni výrobci generických léčivých přípravků, kteří proti tomuto patentu vznesli námitky, byli ke vstupu na tento trh nuceni vyčkat pozbytí platnosti uvedeného patentu.

- 138 Servier v tomto ohledu zdůrazňuje, že Tribunál rozhodl, že dohody Krka nebyly v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU poté, co zohlednil účinky těchto dohod a skutečnost, že tento podnik uznal platnost patentu 947. Podle Servier tak Tribunál potvrdil, že doložky o nenapadnutí patentů a neuvedení na trh nejsou ze své podstaty škodlivé pro hospodářskou soutěž.
- 139 Ve druhé řadě Servier tvrdí, že na rozdíl od toho, co vyplývá z bodu 267 napadeného rozsudku, obrácená platba není sama o sobě protisoutěžní, ale lze ji vysvětlit silou dotčeného patentu. Silný patent totiž motivuje výrobce generických léčivých přípravků k narovnání sporů. V souladu s judikaturou vycházející z rozsudku ze dne 25. února 1986, Windsurfing International v. Komise (193/83, EU:C:1986:75, bod 26), měl Tribunál takovou objektivní skutečnost zohlednit. V projednávané věci byla síla patentu 947 uznána rozhodnutím EPÚ ze dne 27. července 2006 a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení Chancery (senát pro patenty)], který vydal předběžné soudní příkazy proti společnostem Apotex a Krka, což Tribunál podle Servier ostatně zohlednil v bodě 971 napadeného rozsudku, když rozhodl, že uvedená rozhodnutí byla „jednou ze skutečností“, které vedly k dohodám Krka.
- 140 Tím, že Tribunál v bodě 280 napadeného rozsudku uvedl, že protisoutěžní účel dohody o smírném narovnání lze předpokládat, pokud uvedená platba přesahuje náklady vlastní smírnému narovnání patentových sporů, aniž by Komise byla povinna prokázat, že odpovídají přinejmenším výnosům, jež očekává výrobce generického léčivého přípravku, vycházel podle Servier z extenzivního pojetí pojmu omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Toto extenzivní pojetí se přitom nejen odchyluje od zásad uznaných judikaturou, ale i zbavuje Komisi důkazního břemene, pokud jde o prokázání protiprávního jednání, jehož existenci Komise uplatňuje.
- 141 Komise, podporovaná Spojeným královstvím, tuto argumentaci zpochybňuje.

2) Závěry Soudního dvora

- 142 Pokud jde o kritéria umožňující kvalifikovat dohodu o smírném narovnání patentových sporů jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, Servier v podstatě ve třech částech vznesených na podporu prvního důvodu kasačního opravného prostředku, které je třeba přezkoumat společně, tvrdí, že tato kvalifikace je vyhrazena dohodám, jejichž škodlivá povaha je patrná a snadno odhalitelná. Tuto kvalifikaci nelze podle ní použít na dohody, jejichž potenciální účinky na trh jsou dvojznačné, nebo jsou nezbytné ke sledování hlavního cíle, který hospodářskou soutěž neomezuje. Tribunál se tím, že tato kritéria nepoužil, dopustil nesprávného právního posouzení.
- 143 Úvodem je třeba poznamenat, že tato argumentace musí být odmítnuta s ohledem na kritéria připomenutá v bodech 69 až 77 tohoto rozsudku, na jejichž základě lze dohodu mezi podniky kvalifikovat jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 144 Servier nemůže důvodně tvrdit, že tato kvalifikace musí být odmítnuta, a to zejména z důvodu neexistence předchozí rozhodovací praxe Komise týkající se takových dohod. K tomu, aby mohly být tyto dohody považovány za omezující hospodářskou soutěž z hlediska účelu, není vyžadováno, aby tentýž druh dohod již byl Komisí sankcionován, a to i kdyby tyto dohody byly součástí takového specifického kontextu, jako je kontext práv duševního vlastnictví. Důležité jsou pouze jejich charakteristické rysy, z nichž musí být vyvozena případná zvláštní škodlivost pro hospodářskou soutěž, v případě potřeby na základě podrobné analýzy těchto dohod, jejich cílů, jakož i hospodářského a právního kontextu, jehož jsou součástí [rozsudky ze dne 25. března 2021,

Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK) v. Komise, C-586/16 P, EU:C:2021:241, body 85 až 87, jakož i ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, body 130 a 131].

- 145 Stejně tak Servier nemůže Tribunálu vytýkat, že nezohlednil pozitivní nebo alespoň dvojznačné účinky na hospodářskou soutěž, které mohou vyplývat ze sporných dohod, jelikož v souladu s judikaturou připomenutou v bodech 76 a 77 tohoto rozsudku není přezkum účinků těchto dohod nezbytný ani relevantní pro účely určení, zda lze uvedené dohody kvalifikovat jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 146 Mimoto je třeba konstatovat, že v projednávaném případě Tribunál v bodech 219 až 222 napadeného rozsudku uvedl pravidla a zásady, které v podstatě odpovídají pravidlům a zásadám popsaným v bodech 69 až 77 tohoto rozsudku. Uvedené body napadeného rozsudku tudíž nejsou stíženy nesprávným právním posouzením.
- 147 Pokud jde o argumentaci vycházející z judikatury Soudního dvora, jež se týká vedlejších omezení ve vztahu k legitimním dohodám, je třeba uvést, že Tribunál měl v bodech 282 až 291 napadeného rozsudku za to, že Komise právem nemusela zkoumat, zda je třeba tuto judikaturu použít.
- 148 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že pokud se na operaci nebo určitou činnost nevztahuje zásada zákazu stanovená v čl. 101 odst. 1 SFEU z důvodu její neutrality v tom smyslu, že nijak neovlivňuje hospodářskou soutěž, potom se uvedená zásada zákazu nevztahuje ani na vedlejší omezení obchodní samostatnosti jednoho nebo více subjektů zúčastněných na této operaci nebo činnosti, je-li toto omezení objektivně nezbytné k provedení uvedené operace nebo činnosti a je přiměřené cílům této operace nebo činnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 89, jakož i citovaná judikatura).
- 149 Pokud by oddělením takového omezení od hlavní operace nebo činnosti došlo k ohrožení její existence nebo jejích cílů, je třeba slučitelnost tohoto omezení s článkem 101 SFEU přezkoumat společně se slučitelností hlavní operace nebo činnosti, k níž přísluší, a to i v případě, že se na první pohled může totéž omezení posuzované samostatně jevit jako omezení, na něž se vztahuje zásada zákazu podle čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudek ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 70).
- 150 Jde-li o to určit, zda je možné, aby omezení nepodléhalo zákazu stanovenému v čl. 101 odst. 1 SFEU z toho důvodu, že je vedlejší ve vztahu k hlavní operaci, která nemá protisoutěžní povahu, je třeba zjistit, zda by takovou operaci nebylo možné bez dotčeného omezení uskutečnit. Skutečnost, že by uvedenou operaci bez dotčeného omezení bylo možno uskutečnit jen obtížně nebo by byla méně zisková, nelze považovat za skutečnost, která tomuto omezení přiznává objektivně nezbytnou povahu, jež je nutná k tomu, aby mohlo být považováno za „vedlejší“. Takovýto výklad by se totiž rovnal rozšiřování tohoto pojmu na omezení, která nejsou zcela nezbytná k provedení hlavní operace. Takový výsledek by narušoval užitečný účinek zákazu stanoveného v čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudek ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 71).
- 151 V projednávané věci měl Tribunál v bodě 291 napadeného rozsudku za to, že omezení hospodářské soutěže vyplývající z doložek o nenapadnutí práv a neuvádění na trh stanovených spornými dohodami nespočívala na uznání platnosti patentů Servier, ale byla založena převodem hodnoty od Servier ve prospěch dotčeného výrobce generických léčivých přípravků, který pro tohoto výrobce představoval pobídku k tomu, aby se vzdal vyvíjení konkurenčního tlaku na

Servier. Tribunál tak vyloučil použití judikatury připomenuté v bodě 148 tohoto rozsudku z toho důvodu, že sporné dohody představují omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, která nelze kvalifikovat jako „operace postrádající protisoutěžní povahu“ z důvodu jejich údajné neutrality z hlediska hospodářské soutěže. Tribunál mimoto uvedl, že doložky o nenapadnutí práv a neuvádění na trh mohou být nezbytným doplňkem pouze tehdy, je-li dohoda o smírném narovnání založena na uznání platnosti dotčeného patentu stranami této dohody, což ovšem nebyl případ projednávané věci. Za těchto podmínek měl Tribunál v bodě 291 napadeného rozsudku správně za to, že Komise mohla právem upustit od přezkumu použití této judikatury týkající se vedlejších omezení.

- 152 V bodech 296 až 307 napadeného rozsudku Tribunál přezkoumal výtky, v nichž Servier tvrdila, že vzhledem k tomu, že účinky sporných dohod na hospodářskou soutěž mají dvojznačnou povahu, nemohou být tyto dohody kvalifikovány jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 153 V tomto kontextu měl Tribunál v bodě 304 uvedeného rozsudku za to, že Komise a soud nemohou při přezkumu omezujícího cíle dohody, a zejména při zohlednění jejího hospodářského a právního kontextu, ponechat zcela bez povšimnutí potenciální důsledky této dohody, takže za dohody omezující hospodářskou soutěž z hlediska účelu nemohou být považovány dohody, které s přihlédnutím ke kontextu, jehož jsou součástí, mají potenciální dvojznačné účinky na trh.
- 154 Tento důvod je však v rozporu s judikaturou připomenutou v bodech 73, 76 a 77 tohoto rozsudku, podle níž vzhledem k tomu, že se jedná o jednání kvalifikovaná jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, není třeba zjišťovat, a tím spíše ani prokazovat, jejich účinky na hospodářskou soutěž, ať již skutečné, nebo potenciální či pozitivní.
- 155 Na základě tohoto nesprávného právního posouzení Tribunál v bodech 305 a 306 napadeného rozsudku rozhodl o výtkách Servier vycházejících z dvojznačných účinků sporných dohod v rámci přezkumu žalobních důvodů, jež se týkaly samostatně těchto jednotlivých dohod. Je však třeba uvést, aniž je dotčen přezkum jednotlivých argumentů Servier týkajících se samostatně těchto jednotlivých dohod, které tato uplatnila v rámci třetího až pátého důvodu kasačního opravného prostředku, že uvedené nesprávné právní posouzení nemá v zásadě žádný důsledek pro legalitu napadeného rozsudku, neboť všechny argumenty týkající se údajně prosoutěžních nebo dvojznačných účinků sporných dohod, které Servier uplatnila v prvním stupni, Tribunál každopádně zamítl z jiných důvodů.
- 156 Servier v tomto ohledu v podstatě tvrdí, že Tribunál odmítl zohlednit skutečnost, že účelem sporných dohod nebylo narušení hospodářské soutěže, ale ukončení sporů mezi ní a výrobci generických léčivých přípravků, neboť uvedení výrobci uznali platnost patentu 947. Účelem dohody Lupin byl mimoto dřívější vstup společnosti Lupin na trh a účelem dohody Teva bylo zajistit zásobování společnosti Teva perindopilem. Servier v tomto kontextu zdůrazňuje, že Tribunál nicméně zohlednil, že Krka uznala platnost tohoto patentu, a měl za to, že dohody uzavřené s tímto podnikem nebyly v rozporu s článkem 101 SFEU.
- 157 Stačí však připomenout, že i když jsou objektivní cíle, o jejichž dosažení dohody usilují s ohledem na hospodářskou soutěž, relevantní pro určení jejich případného protisoutěžního účelu, okolnost, že zúčastněné podniky jednaly bez subjektivního úmyslu vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, a skutečnost, že sledovaly určité legitimní cíle, nejsou rozhodující pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 167 a citovaná judikatura). Skutečnost, že obchodní strategie spočívající v tom, že podniky působící na stejné úrovni výrobního řetězce mezi sebou takové

dohody sjednávají, aby ukončily spor týkajícího se platnosti patentu, je z pohledu těchto podniků hospodářsky racionální, nijak neprokazuje, že je provádění této strategie odůvodnitelné z hlediska práva hospodářské soutěže.

- 158 Mimoto výtku Servier spočívající v uplatnění rozporu mezi posouzeními učiněnými Tribunálem ve vztahu ke sporným dohodám a posouzeními dohod Krka musí být zamítnuta z důvodů uvedených v bodech 114 až 117 tohoto rozsudku. V bodech 442 až 474 rozsudku z dnešního dne ve věci Komise v. Servier a další (C-176/19 P) totiž Soudní dvůr, který nejprve částečně vyhověl kasačnímu opravnému prostředku Komise, s konečnou platností zamítl argumentaci Servier směřující ke zpochybnění kvalifikace dohod o smírném narovnání a o licenci uzavřených s Krka jakožto omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Vzhledem k tomu, že tvrzený rozpor neexistuje, je třeba tuto výtku zamítnout.
- 159 Pokud jde o význam, který je třeba přiznat obráceným platbám pro účely kvalifikace dohod o smírném narovnání patentových sporů jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, Tribunál v bodech 256 až 273 napadeného rozsudku v podstatě uvedl, že existence takových doložek omezujících hospodářskou soutěž, jako jsou doložky o nenapadnutí práv a neuvádění na trh, v tomto typu dohod, je-li spojena s obrácenou platbou, může k takové kvalifikaci vést tehdy, pokud tato platba není odůvodněna jiným protiplněním, než je protiplnění spočívající v závazku výrobce generických léčivých přípravků nekonkurovat výrobcí originálních léčivých přípravků, který je majitelem dotčeného patentu či patentů.
- 160 V bodech 277 až 280 napadeného rozsudku měl Tribunál v podstatě za to, že za účelem určení, zda je tato podmínka naplněna, je třeba přezkoumat, zda je cílem této obrácené platby nahradit náklady vlastní smírnému narovnání vynaložené výrobcem generických léčivých přípravků. Tribunál upřesnil, že tyto náklady zahrnují zejména náklady na soudní spory, jichž se týkají dohody o smírném narovnání, za podmínky, že tyto náklady byly stanoveny stranami této dohody a že nejsou nepřiměřené ve vztahu k výši nákladů objektivně nutných pro soudní řízení. Podle napadeného rozsudku naopak tyto náklady nezahrnují ani hodnotu zásob léčivých přípravků porušujících práva, ani náklady na výzkum a vývoj vynaložené za účelem zdokonalení těchto léčivých přípravků. Tyto náklady podle uvedeného rozsudku v zásadě nezahrnují ani částky splatné podle smluv uzavřených mezi výrobcem generických léčivých přípravků a třetími osobami z titulu náhrady škody, zejména pro případ ukončení smlouvy.
- 161 Argumentací shrnutou v bodech 139 a 140 tohoto rozsudku Servier zpochybňuje toto odůvodnění, když tvrdí, že podle takového odůvodnění by za obrácenou platbu byla považována každá platba, která přesahuje výši nákladů vlastních smírnému narovnání sporu, i kdyby byla nižší než výše zisků, které by výrobce generických léčivých přípravků mohl dosáhnout v případě svého vstupu na trh.
- 162 Servier mimoto tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 280 napadeného rozsudku rozhodl, že náhrada škody, kterou by výrobce generických léčivých přípravků případně mohl být povinen zaplatit třetím osobám z důvodu újmy, která by posledně uvedeným vznikla kvůli rozhodnutí tohoto výrobce upustit od uvádění generického léčivého přípravku, který je předmětem patentového sporu, na trh, není v zásadě součástí nákladů, jež jsou vlastní řešení takového sporu.
- 163 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v souladu s judikaturou se výrobce generických léčivých přípravků poté, co vyhodnotí své šance na úspěch v soudním řízení, ve kterém vystupuje proti výrobcí dotčeného originálního léčivého přípravku, může rozhodnout upustit od vstupu na

dotčený trh a uzavřít s posledně uvedeným výrobcem dohodu o smírném narovnání takového řízení. Takovou dohodu však nelze v žádném případě považovat za „omezení z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Ani skutečnost, že je taková dohoda provázena převody hodnoty ze strany výrobce originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků, nepředstavuje dostatečný důvod pro její kvalifikaci jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, jelikož se uvedené převody hodnoty mohou ukázat jako odůvodněné. Tak tomu může být v případě, kdy výrobce generických léčivých přípravků obdrží od výrobce originálních léčivých přípravků částky skutečně odpovídající náhradě nákladů sporu nebo obtíží, které jsou s tímto sporem spjaty, nebo odpovídající odměně za skutečné poskytnutí zboží nebo služeb výrobcí originálních léčivých přípravků [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 až 86].

- 164 Je-li tudíž dohoda o narovnání sporu týkajícího se platnosti patentu mezi výrobcem generických léčivých přípravků a výrobcem originálních léčivých přípravků, jenž je majitelem tohoto patentu, spojena s převody hodnoty od výrobce originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků, je třeba nejprve posoudit, zda může být kladný zůstatek těchto převodů v plném rozsahu odůvodněn, jak je uvedeno v předcházejícím bodě tohoto rozsudku, nezbytností kompenzovat takové náklady nebo nepohodlí spojené s tímto sporem, jako jsou náklady a odměna za poradenství vynaložené posledně uvedeným výrobcem, nebo nezbytností zaplatit odměnu za jeho skutečné a prokázané dodávky zboží nebo služeb pro výrobce originálního léčivého přípravku [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 92]. Smírné narovnání takového sporu totiž znamená, že výrobce generických léčivých přípravků uznává platnost dotčeného patentu, neboť se vzdá jeho zpochybnění. Z toho vyplývá, že pouze úhradu takových nákladů nebo odměnu za takové dodané zboží nebo služby lze v rámci tzv. „obrácené“ platby od výrobce originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků považovat za odpovídající uvedenému uznání, a tudíž za odůvodnitelné s ohledem na hospodářskou soutěž.
- 165 Zadruhé, pokud tento kladný čistý zůstatek převodů není v plném rozsahu takovou nutností odůvodněn, je třeba ověřit, zda v případě neexistence takového odůvodnění lze tyto převody vysvětlit pouze obchodním zájmem těchto výrobců léčivých přípravků nesoutěžit na základě výkonnosti. Pro účely tohoto přezkumu je třeba určit, zda je uvedený zůstatek, včetně případných odůvodněných nákladů, dostatečně významný na to, aby výrobce generických léčivých přípravků skutečně přiměl k upuštění od vstupu na dotčený trh, aniž je vyžadováno, aby byl tento čistý kladný zůstatek nezbytně vyšší než zisky, kterých by tento výrobce generických léčivých přípravků dosáhl, kdyby měl úspěch v patentovém sporu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 87 až 94].
- 166 Z toho vyplývá, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když měl v bodech 277 až 280 napadeného rozsudku v podstatě za to, že je úhrada nákladů ze strany Servier vzniklých výrobcí generických léčivých přípravků v rámci sporu mezi nimi, který byl vyřešen smírným narovnáním, odůvodněna tím, že tyto náklady jsou „vlastní“ tomuto narovnání za podmínky, že nejsou nadměrné, a tudíž nepřiměřené, ale že jiné náklady, které jsou příliš „vzdálené“ tomuto sporu a jeho narovnání, nelze považovat za náklady vlastní takovému smírnému narovnání sporu. Tento přístup zohledňující okolnosti, za kterých lze odůvodnit tzv. „obrácenou“ platbu nákladů, aby bylo možné dospět k závěru o neexistenci pobídkového převodu hodnoty, totiž v podstatě odpovídá přístupu, který vyplývá z judikatury připomenuté v bodech 163 a 164 tohoto rozsudku.

- 167 Pokud jde konkrétně o úhradu odškodnění, které by výrobce generických léčivých přípravků případně musel zaplatit třetím osobám, výrobcem originálních léčivých přípravků, je třeba uvést, podobně jako to učinila generální advokátka v bodě 159 svého stanoviska v části věnované situaci společnosti Niche, že taková platba není přímým důsledkem vůle výrobců léčivých přípravků narovnat své patentové spory smírně, ale vzdání se práva výrobcem generických léčivých přípravků vstoupit na trh dotčeného léčivého přípravku. Z toho vyplývá, že se Tribunál v bodě 280 napadeného rozsudku nedopustil nesprávného právního posouzení, když v podstatě konstatoval, že úhradu takových odškodnění nelze považovat za vlastní takové dohodě o smírném narovnání, jako jsou sporné dohody.
- 168 S ohledem na tyto skutečnosti a na rozdíl od toho, co tvrdí Servier, Tribunál v bodě 280 napadeného rozsudku nepřistoupil ani k obrácení důkazního břemene. Bez ohledu na výrazy použité v uvedeném bodě Tribunál v podstatě jen konstatoval, že částky, které výrobce generických léčivých přípravků případně dluží třetím osobám z titulu odškodnění za rozhodnutí výrobce generických léčivých přípravků nevstoupit na dotčený trh, musí být, pokud byly uhrazeny výrobcem originálního léčivého přípravku, zahrnuty mezi převody hodnoty ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků, jejichž čistý kladný zůstatek je třeba analyzovat. Tribunál, který v témže bodě 280 upřesnil, že „je tedy věcí stran dohody, pokud chtějí, aby platba těchto nákladů nebyla kvalifikována jako pobídková a zakládající indicii o existenci omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, aby prokázaly, že tyto náklady jsou vlastní sporu nebo jeho narovnání, a poté odůvodnily jejich výši“, použil správně pravidla týkající se rozložení důkazního břemene, která byla připomenuta v bodě 123 tohoto rozsudku.
- 169 S ohledem na výše uvedené skutečnosti a zejména na skutečnost, že nesprávné právní posouzení, kterým je stižen bod 304 napadeného rozsudku, nemá s výhradou úvah uvedených v bodě 155 tohoto rozsudku v rámci přezkumu třetího až pátého důvodu kasačního opravného prostředku vliv na legalitu napadeného rozsudku, musí být první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

C. Ke třetímu a šestému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícím se dohod Niche a Matrix

1. K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

- 170 Ve třetím důvodu kasačního opravného prostředku Servier zpochybňuje posouzení Tribunálu týkající se použití čl. 101 odst. 1 SFEU na dohody Niche a Matrix. Tento důvod kasačního opravného prostředku má dvě části.

a) K první části, týkající se potenciální hospodářské soutěže

1) Argumentace účastníků řízení

- 171 V první části třetího důvodu kasačního opravného prostředku Servier tvrdí, že se Tribunál, který měl za to, že Niche a Matrix byly jejími potenciálními konkurenty, tímto dopustil několika nesprávných právních posouzení.
- 172 V první výtce Servier tvrdí, že Tribunál nesprávně posoudil překážky vstupu na trh s perindopilem v důsledku síly patentů Servier.

- 173 Servier, která v podstatě zopakovala argumenty vznesené v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku, předně vytýká Tribunálu, že v bodě 444 napadeného rozsudku v zásadě odmítl relevanci skutečnosti, že společnosti Niche a Matrix zohlednily tyto patentové překážky při analýze svých schopností vstoupit na trh, když rozhodl, že nepřekonatelnou překážku jejich vstupu na trh by zakládalo jediné soudní rozhodnutí, v němž by bylo konstatováno porušení patentů.
- 174 Dále Tribunál údajně nezohlednil skutečnost, že zákazníci Niche, a konkrétně Sandoz, vypověděli dohody s tímto podnikem z důvodu rizika porušování patentových práv, ani snahu Matrix o vytvoření neporušující formy vlastní generické verze perindoprilu. Podle Servier přitom tyto skutečnosti představují objektivní indicie svědčící o existenci patentových překážek pro vstup těchto podniků na trh.
- 175 Konečně Tribunál údajně opomněl ověřit, zda měly Niche a Matrix skutečnou a konkrétní možnost vstoupit na trh v krátké době. Podle Servier přitom Niche nemohla patentové překážky rychle překonat.
- 176 Servier podpůrně tvrdí, že Tribunál v bodech 446 a 447 napadeného rozsudku zkreslil skutkový stav, když tvrdil, že se Niche svými kroky ve vztahu k Servier snažila „otevřít cestu“ a vstoupit na trh s perindoprilem i přes patentové překážky. Ve skutečnosti chtěla Niche, která věděla, že její perindopril porušuje práva, zabránit sporu se Servier.
- 177 Ve druhé výtce Servier tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávných právních posouzení, když konstatoval, že kroky uskutečněné společnostmi Niche a Matrix stačily k prokázání, že tyto podniky mohly v krátké době vstoupit na trh s perindoprilem.
- 178 Zprvce Tribunál údajně zaměnil schopnost vstoupit na trh s úmyslem vstoupit na tento trh. Schopnost vstoupit na trh závisí na existenci překážek vyplývajících z patentů. Naproti tomu takové kroky, jako jsou kroky směřující k získání registrace léčivého přípravku, samy o sobě nestačí k prokázání takové schopnosti, jak vyplývá z bodů 458 a 476 napadeného rozsudku. Servier v tomto ohledu odkazuje na svou argumentaci uvedenou v rámci druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, jež je shrnuta v bodě 94 tohoto rozsudku.
- 179 Zadruhé Servier tvrdí, že Komisi za účelem prokázání, že Niche a Matrix mohly vstoupit na trh s perindoprilem, příslušelo, aby analyzovala technické, regulační, patentové a finanční obtíže, kterým tyto podniky čelily. Skutečnosti uvedené Tribunálem v bodech 461, 462 a 480 napadeného rozsudku přitom potvrzují, že Komise přezkoumala pouze kroky podniknuté uvedenými podniky. Tribunál nesplnil povinnost soudního přezkumu a dopustil se nesprávného právního posouzení, když nevytkl skutečnost, že nebyla provedena analýza skutečných a konkrétních šancí Niche a Matrix na překonání technických a právních problémů.
- 180 Ve třetí výtce Servier tvrdí, že Tribunál obrátil důkazní břemeno, které nese Komise na základě článku 2 nařízení č. 1/2003, neboť v bodech 463, 480, 483 až 486, 489 a 498 napadeného rozsudku konstatoval, že měla prokázat, že vstup Niche a Matrix na trh s perindoprilem narazil na nepřekonatelné překážky. Servier v tomto smyslu odkazuje na argumentaci uvedenou v rámci třetí části druhého důvodu kasačního opravného prostředku.
- 181 Ve čtvrté výtce Servier tvrdí, že Tribunál opomněl přezkoumat, zda překážky vstupu na trh s perindoprilem, kterým čelily Niche a Matrix, posuzované jako celek, bránily v dosažení závěru o tom, že tyto podniky byly potenciálními konkurenty Servier. Skutečnost, že každá z těchto

překážek posuzovaná samostatně byla překonatelná, neznamená, že je Niche a Matrix mohly překonat všechny. Tribunál tím porušil povinnost soudního přezkumu a povinnost zkoumat důkazy nejen jednotlivě, ale i jako celek.

- 182 V páté výtce Servier tvrdí, že Tribunál v bodě 481 napadeného rozsudku nesprávně vyložil zásadu řádné správy. Podle této zásady je Komise povinna přezkoumat všechny skutečnosti relevantní pro analýzu dané situace a v případě potřeby si vyžádat doplňující informace k ověření a podložení svých závěrů. Komise přitom údajně odmítla vyhovět žádosti, kterou Servier podala v průběhu správního řízení, v níž usilovala o přístup ke korespondenci mezi Niche nebo jejími partnery a vnitrostátními orgány ve věci žádostí o registraci generické verze perindoprilu. Tribunál v bodě 481 napadeného rozsudku zamítl výtku Servier vycházející z porušení zásady řádné správy zejména z toho důvodu, že požadované dokumenty neměly „značný význam“. Podle Servier zakládá použití takového kritéria, které nevyplývá z judikatury Soudního dvora, nesprávné právní posouzení.
- 183 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

2) Závěry Soudního dvora

- 184 První výtkou Servier Tribunálu vytýká, že dostatečně nezohlednil patentové překážky. Tři hlavní argumenty předložené na podporu této výtky, uvedené v bodech 173 až 175 tohoto rozsudku, však pomíjejí skutečnost, že Tribunál řádně zohlednil patentové překážky, a v tomto rozsahu se opírají o nesprávný výklad napadeného rozsudku. Jak totiž bylo uvedeno v bodě 108 tohoto rozsudku, Tribunál neměl zejména v bodě 444 napadeného rozsudku za to, že by vnímání síly patentu výrobcem generických léčivých přípravků bylo zcela irrelevantní pro posouzení existence potenciálního konkurenčního vztahu mezi Servier na jedné straně a společnostmi Niche a Matrix na straně druhé, ale za to, že toto vnímání může být relevantní výlučně pro určení toho, zda Niche a Matrix měly v úmyslu vstoupit na trh, a nikoliv pro posouzení jejich schopnosti takový vstup na trh uskutečnit. Jak přitom bylo rozhodnuto v bodech 107 až 111 tohoto rozsudku, Tribunál se v tomto ohledu nedopustil nesprávného právního posouzení.
- 185 Pokud jde o opomenutí Tribunálu zohlednit skutečnost, že zákazníci Niche, a konkrétně Sandoz, ukončili spolupráci s Niche, jež se týkala uvádění perindoprilu na trh, kvůli riziku porušování patentových práv, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury povinnost uvést odůvodnění neukládá Tribunálu, aby poskytl vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem zabýval každou z jednotlivých výtek uvedených účastníky sporu, a že odůvodnění tedy může být implicitní za podmínky, že umožní zúčastněným osobám seznámit se s důvody, proč Tribunál nevyhověl jejich argumentům, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat přezkum (rozsudek ze dne 16. února 2017, Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen v. Komise, C-94/15 P, EU:C:2017:124, bod 21 a citovaná judikatura).
- 186 Na tuto argumentaci Servier Tribunál sice výslovně neodpověděl, ale jak zdůrazňuje Komise a jak vyplývá z bodu 465 odůvodnění sporného rozhodnutí, aniž Servier tuto okolnost zpochybňovala, Sandoz přijala rozhodnutí v lednu 2004, tedy dříve, než se Niche a Matrix rozhodly změnit postup výroby perindoprilu, a tedy před přípravnými kroky Niche a Matrix popsanými v bodech 433 až 440 a 446 a 447 napadeného rozsudku, o které se Tribunál opíral za účelem prokázání úmyslu těchto podniků vstoupit na evropské trhy s perindoprilem. Za těchto podmínek

platí, že Tribunál neporušil povinnost uvést odůvodnění svých rozsudků tím, že výslovně neodpověděl na argumentaci Servier v tomto ohledu, neboť dotčená skutková okolnost nemůže mít každopádně dopad na závěry Tribunálu.

- 187 Pokud jde o argumentaci vycházející ze snah Matrix o vytvoření neporušující formy vlastní generické verze perindoprilu, stačí konstatovat, že cílem uvedené argumentace je zpochybnit posouzení skutkového stavu provedené Tribunálem v bodě 447 napadeného rozsudku, a že tedy tato argumentace musí být odmítnuta jako nepřipustná.
- 188 Pokud jde o argument, podle kterého Tribunál opomněl ověřit, zda měly Niche a Matrix skutečnou a konkrétní možnost vstoupit na trh v krátké době, je třeba připomenout, že tento argument spočívá na nesprávném právním kritériu, neboť v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 80 tohoto rozsudku mají přípravné kroky výrobci generických léčivých přípravků umožňovat, aby vstoupil na dotčený trh ve lhůtě, která umožňuje vyvíjet konkurenční tlak na výrobce originálních léčivých přípravků. Každopádně z bodů 442 až 499 napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál tuto otázku důkladně přezkoumal, než dospěl k závěru, že konkurenční tlak vyvíjený Niche a Matrix byl skutečný.
- 189 Pokud jde o argument, který Servier uplatňuje podpůrně k odůvodnění své první výtky, je třeba konstatovat, že je nepřipustný. Pod záminkou údajného zkreslení se totiž Servier, která zejména tvrdí, že iniciativa Niche „otevřít cestu“ vstupu na trh nebyla učiněna v dobré víře, snaží ve skutečnosti zpochybnit skutková posouzení, která Tribunál provedl v bodě 446 napadeného rozsudku, a která jak bylo připomenuto v bodě 58 tohoto rozsudku, nespadají do pravomoci Soudního dvora v rámci řízení o kasačním opravném prostředku.
- 190 Z toho vyplývá, že první výtky Servier, shrnutá v bodě 173 tohoto rozsudku, musí být zamítnuta.
- 191 Ve druhé výtce Servier zpochybňuje prvním argumentem posouzení Tribunálu, podle kterého kroky podniknuté za účelem získání registrací mohou být zohledněny za účelem prokázání existence potenciální hospodářské soutěže. Tento argument však musí být odmítnut z důvodů uvedených v bodě 118 tohoto rozsudku, v němž byla zamítnuta druhá část druhého důvodu kasačního opravného prostředku. Takové kroky, jako jsou kroky směřující k získání registrace generického léčivého přípravku, jsou totiž relevantní pro prokázání jak schopnosti, tak úmyslu výrobce tohoto léčivého přípravku vstoupit na trh [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 44].
- 192 Druhým argumentem Servier vytýká Tribunálu, že neprovedl analýzu pravděpodobnosti, že Niche a Matrix překonají technické a právní obtíže, kterým čelily.
- 193 S tímto argumentem nelze souhlasit.
- 194 Především spočívá na právně nesprávném předpokladu. Na rozdíl od toho, co tvrdí Servier, nemá-li být jakkoliv popřen rozdíl mezi skutečnou a potenciální hospodářskou soutěží, existence potenciální hospodářské soutěže nevyžaduje prokázat, že by výrobci generických léčivých přípravků s jistotou vstoupili na trh a že by takový vstup byl nevyhnutelně úspěšný, ale pouze to, že tito výrobci měli za tímto účelem skutečné a konkrétní možnosti (rozsudek ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, bod 63).

- 195 Dále je třeba uvést, že Tribunál v bodech 442 až 499 napadeného rozsudku důkladně a podrobně přezkoumal údajně nepřekonatelné překážky, kterým čelily Niche a Matrix, a to z patentového, technického, regulatorního i finančního hlediska. Na základě tohoto přezkumu a posouzení skutkového stavu a důkazů, které mu byly předloženy, Tribunál odmítl tvrzení, kterými Servier zpochybňovala schopnost a úmysl Niche a Matrix vstoupit na trh. S ohledem na tyto skutečnosti Servier nemůže tvrdit, že Tribunál neprovedl úplnou analýzu všech překážek, jež byly uvedeny s cílem zpochybnit existenci potenciálního konkurenčního vztahu mezi Niche a Matrix.
- 196 Konečně v rozsahu, v němž Servier zpochybňuje skutková posouzení, k nimž dospěl Tribunál na základě této analýzy, stačí konstatovat, že taková argumentace je v rámci řízení o kasačním opravném prostředku nepřipustná.
- 197 Třetí výtkou Servier tvrdí, že Tribunál obrátil důkazní břemeno týkající se nepřekonatelných překážek vstupu na dotčený trh. V této souvislosti stačí nicméně připomenout, že z důvodů uvedených v bodech 123 až 125 tohoto rozsudku byla odmítnuta argumentace Servier vycházející z obrácení důkazního břemene a z *probatio diabolica* v tomto ohledu. Tato třetí výtku tedy musí být rovněž zamítnuta.
- 198 Čtvrtou výtkou Servier Tribunálu vytýká, že překážky, kterým čelily Niche a Matrix, přezkoumal nikoli jako celek, ale jednotlivě.
- 199 Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, tato čtvrtá výtku není nepřipustná kvůli tomu, že nebyla uplatněna Servier již v žalobě. Vzhledem k tomu, že tato výtku směřuje proti tomu, jak Tribunál použil pravidla o důkazním břemenu a hodnocení důkazů, může být uplatněna v rámci řízení o kasačním opravném prostředku.
- 200 Pokud jde o její meritorní stránku, je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora může Komise tento důkaz předložit prostřednictvím souboru přesných a shodujících se nepřímých důkazů, které posuzovány jako celek mohou v případě neexistence jiného soudržného vysvětlení představovat důkaz takového porušení, a to i když některý z těchto nepřímých důkazů k tomu sám o sobě nepostačuje (rozsudek ze dne 18. března 2021, Pometon v. Komise, C-440/19 P, EU:C:2021:214P, bod 101 a citovaná judikatura).
- 201 Pokud jde o důkaz existence potenciální hospodářské soutěže mezi výrobcem generických léčivých přípravků a výrobcem originálních léčivých přípravků, v souladu s judikaturou připomenutou v předchozím bodě, a jak je konstatováno v bodech 123 až 125 tohoto rozsudku, platí, že pokud se Komisi podaří prokázat existenci potenciální hospodářské soutěže na základě souboru shodujících se nepřímých důkazů, aniž by přitom opomíjela případné překážky vstupu na trh, o nichž se dozvěděla, přísluší těmto podnikům vyvrátit existenci takové hospodářské soutěže předložením důkazu opaku.
- 202 Má-li soud pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je rozhodnutí konstatující protiprávní jednání určeno, a to s ohledem na presumpci neviny, která se uplatní v řízeních o porušení pravidel hospodářské soutěže, která mohou vést k uložení pokut nebo penále (rozsudek ze dne 16. února 2017, Hansen & Rosenthal a H&R Wax Company Vertrieb v. Komise, C-90/15 P, EU:C:2017:123, bod 18, jakož i citovaná judikatura).
- 203 V projednávané věci přitom Tribunál v bodech 432 až 440 napadeného rozsudku uvedl, že indicie shromážděné Komisí a uvedené ve sporném rozhodnutí umožňují mít za to, že Niche a Matrix byly potenciálními konkurenty Servier, a v bodech 441 až 499 tohoto rozsudku přezkoumal

všechny překážky jejich vstupu na trh, o nichž věděl. Proto měl Tribunál za to, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení, že bylo na tomto podniku, aby předložil důkaz o opaku, a to případně s ohledem na jiné překážky takového vstupu. Jak je zdůrazněno v bodě 195 tohoto rozsudku, Tribunál na základě úplného, důkladného a podrobného přezkumu argumentace Servier zamítl její tvrzení, v nichž zpochybňovala, že Niche a Matrix měly schopnost a úmysl vstoupit na trh.

- 204 S ohledem na tyto skutečnosti je třeba ostatně uvést, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když přezkoumával údajné překážky vstupu Niche a Matrix jednotlivě, aniž ověřil, zda by bez ohledu na skutečnost, že žádná z těchto překážek nebyla sama o sobě nepřekonatelná, jejich kumulativní účinek nicméně k nepřekonatelné překážce nevedl. Takový přezkum totiž není v zásadě nezbytný, a jak uvádí generální advokátka v bodě 91 svého stanoviska, Servier v řízení před Tribunálem ani v rámci kasačního opravného prostředku nevysvětlila, v čem by měl spočívat přezkum důkazů, jehož neprovedení v tomto ohledu vytýká Tribunálu.
- 205 Z výše uvedeného vyplývá, že čtvrtá výtka musí být zamítnuta jako neopodstatněná.
- 206 V páté výtce Servier vytýká Tribunálu, že nekonstatoval, že Komise porušila zásadu řádné správy, neboť tento orgán nenařídil předložení korespondence mezi Niche nebo jejími partnery a vnitrostátními orgány, jež se týkala žádostí o registraci generické verze perindoprilu.
- 207 Je třeba konstatovat, že v souladu s tím, co je v bodech 80 a 120 tohoto rozsudku, platí, že pokud jde o relevanci kroků podniků k získání registrací pro účely posouzení potenciální hospodářské soutěže, Tribunál v bodě 479 napadeného rozsudku správně připomněl, že pro účely určení existence potenciální hospodářské soutěže se Komise může opírat o skutečnost, že výrobce generického léčivého přípravku požádal o registraci a aktivně se účastnil řízení za účelem udělení takové registrace. Tomuto výrobcu naproti tomu přísluší, aby předložil důkazy prokazující existenci problémů, které objektivně brání v získání takové registrace.
- 208 Jak nicméně uvádí generální advokátka v bodě 103 svého stanoviska, a stejně jako v případě pravděpodobného výsledku probíhajícího sporu týkajícího se platnosti patentu, který není rozhodující pro posouzení existence potenciálního konkurenčního vztahu, jak vyplývá z judikatury připomenuté v bodě 81 tohoto rozsudku, Komisi nepřísluší ani posuzovat šance na úspěch nebo pravděpodobný výsledek postupu registrace, který u vnitrostátních orgánů zahájil takový výrobce, v okamžiku, kdy toto řízení probíhá nebo probíhalo. Platí tak, že neexistuje-li konečné rozhodnutí, kterým by byl takový postup ukončen, nemohou být případné problémy, které objektivně brání v získání požadované registrace, prokázány na základě prvků týkajících se pochybností vyjádřených příslušnými vnitrostátními orgány, aniž je dotčeno jejich konečné rozhodnutí, pokud jde o šanci, že uvedený postup vyústí v získání registrace.
- 209 Tribunál, který v bodě 480 napadeného rozsudku uvedl, že Niche podala několik žádostí o registraci a účastnila se postupů za účelem jejich získání, měl následně v bodě 481 uvedeného rozsudku za to, že Komisi nelze vytýkat, že nevyhověla žádosti o předložení veškeré korespondence mezi Niche a příslušnými orgány, jež se týkala těchto postupů pro registraci. Tribunál měl v tomto ohledu v podstatě za to, že vzhledem k tomu, že Servier měla v rámci správního řízení k dispozici tabulku shrnující obsah této korespondence, bylo odmítnutí Komise nařídít předložení dotčených dokumentů odůvodněné, neboť tyto dokumenty neměly pro obhajobu Servier „značný význam“. Tribunál v tomto ohledu zejména zdůraznil skutečnost, že

Niche nepředložila dotčenou korespondenci v průběhu správního řízení ani v řízení před Tribunálem, na podporu svých výtek směřujících ke zpochybnění jejího postavení potenciálního konkurenta Servier.

- 210 V projednávané věci je třeba s ohledem na konstatování učiněné v bodě 208 tohoto rozsudku uvést, že požadovaný přístup k dotčené korespondenci nemohl umožnit Servier, aby předložila důkazy potvrzující existenci problémů, které by objektivně bránily v získání registrací, o něž žádaly Niche a Matrix. Je tedy třeba konstatovat, že Komise nebyla povinná nařídit předložení dotčené korespondence, a že se tedy Tribunál v projednávaném případě nedopustil nesprávného právního posouzení, když nekonstatoval, že by Komise porušila zásadu řádné správy. Pátou výtku je tudíž třeba zamítnout jako neopodstatněnou.
- 211 S ohledem na výše uvedené musí být první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku zamítnuta.

b) Ke druhé části, týkající se kvalifikace omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu

1) Argumentace účastníků řízení

- 212 Ve druhé části třetího důvodu kasačního opravného prostředku Servier vytýká Tribunálu, že potvrdil kvalifikaci dohod Niche a Matrix jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 213 Úvodem Servier odkazuje na svou argumentaci uplatněnou v rámci svého prvního důvodu kasačního opravného prostředku, uvedenou v bodech 129 až 140 tohoto rozsudku, v níž tvrdí, že Tribunál použil v bodech 526, 552, 555, 557 a 558 napadeného rozsudku právní kritéria, která jsou v rozporu s judikaturou týkající se pojmu omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 214 V první výtce Servier tvrdí, že Tribunál nesprávně rozhodl, že platby ve výši 11,8 milionu GBP zaplacené společností Niche a Matrix byly protiplněním za to, že tyto podniky upustí od toho, aby konkurovaly Servier. Ze znění dohody Niche totiž podle Servier vyplývá, že tato částka byla protiplněním za náklady a odškodnění, které by mohly hradit Niche a Unichem kvůli ukončení jejich programu vývoje generické verze perindoprilu představující porušení patentů Servier. Tribunál měl v bodě 537 napadeného rozsudku údajně nesprávně za to, že tyto náklady a tato odškodnění nebyly vlastní dohodě o smírném narovnání, přestože tato dohoda vystavovala Niche a Matrix značnému riziku vzniku odpovědnosti na jejich straně. Tribunál se měl údajně nesprávně v bodě 539 napadeného rozsudku opírat o skutečnost, že náklady a odškodnění skutečně zaplacené Niche a Matrix byly nižší než částka 11,8 milionu GBP, kterou každá z nich obdržela od Servier. Podle Servier totiž tyto skutečnosti nastaly po datu uzavření dohod Niche a Matrix, což je okamžik, k němuž nebylo možné přesně posoudit riziko, které tyto podniky nesly.
- 215 Ve druhé výtce Servier v podstatě tvrdí, že se Tribunál tím, že potvrdil, že platby ve výši 11,8 milionu GBP obdržené Niche a Matrix představovaly protiplnění za doložky o nenapadnutí práv a neuvádění na trh, uzavřené posledně jmenovanými společnostmi, dopustil tří pochybení.
- 216 Zaprvé Tribunál v bodě 541 napadeného rozsudku údajně odmítl přezkoumat pobídkovou povahu těchto plateb srovnáním jejich výše se zisky, které mohly Niche i Matrix očekávat v případě vstupu na trh s perindoprilem. Podle Servier není toto srovnání zbytečné, jak konstatoval Tribunál, ale je

nezbytné. Komise ostatně podle Servier provedla takové srovnání v bodě 1338 odůvodnění sporného rozhodnutí, jehož platnost Servier zpochybnila v rámci své žaloby. Tribunál tak odůvodnění Komise údajně nahradil vlastním odůvodněním.

- 217 Zadruhé Tribunál obrátil důkazní břemeno a porušil zásadu presumpce nevin, neboť rozhodl, že Servier neprokázala, že částka 11,8 milionu GBP byla nedostatečná k tomu, aby představovala pobídku k upuštění od vstupu na dotčený trh.
- 218 Zatřetí Tribunál v bodě 563 napadeného rozsudku údajně nezohlednil na základě kontextu dohod Niche, Matrix a Biogaran patentové, regulační, technické a finanční překážky, kterým čelily Niche a Matrix. Omezil se na přezkum tohoto kontextu v rámci analýzy potenciální hospodářské soutěže, zatímco podle Servier byly tyto překážky skutečným důvodem pro souhlas s přijetím doložek o nenapadnutí práv a neuvádění na trh.
- 219 Pokud jde konkrétně o dohodu Biogaran, Servier zpochybňuje, že by částka 2,5 milionu GBP, zaplacená společnosti Niche na základě této dohody, překročila hodnotu dokumentace k registraci, jež byla převedena na společnost Biogaran. I kdyby tomu tak bylo, Servier má za to, že by to nestačilo k prokázání pobídkového charakteru této platby, kdyby nebyl zohledněn kontext této dohody. Servier zdůrazňuje, že výše této platby, která byla sporným rozhodnutím považována pouze za dodatečnou pobídku, byla příliš nízká na to, aby pobídla společnost Niche k narovnání sporů.
- 220 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

2) Závěry Soudního dvora

- 221 V úvodních argumentech Servier, která odkazuje na argumentaci uplatněnou na podporu prvního důvodu kasačního opravného prostředku, opakuje, že Tribunál použil nesprávná právní kritéria pro posouzení existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Tyto argumenty musí být odmítnuty ze stejných důvodů, jaké byly uvedeny v bodech 142 až 169 tohoto rozsudku.
- 222 První výtka Servier zpochybňuje posouzení Tribunálu, podle kterého byly její platby ve výši 11,8 milionu GBP ve prospěch Niche a Matrix uskutečněny jako protiplnění za to, že posledně uvedené společnosti upustí od vstupu na trh. Je nicméně třeba konstatovat, že celá tato argumentace vychází z předpokladu, podle něhož odškodnění, které by výrobce generických léčivých přípravků musel zaplatit třetím osobám z důvodu újmy, kterou by tyto osoby utrpěly v důsledku rozhodnutí tohoto výrobce upustit od uvádění generického léčivého přípravku, který je předmětem patentového sporu, na trh, jsou v zásadě součástí nákladů vlastních smírnému narovnání takového sporu. Z důvodů uvedených v bodě 167 tohoto rozsudku je přitom tento předpoklad nesprávný. První výtka tedy musí být zamítnuta.
- 223 V prvním argumentu druhé výtky Servier tvrdí, že Tribunál měl porovnat platby ve výši 11,8 milionu GBP ve prospěch Niche a Matrix se zisky, které tyto mohly očekávat od vstupu na trh s perindopilem. Tento argument je však neopodstatněný. Stačí totiž v souladu s tím, co bylo konstatováno v bodě 165 tohoto rozsudku, připomenout, že za účelem ověření, zda převody hodnoty provedené výrobcem originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků představují protiplnění za to, že se výrobce generických léčivých přípravků vzdal vstupu na dotčený trh, je třeba určit, zda je kladný čistý zůstatek těchto převodů hodnoty dostatečně významný na to, aby výrobce generických léčivých přípravků skutečně přiměl k takovému upuštění od vstupu, aniž je vyžadováno, aby tento čistý kladný zůstatek byl nezbytně

vyšší než zisky, kterých by tento výrobce dosáhl, kdyby měl v patentovém sporu úspěch [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 87 až 94].

- 224 Ve druhém argumentu Servier vytýká Tribunálu, že pokud jde o srovnání uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku, obrátil důkazní břemeno. Z uvedeného bodu však vyplývá, že tento argument je irelevantní, neboť toto údajné obrácení důkazního břemene se týká srovnání, které nebylo nutné provést.
- 225 Ve třetím argumentu Servier vytýká Tribunálu, že nezohlednil překážky, kterým čelily Niche a Matrix. Je třeba konstatovat, že Servier v tomto argumentu zpochybňuje protisoutěžní povahu účelu sledovaného dohodami Niche, Matrix a Biogaran, neboť tvrdí, že si tyto podniky přály narovnění sporů nikoliv z důvodu pobídky vyplývající z obrácené platby nabídnuté společnostmi Servier, ale kvůli překážkám, kterým čelil jejich záměr vstoupit na trh s perindoprilem. Servier se tak dovolává úmyslu těchto podniků a skutečnosti, že sledovaly legitimní, nikoli protisoutěžní cíl.
- 226 V tomto ohledu je třeba připomenout, jak vyplývá z bodů 159 až 168 tohoto rozsudku, že Tribunál se v bodech 277 až 280 napadeného rozsudku nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, které by činilo protiprávním jeho posouzení situace Niche a Matrix, provedené v bodech 527 až 547 napadeného rozsudku, pokud jde o pobídkovou povahu převodů hodnoty provedených v jejich prospěch společností Servier a její dceřinou společností Biogaran. Ve zbývajících částech jsou výtky Servier nepřipustné v rozsahu, v němž se snaží zpochybnit skutková posouzení, jež v tomto ohledu provedla Komise.
- 227 Pokud jde o argumenty Servier vycházející z patentových překážek vstupu Niche a Matrix na trh, je třeba konstatovat, že se překrývají s argumenty vznesenými v kontextu potenciální hospodářské soutěže, které Soudní dvůr odmítl v bodech 184 až 211 tohoto rozsudku. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr rozhodl, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, které by činilo protiprávním jeho posouzení, podle kterého tyto překážky nepředstavovaly nepřekonatelnou překážku takového vstupu, není žádný důvod mít za to, v situaci, kdy o takové nepřekonatelné překážky nejde, že výše uvedené překážky mohly zpochybnit pobídkovou povahu zjištěných převodů hodnoty, neboť by představovaly skutečný důvod, proč se Niche a Matrix rozhodly upustit od vstupu na trhy s perindoprilem v Unii.
- 228 V rozsahu, v němž se Servier dovolává neexistence protisoutěžního úmyslu stran dohod Niche a Matrix, je třeba připomenout, jak vyplývá z bodu 157 tohoto rozsudku, že okolnost, že uvedené podniky jednaly bez úmyslu vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, a skutečnost, že sledovaly určité legitimní cíle, nejsou pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU rozhodující (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 167 a citovaná judikatura). Skutečnost, že obchodní strategie spočívající v tom, že podniky působící na stejné úrovni výrobního řetězce mezi sebou takové dohody sjednávají, aby ukončily spor týkajícího se platnosti patentu, je z pohledu těchto podniků hospodářsky racionální, nijak neprokazuje, že je provádění této strategie odůvodnitelné z hlediska práva hospodářské soutěže. Třetí argument Servier tedy není opodstatněný.
- 229 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být druhá část třetího důvodu kasačního opravného prostředku zamítnuta, a tento třetí důvod tedy musí být zamítnut v plném rozsahu.

2. K šestému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se kvalifikace dohod Niche a Matrix jako samostatných protiprávních jednání

230 V šestém důvodu kasačního opravného prostředku Servier zpochybňuje důvody, na základě kterých Tribunál odmítl konstatovat, že dohody Niche a Matrix představovaly jediné protiprávní jednání.

a) Argumentace účastníků řízení

231 Podle Servier se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, neboť v bodě 1302 napadeného rozsudku potvrdil, že dohody Niche a Matrix představovaly dvě samostatná protiprávní jednání, za každé z nichž mohla Komise uložit Niche i Matrix individuální pokutu.

232 V první řadě Servier tvrdí, že trvající jednání složené z několika jednání, která mají společný cíl, představuje jediné protiprávní jednání. Dohody Niche a Matrix – podepsané téhož dne na stejném místě stejným zástupcem Servier – měly podle Servier totiž stejný cíl, jak vyplývá z bodu 1296 napadeného rozsudku. Na rozdíl od toho, co Tribunálu konstatoval v bodě 1280 napadeného rozsudku, tyto dvě dohody údajně vedly ke koordinaci jednání Niche a Matrix ve vztahu k Servier. Z důvodu doplňkové povahy těchto dohod měl Tribunál vyhovět žalobnímu důvodu, v němž Servier tvrdila, že uvedené dohody představovaly jediné protiprávní jednání.

233 Ve druhé řadě Servier tvrdí, že Tribunál odmítl kvalifikaci jako jediné protiprávní jednání, neboť vycházel z právně nesprávných kritérií. V tomto ohledu uvádí, že Tribunál v bodech 1296, 1297 a 1300 napadeného rozsudku podle všeho vyloučil kvalifikaci protiprávního jednání jako jediného protiprávního jednání z důvodu, že Niche a Matrix nesdílely tentýž úmysl. Takové subjektivní kritérium však podle Servier není v souladu s judikaturou Tribunálu, která vyžaduje, aby tato kvalifikace nespočívala na subjektivním úmyslu stran, ale na objektivních faktorech (rozsudek ze dne 3. března 2011, Siemens v. Komise, T-110/07, EU:T:2011:68, bod 246). Tribunál měl na základě prvků uvedených v bodě 1296 napadeného rozsudku za to, že dohody Niche a Matrix sledovaly stejný cíl a měl z toho podle Servier bez ohledu na určité rozdíly v úmyslech těchto podniků vyvodit existenci jediného protiprávního jednání.

234 Servier mimoto uvádí, že Tribunál v bodě 1298 napadeného rozsudku odkázal na skutečnost, že mezi společnostmi Niche a Matrix neexistoval „společný zájem“. Toto kritérium přitom není podle Servier relevantní a s ohledem na judikaturu není ani vyžadováno. Každopádně toto posouzení Tribunálu se údajně opírá o zkreslení skutkového stavu, neboť tyto podniky uzavřely ústní dohodu o rozdělení zisku a dohodu o rozdělení odpovědnosti vůči distributorům, jak vyplývá z bodu 1299 napadeného rozsudku.

235 Ve třetí řadě se Tribunál podle Servier nemohl opírat o nepatrné rozdíly mezi dohodami Niche a Matrix uvedené v bodě 1298 napadeného rozsudku, aby zpochybnil existenci společného cíle sledovaného těmito podniky.

236 Ve čtvrté řadě se Tribunál podle Servier nemohl opírat ani o neshody mezi Niche a Matrix při provádění jejich dohod se Servier, aby v bodě 1299 napadeného rozsudku odmítl existenci jediného protiprávního jednání. Podle Servier totiž k těmto neshodám došlo až po uzavření těchto dohod.

237 V páté řadě podle Servier nemůže skutečnost, že se Matrix nezapojila do jednání mezi Niche a Servier od samého počátku nebo že nevěděla o existenci dohody Biogaran, zpochybnit existenci jediného protiprávního jednání.

238 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

b) Závěry Soudního dvora

239 Servier ve své argumentaci tvrdí, že Tribunál použil nesprávné právní kritérium pro určení, zda se Niche a Matrix dopustily dvou samostatných protiprávních jednání. Vytýká, že došlo ke zkreslení skutkového stavu v popisu šestého žalobního důvodu a v podstatě zpochybňuje právní kvalifikaci skutkového stavu, k níž dospěl Tribunál v napadeném rozsudku.

240 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že porušení čl. 101 odst. 1 SFEU nemusí být výsledkem jen jediného skutku, ale i řady skutků nebo rovněž trvajících jednání, i když jeden nebo několik prvků této řady skutků nebo tohoto trvajících jednání by i samy o sobě a nahlíženy jednotlivě mohly zakládat porušení tohoto ustanovení. Pokud se jednotlivá jednání začleňují do „společného plánu“ z důvodu totožného cíle narušujícího hospodářskou soutěž na vnitřním trhu, má Komise právo přičítat odpovědnost za tato jednání v závislosti na účasti na protiprávním jednání nahlíženém jako celek (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. prosince 2012, Komise v. Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 41 a citovaná judikatura).

241 Podnik, který se podílel na takovém jediném a trvajícím protiprávním jednání, které je mu vlastní, které spadá pod pojem dohody nebo jednání ve vzájemné shodě s cílem narušujícím hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, jehož účelem bylo přispět k uskutečňování protiprávního jednání jako celku, může být rovněž odpovědný za jednání ostatních podniků v rámci tohoto protiprávního jednání po celou dobu své účasti na uvedeném protiprávním jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. prosince 2012, Komise v. Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 42 a citovaná judikatura).

242 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pro účely kvalifikace jednotlivých jednání jako jediného a trvajících protiprávního jednání není třeba ověřovat, zda se doplňují v tom smyslu, že každé z nich má čelit jednomu nebo několika následkům běžné hospodářské soutěže, a zda tato jednání prostřednictvím interakce přispívají k uskutečnění souhrnu protisoutěžních účinků zamýšlených jejich původci v rámci celkového plánu směřujícího k jednotnému cíli. Naproti tomu podmínka týkající se pojmu „jednotného cíle“ znamená, že musí být ověřeno, zda existují prvky, kterými se vyznačují jednotlivá jednání tvořící protiprávní jednání, a které by mohly naznačovat, že jednání, která fakticky provádějí jiné podniky účastníci se kartelové dohody, nemají stejný účel nebo stejný protisoutěžní důsledek, a nespádají tedy do „celkového plánu“ z důvodu jejich totožného účelu narušujícího hospodářskou soutěž na vnitřním trhu (rozsudek ze dne 26. ledna 2017, Villeroy & Boch v. Komise, C-644/13 P, EU:C:2017:59, bod 50 a citovaná judikatura).

243 Mimoto je třeba uvést, jak uvedla generální advokátka v bodech 239 a 240 svého stanoviska, že Komise nemůže na základě volného uvážení a z důvodů účelnosti libovolně rozhodovat, zda kvalifikuje jednání jako samostatná protiprávní jednání, a nikoli jako jediné protiprávní jednání. Komise musí naopak prokázat, že jsou kritéria stanovená pro kvalifikaci určitého jednání naplněna jedním nebo druhým způsobem, což podléhá přezkumu unijním soudem. Jak totiž Tribunál rozhodl v bodě 1294 napadeného rozsudku, je-li prokázáno, že se Komise dopustila pochybení, když provedla tuto právní kvalifikaci skutkových okolností, rozhodnutí o protiprávním jednání by muselo být zrušeno a pokuta vypočtena znovu.

- 244 V projednávané věci Tribunál v podstatě připomněl prvky z judikatury uvedené v bodě 242 tohoto rozsudku, když v bodě 1295 napadeného rozsudku uvedl, že „pokud jde o konstatování existence jediného protiprávního jednání, Komisi přísluší prokázat, že předmětné dohody jsou součástí celkového plánu, který dotyčné podniky vědomě provádějí, aby naplnily jediný protisoutěžní cíl a že Komise v tomto ohledu musí přezkoumat všechny skutkové okolnosti, které by mohly uvedený celkový plán prokázat či zpochybnit“. Je třeba konstatovat, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, pokud jde o použitelné právní kritérium pro účely určení jediného protiprávního jednání.
- 245 Pokud jde o posouzení skutkových okolností věci, Tribunál měl v bodech 1296 a 1297 napadeného rozsudku za to, že i když je pravda, že Servier sledovala při uzavření dohod Niche a Matrix jeden a tentýž cíl, tato okolnost neumožňuje prokázat, že by Niche a Matrix sledovaly společně stejný cíl, což by svědčilo o společném plánu, a tím spíše ani to, že by tento plán sdílely se Servier. Tribunál tedy správně použil kritéria uvedená v bodech 240 až 242 tohoto rozsudku, podle nichž kvalifikace jako jediného protiprávního jednání vyžaduje, aby každé z dotčených protisoutěžních jednání spadalo do rámce téhož celkového plánu z důvodu jejich totožného protisoutěžního cíle.
- 246 V bodech 1298 a 1299 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že uzavření dohod Niche a Matrix týž den a na stejném místě týměž zástupcem není okolností dostačující k prokázání existence společného plánu mezi společnostmi Niche a Matrix. Tribunál poukázal na několik rozdílů existujících mezi ustanoveními těchto dohod a odmítl nepřímé důkazy existence ústní dohody mezi Niche a Matrix o provádění uvedených dohod a vyvodil z toho, že tyto podniky neměly „společný plán“ umožňující kvalifikovat jejich jednání jako jediného protiprávního jednání.
- 247 Pokud jde o skutkové okolnosti provázející uzavření dohod Niche a Matrix, Tribunál měl v bodě 1300 napadeného rozsudku za to, že prokazují, že Matrix usilovala zejména o to, aby lépe využila příležitosti nabídnuté Servier, a nikoli o to, aby spolupracovala se společností Niche v rámci společného plánu směřujícího k ukončení jejich projektu týkajícího se perindoprilu. Účast Matrix na jednáních, která vedla k uzavření dohod Niche a Matrix, o kterých byla informována až opožděně, se podle skutkových zjištění Tribunálu omezila na jednání o převodu hodnoty od Servier ve prospěch Matrix. Mimoto Tribunál v bodě 1301 napadeného rozsudku uvedl, že dohoda Biogaran byla uzavřena bez vědomí společnosti Matrix.
- 248 Servier nicméně tvrdí, že Tribunál přiznal příliš velký význam úmyslu stran, kdežto judikatura vyžaduje objektivní posouzení spojitosti protisoutěžních jednání s celkovým plánem.
- 249 Jak nicméně uvedla generální advokátka v bodě 248 svého stanoviska, k tomu, aby bylo možné konstatovat jediného protiprávního jednání, musí být prokázáno, že jednání podniků je součástí celkového plánu z důvodu, že přispívá k uskutečnění společného hospodářského cíle (rozsudek ze dne 16. června 2022, Toshiba Samsung Storage Technology a Toshiba Samsung Storage Technology Korea v. Komise (C-700/19 P, EU:C:2022:484, bod 107 a citovaná judikatura). Takový společný cíl lze tedy prokázat zejména na základě skutečností týkajících se úmyslu stran, neboť pojem „celkový plán“ znamená, že strany měly v úmyslu spolupracovat za účelem provedení tohoto plánu, a jejich úmysly s ohledem na tuto spolupráci jsou tedy za podmínky, že jsou prokázány na základě objektivních a spolehlivých údajů, relevantní pro účely určení, zda je jejich jednání součástí jediného protiprávního jednání.
- 250 Za těchto podmínek Servier nemůže důvodně tvrdit, že právní kvalifikace skutkového stavu, kterou Tribunál provedl, spočívá na nesprávném právním kritériu. Servier neprokázala ani zkreslení skutkového stavu Tribunálem.

251 V důsledku toho je třeba šestý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout.

D. Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se dohody Teva

252 Ve čtvrtém důvodu kasačního opravného prostředku Servier zpochybňuje posouzení Tribunálu týkající se použití čl. 101 odst. 1 SFEU na dohodu Teva. Tento důvod kasačního opravného prostředku má dvě části.

1. K první části, týkající se potenciální hospodářské soutěže

a) Argumentace účastníků řízení

253 V první části čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku Servier tvrdí, že analýza potenciální hospodářské soutěže provedená Tribunálem je stižena několika nesprávnými právními posouzeními. Na základě argumentace uplatněné v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku Servier Tribunálu obecně vytýká, že jí v bodech 589, 591, 592, 600, 601 a 603 napadeného rozsudku uložil, aby za účelem předložení důkazu o neexistenci potenciální hospodářské soutěže prokázala, že vstup Teva na trh narazil na nepřekonatelné překážky.

254 První výtkou Servier zpochybňuje posouzení uvedené v bodech 589, 591, 592 a 596 napadeného rozsudku, podle kterého její patenty, jakož i jejich vnímání stranami, a konkrétně riziko, že na základě těchto patentů bude vydán předběžný soudní příkaz, nepředstavují nepřekonatelné překážky pro takový vstup.

255 Druhou výtkou Servier vytýká Tribunálu, že v bodě 599 napadeného rozsudku konstatoval, že průtahy v postupech registrace nestačí k tomu, aby bylo vyloučeno, že výrobce generických léčivých přípravků nemůže být v postavení potenciálního soutěžitele. Tribunál údajně neprovedl analýzu účinku takových průtahů, ačkoli Servier údajně prokázala, že ohrozily projekt Teva. Tribunál kromě toho odmítl význam, který pro výrobce generických léčivých přípravků měla skutečnost, že budou mezi prvními, kteří vstoupí na trh, zatímco v bodě 1126 odůvodnění Komise tento význam výslovně uznala.

256 Třetí výtkou se Servier dovolává několika zkreslení.

257 Tribunál předně v bodech 586 a 609 až 612 napadeného rozsudku údajně zkreslil důkazy předložené Servier, které prokazují, že Teva neměla zásoby perindoprilu, na které se vztahovala registrace.

258 Dále Servier tvrdí, že Tribunál v bodě 594 napadeného rozsudku zkreslil žalobu, když konstatoval, že Servier nezpochybnila prohlášení, v němž Teva uvádí, že je připravena podstoupit riziko, že kvůli svému vstupu na trh perindoprilu bude čelit žalobě pro porušení práv.

259 Čtvrtou výtkou Servier vytýká Tribunálu, že v bodě 610 napadeného rozsudku odmítl zohlednit důkazy týkající se vad generického perindoprilu vyráběného z účinné látky, kterou dodávala společnost Hetero Drugs Ltd (dále jen „Hetero“), jelikož tyto důkazy pocházely až z období po uzavření dohody Teva. Vzhledem k tomu, že tyto důkazy předcházely šetření Komise, měly podle

Servier značnou důkazní sílu. Tribunál, který měl v bodě 611 napadeného rozsudku za to, že e-mail zasláný společností Teva společnosti Hetero ze dne 15. října 2007 směřoval „jasně k provedení“ dohody Teva, se tím údajně dopustil zkreslení tohoto e-mailu.

260 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

b) Závěry Soudního dvora

- 261 Úvodní argumenty a první výtky týkající se důkazního břemene ohledně existence nepřekonatelných překážek vstupu na trh vycházejí z nesprávného pojetí právních kritérií vztahujících se na posouzení potenciální hospodářské soutěže, jak bylo konstatováno v bodech 81 a 107 až 111 a 123 až 125 tohoto rozsudku. Tyto argumenty a tato výtky tedy musí být zamítnuty ze stejných důvodů, jako jsou důvody rozvedené v uvedených bodech.
- 262 Stejně tak vzhledem k tomu, že tato výtky vychází konkrétně z rizika, že na základě těchto patentů bude vydán předběžný soudní příkaz, je třeba připomenout, jak bylo konstatováno v bodě 112 tohoto rozsudku, že by jejich vydání, a tím spíše ani pouhá možnost jejich vydání, samo o sobě neumožňovalo vyloučit postavení výrobce generických léčivých přípravků jako potenciálního soutěžitele.
- 263 Pokud jde o druhou výtku, je třeba připomenout, že v souladu s tím, co bylo konstatováno v bodě 120 tohoto rozsudku, průtahy v postupech registrace samy o sobě nestačí ke zpochybnění postavení potenciálního soutěžitele. Tuto druhou výtku je tedy třeba zamítnout ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny v uvedeném bodě 120. Pokud jde o odkaz na výhodu, kterou by měl první výrobce generických léčivých přípravků vstupující na trh, učiněný v bodě 1126 odůvodnění sporného rozhodnutí, nijak z něj nevyplývá, že pouze výrobce, který je schopen uvést svůj přípravek na trh jako první, může být považován za potenciálního konkurenta výrobce originálních léčivých přípravků. Ke zbývajícím částem stačí konstatovat, že Servier zpochybňuje skutková posouzení Tribunálu týkající se těchto průtahů, a že její argumentace je tedy nepřipustná.
- 264 Pokud jde o údajné zkreslení důkazů o neexistenci zásob perindoprilu Teva, na které se vztahuje registrace, je třeba, stejně jako to učinila Komise, uvést, že Komise není s to na tuto výtku odpovědět, neboť Servier přesně neoznačila důkazy, o nichž tvrdí, že měly být zkresleny, a Soudní dvůr nemůže provést přezkum této výtky, takže musí být odmítnuta jako nepřipustná.
- 265 Pokud jde o zkreslení žaloby Servier, které je údajně obsaženo v bodě 594 napadeného rozsudku, neboť v něm Tribunál uvádí, že Servier nezpochybnila z faktického hlediska tvrzení, které vyplývá z prohlášení Teva, podle kterého byla posledně uvedená společnost připravena uvést svůj perindopril na trh i přes riziko žalob pro porušení práv, je třeba konstatovat, že Tribunál každopádně odpověděl na argumentaci Servier ve věci samé, když v bodě 591 napadeného rozsudku připomněl, že rizika pro Teva, že bude v návaznosti na vstup na trh s perindoprilem vystavena žalobám pro porušení práv a předběžným soudním příkazům, přesto neumožňovala „vyloučit skutečné a konkrétní možnosti, že překážky spojené s patenty budou překonány“. Mimoto z tohoto bodu 594 napadeného rozsudku vyplývá, že zatímco si Teva byla vědoma rizik porušování práv a vydání předběžných soudních příkazů již od února 2006, dále podnikala přípravné kroky, jak vyplývá z bodu 598 napadeného rozsudku,.

- 266 Mimoto, jak bylo připomenuto v bodě 109 tohoto rozsudku, existence patentu chránícího postup výroby účinné látky, jež se stala volnou, nemůže být jako taková považována za nepřekonatelnou překážku vstupu na trh a nebrání tomu, aby byl jako potenciální konkurent příslušného výrobce originálního léčivého přípravku kvalifikován výrobce generických léčivých přípravků, který má skutečně pevné odhodlání, jakož i schopnost vstoupit na trh, a který svými úkony prokazuje, že je připraven zpochybnit platnost tohoto patentu a nést riziko, že na něj poté, co vstoupí na uvedený trh, majitel tohoto patentu podá žalobu pro porušení patentových práv [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 46].
- 267 Ze skutečností připomenutých v bodě 265 tohoto rozsudku tedy vyplývá, aniž je třeba se opírat o skutečnost, že Servier nezpochybnila úmysl Teva vstoupit na rizikový trh, že Tribunál meritorně přezkoumal argumenty Servier a právně dostačujícím způsobem odůvodnil s ohledem na judikaturu citovanou v bodě 266 tohoto rozsudku svůj závěr, podle kterého existence patentů Servier nepředstavovala nepřekonatelnou překážku potenciálního vstupu Teva na trh.
- 268 Z toho vyplývá, že výtky zkreslení směřující proti bodu 594 napadeného rozsudku je irrelevantní, neboť směřuje proti podpůrnému bodu odůvodnění napadeného rozsudku.
- 269 Čtvrtou výtkou Servier zpochybňuje posouzení e-mailu společnosti Hetero ze dne 15. října 2007 pod záminkou uplatnění jeho zkreslení. Na výtku této povahy se přitom v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 58 tohoto rozsudku pravomoc Soudního dvora v rámci řízení o kasačním opravném prostředku nevztahuje.
- 270 S ohledem na tyto skutečnosti musí být první část čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku zamítnuta.

2. Ke druhé části, týkající se kvalifikace jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu

- 271 Ve druhé části čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku Servier vytýká Tribunálu, že v bodech 698, 700 a 704 napadeného rozsudku potvrdil kvalifikaci dohody Teva jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. V tomto ohledu Servier, která opakuje argumentaci uvedenou v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku, tvrdí, že skutečnost, že dohoda Teva obsahuje ustanovení omezující hospodářskou soutěž a platbu podněcující Teva, aby se podřídila takovým doložkám, údajně nedostačuje ke kvalifikaci této dohody jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, zejména když tato dohoda umožňovala rovněž dřívější vstup Teva na trh, a měla tedy prosoutěžní účinky.
- 272 Před tím, než se bude Soudní dvůr věnovat konkrétním výtkám, jež Servier v tomto kontextu uplatňuje, je třeba úvodem připomenout, že v souladu s judikaturou zmíněnou v bodech 73, 76 a 77 tohoto rozsudku případné prosoutěžní účinky dohody postrádají relevanci v kontextu přezkumu jejího protisoutěžního účelu, a to i pro účely ověření její případné škodlivosti. Je třeba rovněž zdůraznit, jak vyplývá z judikatury připomenuté zejména v bodě 83 tohoto rozsudku, že odklad vstupu generických léčivých přípravků na trh výměnou za převody hodnoty od výrobce originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce těchto generických léčivých přípravků musí být považován za omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, pokud lze tyto převody hodnoty vysvětlit pouze obchodním zájmem těchto výrobců léčivých přípravků nekonkurovat na základě výkonnosti.

a) K cílům dohody Teva

1) Argumentace účastníků řízení

- 273 Servier tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nezohlednil cíle objektivně sledované dohodou Teva pouze z toho důvodu, že uvedená dohoda obsahovala doložky omezující hospodářskou soutěž. Podle Servier Tribunál nezohlednil skutečnost, že základním cílem této dohody bylo zajištění zásobování Teva perindoprilem. Smírné narovnání sporů týkajících se patentů Servier bylo pouze „sekundárním“ cílem, jehož dosah byl omezený, neboť se nevztahoval na řízení probíhající před EPÚ, jež se týkalo platnosti patentu 947. Podle Servier nejsou tyto cíle samy o sobě škodlivé pro hospodářskou soutěž.
- 274 Podle Servier mimoto Tribunál použil v bodě 704 napadeného rozsudku analogii mezi dohodou Teva a okolnostmi věci, která vedla k vydání rozsudku ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), která nebyla opodstatněná, neboť okolnosti posledně uvedené věci se netýkaly vstupu nového soutěžitele na trh, nýbrž odchodu konkurenčních podniků, které již na tomto trhu působily.
- 275 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

2) Závěry Soudního dvora

- 276 Touto výtkou Servier zpochybňuje existenci omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, přičemž se opírá o údajnou legitimitu některých cílů uvedených v dohodě Teva a o úmysl stran v tomto ohledu. Podle Servier se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, neboť tyto cíle a tento úmysl v rámci kvalifikace dohody Teva jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu nezohlednil.
- 277 Je nicméně třeba připomenout, že pro kvalifikaci jednání jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu je třeba určit objektivní cíle, kterých má toto jednání dosáhnout ve vztahu k hospodářské soutěži. Naproti tomu, jak bylo konstatováno v bodě 87 tohoto rozsudku, okolnost, že podniky jednaly, aniž měly v úmyslu vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, a skutečnost, že sledovaly určité legitimní cíle, nejsou pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU rozhodující. Relevantní je pouze posouzení stupně hospodářské škodlivosti tohoto jednání pro řádné fungování hospodářské soutěže na dotčeném trhu. Toto posouzení musí spočívat na objektivních hlediscích a v případě potřeby na podrobné analýze uvedeného jednání, jeho cílů a hospodářského a právního kontextu, jehož je součástí [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 a 85, jakož i ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, bod 131].
- 278 Mimoto v rozsahu, v němž se Servier snaží dovolávat se judikatury Soudního dvora týkající se vedlejších omezení, když zdůrazňuje, že „hlavním“ cílem dohody Teva bylo zajistit zásobování Teva perindoprilem a „sekundárním“ cílem smírné narovnání sporů, je třeba mít z důvodů uvedených v bodech 148 až 151 tohoto rozsudku za to, že uvedenou judikaturu nelze uplatnit na takovou situaci, jako je situace vyplývající z dohody Teva. Zaprvé ustanovení dohody Teva o zajištění zásobování Teva perindoprilem není neutrální z hlediska hospodářské soutěže z důvodu existence obrácených plateb, jež představují převody hodnoty, a zadruhé s ohledem na existenci těchto plateb nelze omezení hospodářské soutěže vyplývající z doložek o nenapadnutí

práv a neuvádění na trh považovat za objektivně nezbytná pro tuto doložku ani pro smírné narovnání sporů, a to tím spíše, když jsou doložky o nenapadnutí práv a neuvádění na trh vykládány ve spojitosti s výlučnou povahou doložky o zásobování.

279 Aniž je tedy třeba rozhodovat o relevanci rozsudku ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), je třeba výtku uplatněnou Servier zamítnout.

b) Ke dvojznačným účinkům dohody Teva

1) Argumentace účastníků řízení

280 Servier tvrdí, že ke dni uzavření dohody Teva byly potenciální účinky této dohody, posuzované jako celek a v rozsahu, v němž byly známy k tomuto datu, dvojznačné, takže její kvalifikace jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu je vyloučena, jak vyplývá z její argumentace uvedené v prvním důvodu jejího kasačního opravného prostředku. Tribunál údajně zkreslil skutkové okolnosti týkající se kontextu této dohody, zejména v bodech 644 a 667 napadeného rozsudku, a nezohlednil její prosoutěžní účinky.

281 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

2) Závěry Soudního dvora

282 Servier se nemůže dovolávat pozitivních nebo přinejmenším dvojznačných účinků na hospodářskou soutěž, které by dohoda Teva mohla mít, neboť v souladu s judikaturou připomenutou v bodech 73, 76 a 77 tohoto rozsudku není přezkum takových účinků, ať již jsou skutečné nebo potenciální, negativní nebo pozitivní, nezbytný pro účely určení, zda lze tuto dohodu kvalifikovat jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Bez ohledu na skutečnost, že nebylo jisté, zda nastanou údajné pozitivní účinky vyplývající z dřívějšího vstupu Teva na trh, neboť Servier mohla na základě smlouvy zamezit takovému vstupu prostřednictvím dodatečné obrácené platby, tato argumentace nemůže v žádném případě obstát. Tuto výtku je tedy třeba zamítnout.

c) Ke škodlivosti ustanovení dohody Teva

1) Argumentace účastníků řízení

283 Pokud jde o doložku o nenapadnutí práv v dohodě Teva, Servier opakuje argumentaci rozvinutou v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku, podle které tento typ obvyklé doložky není sám o sobě škodlivý pro hospodářskou soutěž. V bodech 648 a 649 napadeného rozsudku Tribunál nezohlednil judikaturu vycházející z rozsudku ze dne 25. února 1986, Windsurfing International v. Komise (193/83, EU:C:1986:75), a dopustil se pochybení, když měl za to, že skutečnost, že tato doložka nezahrnuje řízení před EPÚ, je irelevantní.

284 Pokud jde o doložku o neuvedení na trh v dohodě Teva, Tribunál v bodech 663 a 664 napadeného rozsudku nezohlednil skutečnost, že působnost této doložky byla omezena na perindopril porušující patenty Servier, přičemž Teva měla volnost vyvíjet neporušující formu tohoto léčivého přípravku. Tribunál v bodě 666 tohoto rozsudku rovněž neprávem odmítl důkazy týkající se vývoje

neporušující verze uvedeného léčivého přípravku společností Teva. Tribunál se mimoto dopustil pochybení spočívajícího v nezohlednění skutečnosti, že zásobování Teva generickým perindoprilem zmírnilo, či dokonce odstranilo případné omezující účinky doložky o neuvedení na trh. Tribunál však v bodě 954 uvedeného rozsudku připustil, že omezující povaha z hlediska hospodářské soutěže dohody o smírném narovnání uzavřené se společností Krka mohla být kompenzována prosoutěžními účinky dohody o licenci uzavřené s týmž podnikem.

285 Pokud jde o doložku o výlučném zásobování, Servier uvádí tři výtky.

286 Zprvce Tribunál tuto doložku zkreslil. Na rozdíl od toho, co Tribunál uvedl v bodě 662 napadeného rozsudku, tato doložka nezakazovala Teva, aby se zásobovala od jiných dodavatelů. Teva se tedy mohla zásobovat od třetích osob vyrábějících jiný perindopril, než je perindopril složený z krystalické formy alfa erbuminu chráněné patentem 947. Tribunál v bodě 663 uvedeného rozsudku nesprávně vyvodil, že dohoda Teva šla nad rámec patentů Servier.

287 Dále Servier tvrdí, že Tribunál v bodě 672 napadeného rozsudku nesprávně a bez odůvodnění tvrdil, že doložka o výlučném zásobování byla neobvyklá. Tento typ doložky je přitom přípustný a často používaný, zejména společností Teva.

288 Konečně Servier tvrdí, že doložka o výlučném zásobování měla být posuzována v kontextu s ohledem na hospodářskou soutěž, ke které by došlo v případě neexistence této doložky. Vzhledem k tomu, že dohoda Teva umožnila Teva vstoupit na trh s perindoprilem, je kvalifikace jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu vyloučena.

289 Komise zpochybňuje jak přípustnost, tak opodstatněnost této argumentace.

2) Závěry Soudního dvora

290 Touto argumentací Servier zpochybňuje posouzení provedené Tribunálem ohledně kvalifikace dohody Teva jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, když v podstatě tvrdí, že doložka o nenapadnutí práv, ani doložka o neuvedení na trh či doložka o výlučném zásobování stanovené v této dohodě nemohly mít protisoutěžní účinky.

291 Jak přitom bylo připomenuto v bodě 88 tohoto rozsudku, za účelem určení, zda lze koluzivní jednání kvalifikovat jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, je třeba přezkoumat jeho obsah, historii vzniku, hospodářský a právní kontext, zejména specifické vlastnosti trhu, na němž konkrétně nastanou účinky tohoto jednání. Skutečnost, že znění dohody určené k provedení tohoto jednání neodhaluje protisoutěžní účel, není sama o sobě určující.

292 Kvalifikace jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu totiž nezávisí na formě smluv nebo jiných právních nástrojů určených k provedení takového koluzivního jednání, ani na subjektivním vnímání, které mohou mít strany o výsledku sporu mezi nimi, pokud jde o platnost patentu. Relevantní je pouze posouzení stupně hospodářské škodlivosti tohoto jednání pro řádné fungování hospodářské soutěže na dotčeném trhu. Toto posouzení musí spočívat na objektivních hlediscích a v případě potřeby na podrobné analýze uvedené praxe, jejích cílů a hospodářského a právního kontextu, do kterého spadá [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 a 85, jakož i ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, bod 131].

- 293 Dohody o smírném narovnání, kterými výrobce generických léčivých přípravků, který usiluje o vstup na trh, přinejmenším dočasně uznává platnost patentu výrobce originálních léčivých přípravků, a proto se zavazuje k tomu, že ho již nebude zpochybňovat a nevstoupí na trh, mohou omezit hospodářskou soutěž, jelikož zpochybnění platnosti a rozsahu patentu je součástí běžné hospodářské soutěže v odvětvích, ve kterých existují výlučná práva k technologiím [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 81].
- 294 Jak Tribunál v podstatě zdůraznil v bodě 305 napadeného rozsudku, je za účelem určení, zda lze dohodu kvalifikovat jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, tedy třeba analyzovat nikoli samostatně každou z jejích doložek, ale posoudit, zda tato dohoda, posuzovaná jako jeden celek, vykazuje stupeň hospodářské škodlivosti pro řádné fungování hospodářské soutěže na dotčeném trhu, který takovou kvalifikaci odůvodňuje. Z důvodu úzkých vazeb mezi doložkami o nenapadnutí práv, o neuvedení na trh a o výlučném zásobování stanovenými v dohodě Teva bylo tedy nezbytné přezkoumat tyto doložky jako celek.
- 295 Kromě toho argumentace Servier nezohledňuje judikaturu připomenutou v bodě 83 tohoto rozsudku, z níž vyplývá, že kritérium umožňující ověřit, zda taková dohoda o smírném narovnání, jako je dohoda Teva, představuje omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, spočívá v ověření, zda převody hodnoty provedené výrobcem originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků představují protihodnotu toho, že se výrobce generických léčivých přípravků vzdal vstupu na dotčený trh [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 87 až 94].
- 296 V projednávané věci Tribunál v bodech 644 a 645 napadeného rozsudku odmítl relevanci potenciálně neutrálních nebo prosoutěžních účinků dohody Teva, jakož i použitelnost judikatury týkající se vedlejších omezení, aniž se dopustil nesprávných právních posouzení, která by mohla zpochybnit závěr, ke kterému tyto body vedou, jak vyplývá z odůvodnění uvedeného v bodech 76 a 77, jakož i 148 až 151, 272 a 278 tohoto rozsudku.
- 297 Pokud jde o omezení uložená společnosti Teva, pokud jde o její chování na trhu, Tribunál v podstatě potvrdil zjištění učiněná ve sporném rozhodnutí. Z důvodů uvedených v bodech 647 až 678 napadeného rozsudku Tribunál zaprvé konstatoval, že doložka o nenapadnutí práv zakazovala Teva prokázat, že její perindopril neporušuje patenty Servier, a zpochybnit jejich platnost ve Spojeném království. Zadruhé konstatoval, že doložka o neuvedení na trh ukládala Teva, aby se zdržela ve Spojeném království jakékoliv výroby nebo uvádění na trh svého vlastního perindoprilu, o kterém se Servier domnívala, že porušuje práva, nebo jakékoli verze, u níž se Servier mohla domnívat, že porušuje práva. Zatřetí konstatoval, že doložka o výlučném zásobování, která byla úzce spojena s předchozí doložkou, nechávala Teva před alternativou spočívající buď v distribuci perindoprilu Servier složeného z krystalické formy alfa erbuminu, nebo v případě nedodání ze strany Servier v obdržení paušálního odškodnění ve výši 500 000 GBP měsíčně. Společným účinkem této alternativy a kombinace těchto doložek bylo v praxi umožnit Servier zabránit Teva, aby bez jejího souhlasu uváděla na trh ve Spojeném království generickou verzi perindoprilu složenou z krystalické formy alfa erbuminu.
- 298 Servier přitom Tribunálu vytýká zkreslení doložky o výlučném zásobování, jakož i doložky o neuvedení na trh. Na rozdíl od toho, co vyplývá z bodů 662 a 663 napadeného rozsudku, tyto doložky zaprvé pokrývaly pouze verzi perindoprilu složenou z krystalické formy alfa erbuminu, takže si Teva mohla koupit jiné formy perindoprilu od třetích osob a uvádět je na trh, a zadruhé dosah těchto doložek nepřekročil působnost patentů Servier.

- 299 V tomto posledně uvedeném ohledu, pokud jde o bod 663 napadeného rozsudku, z bodu 6 tohoto rozsudku vyplývá, že se patent 947 týká specificky verze perindoprilu složené z krystalické formy alfa erbuminu a postupů k jeho výrobě, aniž by uvedený rozsudek obsahoval další vysvětlení zpochybňující tuto okolnost. Ze znění dohody Teva přitom vyplývá, že doložka o neuvedení na trh a doložka o výlučném zásobování se používaly rovněž pouze na perindopril složený z krystalické formy alfa erbuminu, který tedy nezbytně spadl do působnosti tohoto patentu. Zjištění provedené v bodě 663 napadeného rozsudku, podle kterého šly tyto doložky nad rámec působnosti patentů Servier, kterých se týkala dohoda Teva, spočívá na zkreslení této dohody.
- 300 Tribunál však správně a jednoznačně zohlednil omezení působnosti uvedených doložek na perindopril tvořený krystalickou formou alfa erbuminu v rámci své analýzy předmětu uvedených doložek z hlediska hospodářské soutěže, a to v bodech 665 a 666 napadeného rozsudku. Ze znění bodů 662, 665 a 666 tohoto rozsudku jako celku tedy vyplývá, že se Tribunál v tomto ohledu nedopustil žádného zkreslení. Kromě toho, jak uvedla generální advokátka v bodě 175 svého stanoviska, Tribunál odmítl argumentaci Servier jako irelevantní z důvodu, že forma perindoprilu, kterou Teva zamýšlela uvést na trh k datu podpisu dohody Teva, byla právě forma, která byla předmětem doložek o neuvedení na trh a o výlučném zásobování uvedených v téže dohodě. Za těchto podmínek okolnost, že působnost těchto doložek byla omezena na tuto formu perindoprilu, nezpochybňuje jejich omezující povahu z hlediska hospodářské soutěže, jak ji analyzoval Tribunál. Zkreslení uvedených doložek konstatované v bodě 299 tohoto rozsudku nevyvrací závěr Tribunálu ohledně protisoutěžní povahy těchto doložek a v konečném důsledku se týká doplňujícího odůvodnění napadeného rozsudku. Stejně tak argument Servier týkající se údajně obvyklé povahy uvedených doložek nemůže obstát, neboť nijak nezpochybňuje tuto protisoutěžní povahu.
- 301 Ve zbývajících částech je třeba zamítnout ostatní argumenty Servier týkající se údajné neškodlivosti doložek o nenapadnutí práv a o neuvedení na trh, jelikož, jak správně uvedla Komise, ve skutečnosti směřují ke zpochybnění posouzení provedených Tribunálem ohledně důkazů, které mu byly předloženy, jakož i relevantních skutkových okolností pro účely výkladu dohody Teva.

d) K obrácené platbě

1) Argumentace účastníků řízení

- 302 Úvodem Servier opakuje, že stanovení obrácené platby v dohodě o smírném narovnání patentových sporů není samo o sobě protisoutěžní. To platí tím spíše, je-li tento druh platby stanoven v rámci takové dohody o dodávkách, jako je dohoda Teva. Servier v tomto ohledu odkazuje na svou argumentaci uvedenou v rámci třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, shrnutou v bodech 139 a 140 tohoto rozsudku.
- 303 Pokud jde o doložce o paušálním odškodnění stanovené dohodou Teva, Servier tvrdí, že se Tribunál dopustil několika nesprávných právních posouzení v bodech 660 a 699 napadeného rozsudku tím, že měl za to, že toto odškodnění bylo součástí obrácené platby, na základě které byla dohoda Teva kvalifikována jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Tribunál v bodě 685 napadeného rozsudku neprávem odmítl obvyklost tohoto typu doložky. I kdyby uvedené odškodnění mělo za cíl kompenzovat společnost Teva za to, že se vzdala vstupu na trh s perindoprilem, nestačilo by to k tomu, aby bylo kvalifikováno jako obrácená platba. Uvedené odškodnění je totiž spojeno nikoliv se smírným narovnáním patentových sporů, ale s nesplněním

povinnosti výlučného zásobování stanovené dohodou Teva. Vyplacení tohoto paušálního odškodnění bylo ze své povahy nejisté. Uvedené odškodnění tedy nemělo být zohledněno v rámci srovnání s náklady vlastními smírnému narovnání patentových sporů.

- 304 Pokud jde o platbu ve výši 5 milionů GBP společnosti Teva, Servier odkazuje na svou argumentaci v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku za účelem zpochybnění relevance této platby pro účely kvalifikace jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Podle Servier uvedená platba směřovala k pokrytí nákladů, nesených společnostmi Teva z důvodu ukončení jejích dohod se společnostmi Hetero a Alembic Pharmaceuticals Ltd, na výrobu generické verze perindoprilu, likvidace stávajících zásob, jakož i soudních výdajů. Tyto náklady přitom vyplývají přímo z dohody Teva.
- 305 Servier vytýká Tribunálu, že zkreslil její argumenty týkající se důvodu platby ve výši 5 milionů GBP, když v bodě 697 napadeného rozsudku uvedl, že tvrdí, že tato platba měla za cíl „zajistit“ doložku o výlučném zásobování stanovenou v dohodě Teva, zatímco uvedla, že účelem této dohody bylo z jejího pohledu zajistit si služby společnosti Teva jako distributora generických léčivých přípravků ve Spojeném království. Tribunál přitom tuto skutečnost neověřil.
- 306 Komise zpochybňuje jak přípustnost, tak opodstatněnost této argumentace.

2) Závěry Soudního dvora

- 307 Argument, podle kterého by platby Servier ve prospěch Teva neměly být považovány za obrácenou platbu z důvodu, že dohoda Teva není dohodou o smírném narovnání sporů, ale dohodou o výlučném zásobování, nelze přijmout. Tato okolnost totiž nic nemění na skutečnosti, že jak vyplývá z bodů 290 až 300 tohoto rozsudku, dohoda Teva obsahovala omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, a tudíž jak je připomenuto zejména v bodě 272 tohoto rozsudku, skutečnost, že Servier zaplatila peněžité částky jako protiplnění za souhlas Teva s těmito omezeními, může představovat takovou platbu.
- 308 Kromě toho k tomu, aby koluzivní jednání spadalo pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, musí splňovat různé podmínky, které nezávisí na právní povaze tohoto jednání nebo právních nástrojů určených k jeho provádění, ale na jeho vztahu k hospodářské soutěži, jak bylo připomenuto v bodě 292 tohoto rozsudku. Vzhledem k tomu, že použití tohoto ustanovení spočívá na posouzení hospodářských dopadů dotčené praktiky, nemůže být uvedené ustanovení vykládáno tak, že zavádí jakékoliv předsudky vůči určité kategorii dohod určené její právní povahou, jelikož každá dohoda musí být posuzována s ohledem na její specifický obsah a hospodářský kontext, a zejména s ohledem na situaci na dotčeném trhu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. června 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 358, jakož i ze dne 17. listopadu 1987, British American Tobacco a Reynolds Industries v. Komise, 142/84 a 156/84, EU:C:1987:490, bod 40). Navíc účinnost unijního práva hospodářské soutěže by byla vážně ohrožena, pokud by se strany protisoutěžních dohod mohly vyhnout použití článku 101 SFEU pouze tím, že by tyto dohody měly určitou formu.
- 309 Argumenty, kterými Servier tvrdí, že ani prvotní platba ve výši 5 milionů GBP, ani paušální odškodnění ve výši 5,5 milionu GBP nemají být považovány za součást obrácené platby, musí být rovněž odmítnuty. Jak totiž vyplývá z bodů 161 až 167 tohoto rozsudku, je třeba ověřit, zda čistý kladný zůstatek těchto převodů může být v plném rozsahu odůvodněn nezbytností kompenzovat

náklady nebo nepohodlí spojené s tímto sporem, a pokud tomu tak není, posoudit, zda byl tento čistý kladný zůstatek těchto převodů hodnoty dostatečně významný na to, aby výrobce generických léčivých přípravků skutečně přiměl k tomu, aby upustil od vstupu na dotčený trh.

- 310 Ze znění bodů 687 až 699 napadeného rozsudku přitom vyplývá, že Tribunál podrobně analyzoval otázku, zda byly obě dotčené platby nezbytné, v souladu s podmínkami, které vyplývají z judikatury připomenuté v uvedených bodech 161 až 167 tohoto rozsudku, a otázku, zda tyto dvě platby, zejména s ohledem na jejich význam, podněcovaly Teva k přijetí omezení hospodářské soutěže obsažených v dohodě Teva. Vzhledem k tomu, že se Servier nepodařilo předložit důkazy, které by mohly zpochybnit zjištění učiněná Komisí ve sporném rozhodnutí, Tribunál na základě úvah uvedených v bodech 687 až 699 napadeného rozsudku rozhodl, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení, že 10,5 milionu GBP, které Servier zaplatila společnosti Teva, podnítily posledně uvedenou k tomu, aby od vstupu na trh upustila.
- 311 Argumentace Servier týkající se obrácené platby, jakož i čtvrtý důvod v plném rozsahu, tedy musí být zamítnuty.

E. K pátému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se dohody Lupin

- 312 Pátým důvodem kasačního opravného prostředku Servier zpochybňuje posouzení Tribunálu týkající se použití čl. 101 odst. 1 SFEU na dohodu Lupin. Tento důvod má tři části.

1. K první části, týkající se potenciální hospodářské soutěže

a) Argumentace účastníků řízení

- 313 První částí pátého důvodu kasačního opravného prostředku Servier vytýká Tribunálu, že se dopustil nesprávných právních posouzení při použití právního kritéria umožňujícího kvalifikovat Lupin jako potenciálního soutěžitele, a v tomto ohledu odkazuje na svou argumentaci rozvinutou v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku.
- 314 Zprvce Servier tvrdí, že napadený rozsudek je stížen několika zkresleními.
- 315 Pokud jde o skutkový stav, Tribunál v bodech 729 a 730 napadeného rozsudku tvrdil, že po rozhodnutí EPÚ ze dne 27. července 2006 důkazy ve spise neuvádějí ani nenaznačují, že Lupin měla v úmyslu vzdát se zpochybnění platnosti patentu 947. Toto tvrzení je však nepřesné a Tribunál se v tomto ohledu dopustil zkreslení skutkového stavu. Lupin podala proti tomuto rozhodnutí odvolání a podala návrh na prohlášení neplatnosti patentu 947 k soudu ve Spojeném království, který byl připojen k odvoláním společností Apotex a Krka, ale nebyla si jistá svými šancemi na úspěch, na rozdíl od toho, co vyplývá z bodu 1016 odůvodnění sporného rozhodnutí.
- 316 Tribunál zkreslil skutkový stav, když měl v bodech 748 a 749 napadeného rozsudku za to, že Lupin byla ke dni uzavření dohody Lupin zapojena do pokročilých jednání s obchodními partnery za účelem distribuce generické verze perindoprilu. Servier má nicméně za to, že tato jednání byla omezená a nikdy nedošla k uskutečnění.

- 317 Tribunál rovněž zkreslil žalobu, když v bodě 736 napadeného rozsudku uvedl, že Servier nezpochybňuje, pokud jde o společnost Lupin, kritéria posouzení použítá Komisí k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže.
- 318 Zadruhé Servier vytýká Tribunálu, že dostatečně nezohlednil patentovou a obchodní situaci, které Lupin čelila.
- 319 Pokud jde o patentovou situaci, Tribunál v bodě 728 napadeného rozsudku nesprávně rozhodl, že vnímání této situace ze strany Lupin bylo relevantní pouze pro posouzení úmyslu tohoto podniku vstoupit na trh.
- 320 Pokud jde o obchodní obtíže, Servier vytýká Tribunálu, že měl v bodě 749 napadeného rozsudku za to, že Lupin měla skutečné a konkrétní možnosti uvádět svou generickou verzi perindoprilu na trh v celé Unii, i když byla přítomna pouze ve Spojeném království. V tomto ohledu Servier vytýká Tribunálu, že zkreslil její argumentaci, když tvrdil, že se omezila na uplatnění nepřekonatelných obchodních překážek, zatímco uvedla, že Lupin, jelikož neměla obchodní partnery, nemohla v krátké době vstoupit na trh, což bylo později potvrzeno skutkovými okolnostmi.
- 321 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

b) Závěry Soudního dvora

- 322 Je třeba konstatovat, že Servier pod záminkou uplatnění věcné nesprávnosti některých skutkových zjištění s ohledem na písemnosti ve spise nebo zkreslení důkazů ve skutečnosti zpochybňuje posouzení těchto skutkových zjištění a těchto důkazů Tribunálem v bodech 730 a 748 a 749 napadeného rozsudku, což v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 58 tohoto rozsudku nespadá do pravomoci Soudního dvora v rámci řízení o kasačním opravném prostředku.
- 323 Pokud jde o tvrzení, podle kterého Tribunál zkreslil žalobu Servier, je třeba uvést, že z jasného a přesného znění bodu 108 této žaloby vyplývá, že Servier zpochybnila právní kritéria použítá Komisí. Servier totiž tvrdila, že tento orgán nesprávně použil judikaturu týkající se posouzení potenciální hospodářské soutěže. Komise ve sporném rozhodnutí tím, že měla za to, že neexistence nepřekonatelných překážek, kterým by čelili výrobci generických léčivých přípravků, znamená připustit existenci skutečných a konkrétních možností vstoupit na trh, údajně zbavila výrazy „skutečné a konkrétní“ jejich podstaty a „použila právní kritérium, které je v rozporu s judikaturou“.
- 324 Bez ohledu na toto zkreslení je však třeba konstatovat, že se Tribunál neomezil pouze na přezkum otázky existence případných nepřekonatelných překážek vstupu společnosti Lupin na trh, ale rovněž podrobně zkoumal, konkrétně v bodech 718 až 724 napadeného rozsudku, přípravné kroky podniknuté tímto podnikem za účelem vstupu na trh umožňující dospět k závěru v souladu s tím, co bylo rozhodnuto v bodech 79, 80 a 104 až 111 tohoto rozsudku, že Lupin měla v úmyslu a měla schopnost, a tedy skutečné a konkrétní možnosti takový vstup uskutečnit. Kromě toho v souladu s tím, co bylo rozhodnuto v bodech 118, 120 a 121 tohoto rozsudku, se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když z důvodů uvedených v bodech 736 až 743 napadeného rozsudku rozhodl, že argumenty Servier týkající se obtíží, se kterými se setkala Lupin v rámci postupů registrace, nemohly zpochybnit její postavení potenciálního soutěžitele. Takto zjištěné zkreslení tedy nemá vliv na platnost výroku napadeného rozsudku.

- 325 Kromě toho je třeba konstatovat, že argumenty Servier týkající se posouzení patentové situace ve vztahu ke společnosti Lupin nezohledňují skutečnost, že Tribunál skutečně zohlednil překážky týkající se patentů a v tomto rozsahu tyto argumenty spočívají na nesprávném výkladu napadeného rozsudku. Jak totiž bylo uvedeno v bodě 108 tohoto rozsudku, Tribunál neměl za to, zejména v bodě 728 napadeného rozsudku, že vnímání síly patentu výrobcem generických léčivých přípravků je zcela irelevantní pro posouzení existence potenciálního konkurenčního vztahu mezi Servier na jedné straně a společností Lupin na straně druhé, ale že toto vnímání může být relevantní pouze pro určení, zda Lupin měla v úmyslu vstoupit na trh, a nikoliv pro posouzení její schopnosti takový vstup uskutečnit. Jak přitom bylo rozhodnuto v bodech 107 až 111 tohoto rozsudku, Tribunál se v tomto ohledu nedopustil nesprávného právního posouzení. Tyto argumenty je tudíž třeba odmítnout.
- 326 Pokud jde o výtky Servier týkající se právních a obchodních překážek, kterým musela Lupin čelit, zejména ty související s nutností nalézt obchodní partnery, jakož i s údajným zkreslením argumentace Servier v prvním stupni týkající se těchto obchodních obtíží, Servier se ve skutečnosti snaží zpochybnit skutková posouzení provedená Tribunálem v bodech 736 až 742 a 744 až 749 napadeného rozsudku, která nespádají do pravomoci Soudního dvora v rámci řízení o kasačním opravném prostředku v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 58 tohoto rozsudku.
- 327 Z toho vyplývá, že první část pátého důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta.

2. Ke druhé části, týkající se kvalifikace omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu

- 328 Druhou částí pátého důvodu kasačního opravného prostředku Servier tím, že zopakovala argumentaci rozvinutou v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku, vytýká Tribunálu, že se dopustil nesprávných právních posouzení, když kvalifikoval dohodu Lupin jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

a) K obrácené platbě

1) Argumentace účastníků řízení

- 329 Servier s odkazem na argumentaci rozvinutou v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku zpochybňuje úvahy Tribunálu, podle kterých obchodní dohoda souběžná s dohodou o smírném narovnání patentových sporů představuje obrácenou platbu, která činí tuto dohodu o smírném narovnání z hlediska účelu protisoutěžní, pokud uvedená obchodní dohoda nebyla uzavřena za tržních podmínek.
- 330 Servier nesouhlasí s konstatováním Tribunálu v bodě 827 napadeného rozsudku, podle kterého platba ve výši 40 milionů eur ve prospěch společnosti Lupin představuje obrácenou platbu. Srovnání provedené Tribunálem v bodě 816 napadeného rozsudku mezi touto částkou a zisky očekávanými společností Lupin není relevantní, jelikož tato částka představuje protiplnění za patenty a jelikož se Lupin nevzdala vstupu na trh, ale podřídila tento vstup dodržení určitých podmínek. I kdyby uvedená částka překročila hodnotu zisků dosažených společností Lupin během dvou let, Komise neprokázala, že tato hodnota byla dostatečná pro podnícení společnosti Lupin k úplnému upuštění od vstupu na trh s perindopilem.
- 331 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

2) Závěry Soudního dvora

- 332 Je třeba uvést, že argumentace Servier spočívá v podstatě v tvrzení, že na rozdíl od toho, co rozhodl Tribunál, platba 40 milionů eur, kterou uskutečnila ve prospěch společnosti Lupin za převod práv duševního vlastnictví týkajících se tří přihlášek patentů, nepředstavuje obrácenou platbu, ale legitimní protiplnění za nabytí těchto práv.
- 333 V tomto ohledu je třeba připomenout, že i když se, jak vyplývá z bodů 163 a 166 tohoto rozsudku, částky odpovídající odměně za dodávky zboží nebo služeb výrobci originálních léčivých přípravků mohou ukázat jako odůvodněné, není tomu tak v případě, že jsou nadměrné, a tudíž nejsou za tímto účelem nezbytné. V tomto případě, jak bylo rozhodnuto v bodě 165 tohoto rozsudku, je třeba ověřit, zda čistý kladný zůstatek těchto částek, včetně případných odůvodněných nákladů, je dostatečně významný na to, aby výrobce generických léčivých přípravků skutečně podnítil k tomu, aby upustil od vstupu na dotčený trh, aniž je vyžadováno, aby byl tento zůstatek nutně vyšší než zisk, kterého by tento výrobce dosáhl, kdyby měl úspěch v patentovém řízení, které bylo urovnáno smírem.
- 334 V projednávané věci Tribunál v podstatě v bodech 814 až 824 napadeného rozsudku konstatoval, že platba Servier ve výši 40 milionů eur ve prospěch společnosti Lupin za převod tří přihlášek patentů podaných posledně uvedenou společností musí být zohledněna mezi převody hodnoty umožňujícími určit existenci obrácené platby představující protiplnění za vzdání se vstupu společnosti Lupin na trh. V tomto ohledu Tribunál v bodě 825 tohoto rozsudku konstatoval, že Servier nepředložila důkazy umožňující dospět k závěru, že tato platba odpovídala transakci provedené za obvyklých tržních podmínek. Vzhledem k tomu, že Tribunál měl v podstatě za to, že převedená technologie neodůvodňuje výši takové částky, dospěl v bodě 827 uvedeného rozsudku k závěru, že tato platba má pobídkovou povahu v kontextu smírného narovnání patentových sporů mezi Servier a společností Lupin. S ohledem na kritéria připomenutá v předchozím bodě tohoto rozsudku tato posouzení Tribunálu nejsou stížena žádným nesprávným právním posouzením.
- 335 Při neexistenci nesprávných právních posouzení dovolávaných Servier, která by umožnila zpochybnit platnost těchto posouzení provedených Tribunálem, je třeba ve zbývajících částech zamítnout argumentaci Servier v rozsahu, v němž ve skutečnosti směřuje k tomu, aby Soudní dvůr provedl nové posouzení skutkového stavu a důkazů, což v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 58 tohoto rozsudku nespadá do jeho pravomoci v rámci řízení o kasačním opravném prostředku.
- 336 Argumentace Servier tedy musí být odmítnuta.

b) Ke škodlivosti ustanovení dohody Lupin

1) Argumentace účastníků řízení

- 337 Pokud jde o doložku o nenapadnutí práv stanovenou dohodou Lupin, Servier vytýká Tribunálu, že měl v bodě 836 napadeného rozsudku za to, že tato doložka představuje zjevné omezení hospodářské soutěže, aniž přezkoumal kontext, do kterého uvedená doložka spadá. Podle názoru Servier neměla dohoda Lupin vliv na zpochybnění platnosti patentu 947 třetími osobami, jako je

Apotex, což Tribunál ostatně uvedl ve vztahu k dohodám uzavřeným mezi Servier a Krka. Pokud jde o ostatní patenty Servier, posledně uvedená tvrdí, že Lupin neměla ani úmysl, ani schopnost je zpochybnit, což Tribunál nezkoumal.

- 338 Pokud jde o doložku o neuvedení na trh stanovenou v dohodě Lupin, Servier zpochybňuje, že mohla omezit hospodářskou soutěž. Tribunál v bodech 843 a 844 napadeného rozsudku nezohlednil kontext tohoto ustanovení, z něhož vyplývá, že vstup Lupin na trh ve Spojeném království byl zablokován patentem 947 a předběžnými soudními příkazy vydanými ve prospěch Servier, jakož i skutečností, že Lupin neměla v tomto bývalém členském státě ani registrace, ani obchodní partnery.
- 339 Naproti tomu dohoda Lupin stanovila, že si Lupin zachová možnost vstoupit na trh s perindoprilem pokrytým patenty Servier za podmínky, že Servier předtím povolila třetí osobě vstoupit na tento trh prostřednictvím licence k jejím patentům. Taková možnost předčasného vstupu by přitom bránila kvalifikaci dohody Lupin jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. V bodě 954 napadeného rozsudku Tribunál výslovně uznal, že protisoutěžní účinky doložky o neuvedení na trh mohou být neutralizovány poskytnutím patentové licence.
- 340 Tribunál však v bodě 852 napadeného rozsudku takovou možnost vyloučil z důvodu nejisté povahy takového předčasného vstupu. Takový důvod není ve sporném rozhodnutí uveden. Servier tvrdí, že Tribunál tím, že takto nahradil odůvodnění Komise vlastním odůvodněním, porušil meze svých pravomocí a porušil zásadu kontradiktornosti. V každém případě je toto odůvodnění zjevně nesprávné a zkresluje skutkový stav.
- 341 Pokud jde o doložku, která stanoví uzavření dohody o dodávkách perindoprilu, Servier tvrdí, že je prosoutěžní na rozdíl od toho, co Tribunál rozhodl v bodech 858 a 859 napadeného rozsudku, neboť tato doložka umožňovala společnosti Lupin vstoupit na trh s perindoprilem. Tato prosoutěžní povaha není zpochybněna ani skutečností, že závazek Servier uzavřít dohodu o dodávkách se společností Lupin podléhal podmínkám, ani skutečností, že žádná dohoda tohoto typu nakonec nebyla uzavřena. Pokud jde o neexistenci výslovné sankce v případě nesplnění tohoto závazku, Servier zdůrazňuje, že takový důvod ve sporném rozhodnutí chyběl. Servier tvrdí, že jediný důvod, proč nakonec nebyla uzavřena žádná dohoda o dodávkách, vychází ze skutečnosti, že se společnosti Lupin podařilo získat registraci pro její perindopril.
- 342 Pokud jde o doložku o převodu a o licenci stanovenou v dohodě Lupin, Servier se domnívá, že mohla být vykládána jako implicitní licence k jejím vlastním patentům, což je ustanovení, jehož účinky jsou prosoutěžní. Servier vytýká Tribunálu, že odmítl tento argument z důvodu, že obsah této doložky je nejasný a nejistý. První z těchto důvodů vycházející z nejasného obsahu této doložky je neopodstatněný a není uveden ve sporném rozhodnutí. Druhý z těchto důvodů, vycházející z nejisté povahy možnosti, že Servier poskytne patentovou licenci společnosti Lupin z důvodu podmínek připomenutých v bodě 339 tohoto rozsudku, nezpochybňuje prosoutěžní povahu doložky o převodu licence.
- 343 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

2) Závěry Soudního dvora

- 344 V projednávané věci Tribunál v bodech 836 a 837 napadeného rozsudku konstatoval, že omezující povaha doložky o nenapadnutí práv stanovené dohodou Lupin z hlediska hospodářské soutěže je „zjevná“, jelikož tato doložka stanoví, že Lupin je povinna upustit od zpochybnění platnosti patentů Servier chránících perindopril ve všech členských státech EHP.
- 345 V bodech 839 až 864 tohoto rozsudku Tribunál konstatoval, že doložka o neuvedení na trh stanovená v dohodě Lupin zakazovala společnosti Lupin uvádět na trh generickou verzi perindoprilu na jakémkoli vnitrostátním trhu, na který se tato dohoda vztahovala, s výjimkou tří případů: zaprvé, pokud platnost patentů Servier uplynula, byly prohlášeny za neplatné nebo byly zrušeny; zadruhé, pokud by Servier povolila, aby třetí osoba uvedla na trh generickou verzi vyrobenou Servier; nebo zatřetí, pokud by se Servier vzdala žádosti o předběžný soudní příkaz vůči třetí osobě, která uváděla na trh generickou verzi perindoprilu, která nebyla vyrobena Servier, nebo by se jí nepodařilo vydání tohoto příkazu dosáhnout.
- 346 Tribunál měl za to, že i přes nejednoznačnost některých ustanovení dohody Lupin v otázce, zda se dosah této dohody vztahoval na jiné formy perindoprilu, než je forma složená z krystalické formy alfa erbuminu uvedené v patentu 947, byl praktickým důsledkem těchto zákazů společnosti Lupin vstoupit na trh s perindoprilem tak dlouho, jak zůstanou v platnosti patenty Servier, ledaže Servier předtím schválila vstup třetích osob na tento trh nebo ledaže tyto patenty neumožnily Servier takovému vstupu bránit.
- 347 V bodech 858 až 860 napadeného rozsudku Tribunál odmítl relevanci skutečnosti, že dohoda Lupin stanovila budoucí přijetí dohody o dodávkách mezi Servier a Lupin, v podstatě proto, že Servier nebyla povinna takovou dohodu uzavřít a nepřijetí této dohody by pro strany nemělo významné právní důsledky.
- 348 Z důvodů uvedených v bodech 865 až 887 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že takto stanovená omezení jednání společnosti Lupin mohla být Komisí platně kvalifikována jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 349 Ve své argumentaci Servier tvrdí, že doložky o nenapadnutí práv, o neuvedení na trh, o převodu licence, jakož i doložka týkající se uzavření dohody o dodávkách, stanovené dohodou Lupin, nebyly protisoutěžní. Je třeba konstatovat, že tato argumentace nezohledňuje judikaturu připomenutou v bodě 83 tohoto rozsudku, z níž vyplývá, že kritérium umožňující ověřit, zda taková dohoda, jako je dohoda Lupin, představuje omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, spočívá v ověření, zda převody hodnoty výrobcem originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků představují protihodnotu toho, že se výrobce generických léčivých přípravků vzdal vstupu na dotčený trh. Jak přitom vyplývá z bodů 332 až 336 tohoto rozsudku, Tribunál se nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že dohoda Lupin stanovila obrácenou platbu ve výši 40 milionů eur.
- 350 Z bodu 293 tohoto rozsudku kromě toho vyplývá, že dohody o smírném narovnání, kterými výrobce generických léčivých přípravků, který usiluje o vstup na trh, přinejmenším dočasně uznává platnost patentu výrobce originálních léčivých přípravků, a zavazuje se proto, že jej nezpochybní ani nevstoupí na tento trh, mohou mít omezující účinky na hospodářskou soutěž, jelikož zpochybnění platnosti a rozsahu patentu je součástí běžné hospodářské soutěže v odvětvích, ve kterých existují výlučná práva k technologiím [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 81]. Kromě toho skutečnost, že dohoda

omezuje možnosti potenciálního soutěžitele konkurovat majiteli patentu, avšak nevylučuje žádnou možnost hospodářské soutěže ze strany tohoto konkurenta, nemůže vyvrátit závěr, podle kterého taková dohoda představuje omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

- 351 Vzhledem k tomu, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení v odůvodnění napadeného rozsudku shrnutém v bodech 344 až 348 tohoto rozsudku, musí být tato argumentace odmítnuta.
- 352 Ve zbývajících částech, pokud jde o argumenty Servier shrnuté v bodech 339 až 342 tohoto rozsudku, týkající se údajně prosoutěžních účinků dohody Lupin, stačí připomenout, že v souladu s judikaturou citovanou v bodech 73, 76 a 77 tohoto rozsudku nejsou takové účinky relevantní v rámci přezkumu existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

c) K působnosti dohody Lupin

1) Argumentace účastníků řízení

- 353 Servier zpochybňuje posouzení Tribunálu v bodech 875 až 877 napadeného rozsudku, podle kterého se Komise oprávněně domnívala, že působnost doložek omezujících hospodářskou soutěž stanovených dohodou Lupin se vztahovala na jiné přípravky než perindopril složený z krystalické formy alfa erbuminu uvedené v patentu 947, který byl předmětem sporů, které byly vyřešeny smírně prostřednictvím této dohody, což mohlo odůvodnit kvalifikaci uvedené dohody jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 354 Tribunál tím, že souhlasil s výkladem dohody Lupin, který byl pro Servier nejméně příznivý, porušil zásadu presumpce neviny, jakož i judikaturu, podle které existence pochybnosti soudu musí být ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí konstatující protiprávní jednání.
- 355 Servier dále tvrdí, že posouzení v bodě 877 napadeného rozsudku, podle kterého doložky o neuvedení na trh a o nenapadnutí práv obsažené v dohodě o smírném narovnání patentových sporů mohou být kvalifikovány jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu pouze z toho důvodu, že překračují působnost „samostatně určeného patentu“, je z právního hlediska nesprávné. Dohoda tohoto typu by se totiž mohla legálně vztahovat na soubor patentů, aby se předešlo budoucím sporům. V projednávané věci dohoda Lupin nijak nebránila společnosti Lupin uvádět na trh verze perindoprilu neporušující patent 947.
- 356 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

2) Závěry Soudního dvora

- 357 V bodě 877 napadeného rozsudku Tribunál uvedl, že existence doložek o nenapadnutí práv a o neuvedení na trh, jejichž dosah přesahuje působnost tohoto patentu, v dohodě o smírném narovnání sporu týkajícího se patentu „vykazuje zjevně dostatečný stupeň škodlivosti pro řádné fungování běžné hospodářské soutěže k tomu, aby vložení těchto doložek bylo kvalifikováno jako omezení z hlediska účelu, aniž by bylo třeba navíc prokázat existenci pobídky“.
- 358 V bodě 878 tohoto rozsudku Tribunál uvedl, že i za předpokladu, že by se Komise dopustila pochybení tím, že měla za to, že dosah dohody Lupin přesahuje působnost patentu 947, nemůže takové pochybení zpochybnit konstatování Komise o omezení hospodářské soutěže z hlediska

účelu, jelikož toto konstatování spočívá především na existenci obrácené platby, která podnítila společnost Lupin k tomu, aby upustila od vstupu na dotčený trh. Z tohoto posouzení, jakož i ze skutečnosti, že výtky společnosti Servier směřující ke zpochybnění existence takové platby v projednávané věci byly zamítnuty v bodech 329 až 336 tohoto rozsudku, tedy vyplývá, že úvahy uvedené v bodě 877 napadeného rozsudku jsou doplňující. Z toho vyplývá, že výtky Servier směřující proti uvedenému bodu 877 jsou irelevantní a musí být zamítnuty.

- 359 Z předcházejících skutečností vyplývá, že druhá část pátého důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta.

3. Ke třetí části týkající se data ukončení protiprávního jednání

a) Argumentace účastníků řízení

- 360 Třetí částí pátého důvodu kasačního opravného prostředku Servier vytýká Tribunálu, že se dopustil nesprávných právních posouzení týkajících se určení data ukončení protiprávního jednání týkajícího se dohody Lupin.
- 361 Servier připomíná, že v rámci žaloby zpochybnila určení tohoto data s odkazem na nesoudržnost a nedostatek odůvodnění sporného rozhodnutí v tomto ohledu. Pokud jde o Francii, Komise stanovila ukončení protiprávního jednání na datum vstupu jiného výrobce generických léčivých přípravků, společnosti Sandoz AG, na tento trh v září roku 2008. Naproti tomu pokud jde o Belgie, Českou republiku, Irsko a Maďarsko, datum vstupu společnosti Sandoz na tyto trhy odmítla a měla za to, že uvedené protiprávní jednání bylo ukončeno přijetím rozhodnutí EPÚ ze dne 6. května 2009.
- 362 Tribunál se tím, že tuto nesoudržnost a toto zjevně nesprávné posouzení neshledal, dopustil nesprávného právního posouzení. Tribunál v bodě 898 napadeného rozsudku vycházel z nejednoznačnosti znění dohody Lupin a zejména v bodech 899 a 903 tohoto rozsudku z okolnosti, že strany nadále uplatňovaly dohodu Lupin po vstupu společnosti Sandoz na trh s perindopilem. Tyto důvody však nejsou ve sporném rozhodnutí uvedeny. Tribunál tak nahradil odůvodnění Komise vlastním odůvodněním. Podle názoru Servier je přitom odůvodnění použité Tribunálem nesprávné. Pokud Lupin nevstoupila na trh, je to proto, že neměla registrace požadované za tímto účelem.
- 363 Servier tvrdí, že v souladu se zněním dohody Lupin měl vstup společnosti Sandoz na trh za následek zproštění společnosti Lupin povinnosti neuvádět na trh, jak vyplývá z bodu 2127 odůvodnění sporného rozhodnutí, pokud jde o trh ve Francii. Z téhož důvodu měl Tribunál uznat, že vstup společnosti Sandoz měl rovněž za následek ukončení protiprávního jednání týkající se dohody Lupin v Belgii v červenci 2008, v České republice v lednu 2009, v Irsku v červnu 2008 a v Maďarsku v prosinci 2008.
- 364 Servier navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil čl. 7 odst. 5 písm. b) sporného rozhodnutí a v důsledku toho snížil pokutu, která jí byla uložena, z 37 102 100 eur na 34 745 100 eur.
- 365 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

- 366 Podle tohoto orgánu výklad doložky o neuvedení na trh stanovené v dohodě Lupin, který byl uveden v bodě 1039 odůvodnění sporného rozhodnutí, spočívá na prohlášeních Servier. V souladu s tímto výkladem tato doložka vyvolávala účinky i po začátku uvádění generické verze perindoprilu vyráběného společností Sandoz na trh v Belgii, České republice, Irsku a Maďarsku.
- 367 Poté, co Sandoz dne 17. září 2008 uvedla na trh tento léčivý přípravek, který neobsahoval žádný z krystalů chráněných patentem 947, požádala Lupin Servier, aby potvrdila, zda mohla začít uvádět svůj generický léčivý přípravek na trh. V odpovědi ze dne 31. března 2009 Servier na tuto žádost neodpověděla kladně. Za těchto podmínek se vstup společnosti Lupin na trh stal možným až od rozhodnutí EPÚ ze dne 6. května 2009.

b) Závěry Soudního dvora

- 368 Svou argumentací Servier v podstatě tvrdí, že Komise tím, že odmítla mít za to, že protiprávní jednání týkající se dohody Lupin skončilo na trzích v Belgii, České republice, Irsku a Maďarsku ke dni vstupu generické verze perindoprilu vyráběné společností Sandoz na tyto trhy, jak to učinila pro francouzský trh, odůvodnila sporné rozhodnutí rozporně a dopustila se zjevně nesprávného posouzení, což měl Tribunál konstatovat.
- 369 V tomto ohledu z bodu 3136 odůvodnění sporného rozhodnutí vyplývá, že se Komise domnívala, že porušování článku 101 SFEU začalo dnem uzavření sporných dohod a skončilo „dnem, od kterého se konkurenti generických léčivých přípravků mohli chovat konkurenčním způsobem“. Podle článku 5 tohoto rozhodnutí začalo protiprávní jednání týkající se dohody Lupin dne 30. ledna 2007 a skončilo dne 6. května 2009, tedy v den přijetí rozhodnutí, kterým EPÚ zrušil patent 947, s výjimkou pěti vnitrostátních trhů. Mezi těmito trhy je i francouzský trh, u kterého se Komise domnívala, že toto protiprávní jednání skončilo dne 16. září 2008, kdy vstoupila na trh generická verze perindoprilu vyráběná společností Sandoz.
- 370 V bodě 410 odůvodnění sporného rozhodnutí přitom Komise uvedla, že Sandoz uvedla svůj generický perindopril na trh v Belgii v červenci roku 2008, v České republice v lednu 2009, v Irsku v červnu 2008 a v Maďarsku v prosinci roku 2008.
- 371 V rámci žalobního důvodu týkajícího se pokut, které jí byly uloženy na základě článku 101 SFEU, Servier zpochybnila dobu trvání protiprávního jednání týkajícího se dohody Lupin. Tvrdila, že Komise měla, stejně jako to učinila v případě francouzského trhu, dospět k závěru, že toto protiprávní jednání skončilo v Belgii, České republice, Irsku a Maďarsku ke dni vstupu společnosti Sandoz na tyto trhy.
- 372 Tribunál měl v bodě 894 napadeného rozsudku za to, že tato dohoda mohla být vykládána v tom smyslu, že umožňovala „vstup Lupin na trh se svými vlastními přípravky, pokud vstoupil generický ‚přípravek‘, který není vyráběn Servier, na trh, aniž byl porušen soudní příkaz a aniž byl návrh na soudní příkaz podaný Servier zamítnut“.
- 373 Nicméně z důvodu nejednoznačného znění definice pojmu „přípravek“ použité v dohodě Lupin měl Tribunál za to, že neexistuje jasná odpověď na otázku, zda vstup společnosti Sandoz na trh s přípravkem, který se neskládal z krystalické formy alfa erbuminu chráněné patentem 947, mohl mít za následek ukončení účinků doložky o neuvedení na trh. Podle Tribunálu mohla tato nejistota odradit Lupin od vstupu na dotčené trhy, a to navzdory vstupu společnosti Sandoz a její generické verze perindoprilu na tyto trhy.

- 374 Tribunál měl v bodě 902 napadeného rozsudku za to, že „okolnost, že doložka o neuvedení na trh [...] zůstala v platnosti, značíc zachování shody vůle mezi stranami – případně v rozporu s výkladem podmínek použití této doložky, který by *a posteriori* mohl být přijat zejména smluvním soudem – stačila k tomu, aby Komise mohla konstatovat, že souhlasná vůle mezi Servier a Lupin a tedy protiprávní jednání pokračovaly i přes vstupy Sandoz na trh“.
- 375 Konečně Tribunál v bodě 903 napadeného rozsudku uvedl, že „[v] každém případě [...] doložka o neuvedení na trh byla nadále uplatňována Servier a Lupin i poté, co došlo k po sobě jdoucím vstupům Sandoz na čtyři relevantní trhy“. Jelikož pokračování v protiprávním jednání může být konstatováno i po období, během něhož je dohoda formálně v platnosti, když dotčené podniky pokračovaly v zakázaném jednání, Tribunál z důvodů uvedených v bodech 905 a 906 tohoto rozsudku zamítl argumentaci Servier.
- 376 V projednávané věci, jak bylo připomenuto v bodě 369 tohoto rozsudku, Komise ve sporném rozhodnutí použila jako kritérium pro určení konce období protiprávního jednání nikoli datum, od kterého byla protiprávní jednání jako taková ukončena, ale „[den], od kterého se konkurenti generických léčivých přípravků mohli chovat konkurenčním způsobem“. Z toho důvodu a vzhledem k tomu, že odůvodnění napadeného rozsudku neobsahuje žádný údaj v opačném smyslu, je třeba mít za to, že situace vyplývající ze vstupu generické verze perindoprilu vyráběné společností Sandoz na vnitrostátní trhy vyvolala na všech dotčených trzích otázku, zda dotčená doložka o neuvedení na trh nadále vyvolávala účinky.
- 377 Tribunál však v napadeném rozsudku neuvedl žádné vysvětlení, proč bylo s francouzským trhem v bodě 2127 odůvodnění sporného rozhodnutí zacházeno jinak než s belgickým, českým, irským a maďarským trhem. Je pravda, že Tribunál v bodě 900 napadeného rozsudku zmínil nejistotu, i pokud jde o francouzský trh, co se týče data, ke kterému Lupin mohla volně vstoupit na tento trh z důvodu vstupu Sandoz na tento trh, ale nevyvodil z toho žádné důsledky, pokud jde o datum, ke kterému protiprávní jednání na tomto trhu skončilo. Napadený rozsudek tedy neumožňuje pochopit, proč se Komise podle Tribunálu nedopustila žádné protiprávnosti, když zacházela s francouzským trhem jinak než s ostatními čtyřmi výše uvedenými trhy.
- 378 Ačkoliv byla tato otázka, související se situací vyplývající ze vstupu společnosti Sandoz na trh, srovnatelná jak ve Francii, tak v Belgii, České republice, Irsku a Maďarsku, Tribunál nevyhověl žalobnímu důvodu Servier směřujícímu ke zrušení, který vycházel z rozporu v odůvodnění sporného rozhodnutí.
- 379 S ohledem na tyto skutečnosti je třeba konstatovat, že napadený rozsudek je stižen nesprávným právním posouzením a že třetí částí pátého důvodu kasačního opravného prostředku je třeba vyhovět.

F. K sedmému důvodu kasačního opravného prostředku, týkajícímu se pokut

- 380 Sedmým důvodem kasačního opravného prostředku Servier zpochybňuje posouzení Tribunálu ohledně jejích návrhů směřujících ke zrušení pokut, které jí byly uloženy, jakož i výpočtu jejich částek. Tento důvod kasačního opravného prostředku má dvě části.

1. K první části, týkající se porušení zásady legality trestných činů a trestů

a) Argumentace účastníků řízení

- 381 Podle Servier Tribunál tím, že v bodě 1660 napadeného rozsudku rozhodl, že Servier „musela – případně po využití odborného poradenství – očekávat, že její jednání může být prohlášeno za neslučitelné s pravidly unijního práva hospodářské soutěže“, porušil zásadu legality trestných činů a trestů zakotvenou v čl. 49 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie, nesplnil povinnost uvést odůvodnění a rozhodl na základě rozporného důvodu ve vztahu k důvodu uvedenému v bodě 1666 uvedeného rozsudku, podle kterého „protiprávní povaha [dohod uvedených ve sporném rozhodnutí] nemusela být zřejmá vnějšímu pozorovateli, jako je Komise [nebo právníci specializovaní v dotčených oblastech]“.
- 382 Servier má totiž za to, že na základě této zásady nemůže Komise uložit pokuty v nové situaci, která se vyznačuje neexistencí dřívějších rozhodnutí nebo judikatury a je složitá. Projednávaná věc byla podle Servier nová a složitá. Její novost je potvrzena prohlášením vedoucího oddělení odpovědného za šetření Komise, které vedlo k přijetí sporného rozhodnutí, body 3091, 3092 a 3107 odůvodnění tohoto rozhodnutí, jakož i závěry Tribunálu v bodě 1660 napadeného rozsudku.
- 383 Pokud jde o složitost vznesených hospodářských a právních otázek, vyplývá zejména z výjimečné délky sporného rozhodnutí, jakož i z prohlášení učiněných v tomto smyslu Komisí vedoucím soudní kanceláře Tribunálu v rámci řízení v prvním stupni. Tato složitost vedla Komisi v průběhu roku 2014 k tomu, že změnila pokyny pro dohody o převodu technologií z roku 2004 tak, aby objasnila, že dohody o smírném narovnání sporů mohou být zakázány na základě čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 384 Servier napadený rozsudek kritizuje z důvodu, že Tribunál zkreslil skutkový stav tím, že připustil, že stačilo využít odborného poradenství k určení protiprávní povahy jejího jednání s ohledem na článek 101 SFEU.
- 385 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

b) Závěry Soudního dvora

- 386 Podle judikatury Soudního dvora zásada legality trestných činů a trestů vyžaduje, aby právní předpis jasně definoval protiprávní jednání a tresty, které je potlačují. Tato podmínka je splněna, pokud má jednotlivec možnost se ze znění příslušného ustanovení – a v případě potřeby z výkladu, který k němu podaly soudy – dozvědět, jaká konání a opomenutí zakládají jeho trestní odpovědnost (rozsudek ze dne 22. května 2008, Evonik Degussa v. Komise, C-266/06 P, EU:C:2008:295, bod 39 a citovaná judikatura).
- 387 Zásadu legality trestných činů a trestů nelze vykládat tak, že vylučuje postupné objasňování pravidel trestní odpovědnosti prostřednictvím soudního výkladu každého jednotlivého případu za podmínky, že výsledek je přiměřeně předvídatelný v době, kdy došlo k protiprávnímu jednání, zejména s ohledem na výklad použitý v dané době v judikatuře týkající se dotčeného právního ustanovení (viz rozsudek ze dne 22. října 2015, AC-Treuhand v. Komise, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 41 a citovaná judikatura).

- 388 Dosah pojmu „předvídatelnost“ do značné míry závisí na obsahu textu, o němž se jedná, na oblasti, kterou pokrývá, jakož i na počtu a postavení jeho adresátů. Předvídatelnost právního předpisu nebrání tomu, aby si dotyčná osoba musela obstarat odbornou radu pro přiměřené posouzení důsledků, jež mohou za okolností konkrétního případu z daného jednání vyplývat. To platí zvláště pro výdělečně činné osoby, které musí při výkonu svého povolání prokazovat značnou obezřetnost. Lze od nich rovněž očekávat, že zvláště pečlivě vyhodnotí rizika spojená s výkonem jejich činnosti (viz rozsudek ze dne 22. října 2015, AC-Treuhand v. Komise, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 42 a citovaná judikatura).
- 389 V projednávané věci Tribunál v bodech 1656 až 1658 napadeného rozsudku připomněl tuto judikaturu Soudního dvora. V bodech 1659 až 1665 tohoto rozsudku v podstatě zdůraznil, že s ohledem na dosah zákazu stanoveného v čl. 101 odst. 1 SFEU Servier nemohla nevědět, že tím, že odmění výrobce generických léčivých přípravků za to, že nevstupují na trh s perindoprilem, jedná způsobem, který je tímto ustanovením zakázán. V tomto ohledu je třeba z důvodů uvedených v bodě 144 tohoto rozsudku zdůraznit, že údajně nová povaha postupu spočívajícího v kvalifikaci jednání, která vedla ke konstatování protiprávních jednání, jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, nemůže takovou kvalifikaci zpochybnit.
- 390 Kromě toho, jak Tribunál zdůraznil v bodech 1666 a 1667 napadeného rozsudku, okolnost, že sporné dohody a jejich kontext byly složité a mohly při správním řízení vyvolat určité obtíže, což odůvodňuje délku tohoto řízení a sporného rozhodnutí, nemůže zpochybnit skutečnost, že zúčastněné podniky nemohly nevědět o protiprávní povaze těchto dohod. Jak totiž vyplývá z celkového výkladu napadeného rozsudku, samotným účelem těchto dohod bylo vyloučit z trhu s perindoprilem potenciální konkurenty Servier, kterými byli výrobci generických léčivých přípravků, zaplacením obrácených plateb, což je prostředek, který je s volnou hospodářskou soutěží neslučitelný.
- 391 Za těchto podmínek musí být první část sedmého důvodu kasačního opravného prostředku zamítnuta.

2. K druhé části, týkající se porušení zásady proporcionality

a) Argumentace účastníků řízení

- 392 Druhou částí sedmého důvodu kasačního opravného prostředku Servier kritizuje napadený rozsudek v rozsahu, v němž Tribunál zamítl její žalobní důvod vycházející z porušení zásady proporcionality, kterým tento podnik zpochybnil stanovení základní částky pokuty za jednání porušující článek 101 SFEU na 11 % hodnoty jeho tržeb.
- 393 Tribunál nezohlednil komplexní a novou povahu dotčené situace, jakož i několik dalších skutečností, které odůvodnily snížení výše pokuty uložené Servier.
- 394 Tribunál tím, že v bodě 1797 napadeného rozsudku odmítl relevanci soudních rozhodnutí, kterými byla uznána platnost patentu 947, nezohlednil patentový kontext věci. Servier byla paradoxně sankcionována přísněji z důvodu skutečnosti, že jí rozhodnutí EPÚ ze dne 27. července 2006 vyhovělo, čímž prodloužilo délku řízení týkajícího se platnosti patentu 947. Servier má za to, že neměla být sankcionována tak přísně, jako kdyby byl tento patent fiktivní.

- 395 Za účelem posouzení závažnosti protiprávních jednání se Komise v bodě 3130 odůvodnění sporného rozhodnutí opřela o výši tržních podílů Servier, které odhadla na více než 90 %. Tribunál v bodě 1602 napadeného rozsudku rozhodl, že tento odhad, který vycházel z nesprávné definice relevantního trhu, byl nesprávný. Z tohoto pochybení při výpočtu pokuty nicméně nevyvodil důsledky. V bodě 1954 uvedeného rozsudku pouze odkázal na znění bodů 1948 až 1953 uvedeného rozsudku, avšak neuvedl důvody, proč výši pokuty nesnížil. Tribunál tím porušil zásadu proporcionality, jakož i povinnost uvést odůvodnění.
- 396 Tribunál rovněž nezohlednil skutečnost, že sporné dohody nebyly tajné. V jiných věcech však tato okolnost vedla Komisi k použití nižšího koeficientu odrážejícího závažnost protiprávního jednání, než jaký byl použit v projednávaném případě.
- 397 Kromě skutečnosti, že tyto dohody neodrážely vstup generických léčivých přípravků na trh, Servier poznamenává, že nemohly být v bodě 1883 napadeného rozsudku považovány za extrémní formu rozdělení trhu a omezení výroby. Takové posouzení je v rozporu s posouzením uvedeným v bodě 1666 uvedeného rozsudku, podle kterého protiprávní povaha těchto dohod nemusela být zřejmá.
- 398 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

b) Závěry Soudního dvora

- 399 Úvodem je třeba odmítnout argument, podle kterého Tribunál pro účely posouzení závažnosti protiprávních jednání nezohlednil jejich údajně novou povahu. V tomto ohledu je třeba z důvodů uvedených v bodě 144 tohoto rozsudku připomenout, že tato okolnost nemá vliv na kvalifikaci sporných dohod jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Kromě toho, jak bylo uvedeno v bodě 390 tohoto rozsudku, samotným účelem těchto dohod bylo vyloučit potenciální konkurenty Servier z trhu.
- 400 Kromě toho, když se Servier dovolává významu práv přiznaných patenty za účelem zpochybnění bodu 1797 napadeného rozsudku, jen opakuje, že Tribunál nezohlednil údajné uznání platnosti patentu 947 stranami. Tribunál se přitom nedopustil nesprávného právního posouzení, když potvrdil analýzu Komise, podle které bylo účelem sporných dohod, kromě smírného narovnání patentových sporů, vyloučení konkurentů z trhu, což představuje extrémní formu rozdělení trhu a omezení výroby.
- 401 Kromě toho na rozdíl od toho, co tvrdí Servier, a s přihlédnutím k účelu sporných dohod se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodech 1786 až 1791 napadeného rozsudku rozhodl, že se Komise mohla pro účely výpočtu výše pokut domnívat, že se Servier dopustila úmyslných porušení článku 101 SFEU.
- 402 Pokud jde o posouzení tržních podílů Servier, je třeba konstatovat, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení ani nezakreslil sporné rozhodnutí, když v bodě 1951 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise zohlednila skutečnost, že se Servier dopustila několika protiprávních jednání vztahujících se k těmto přípravkům, ve stejných zeměpisných oblastech a během stejných období. Aby nedošlo k nepřiměřené sankci, tento orgán se rozhodl omezit pro každé protiprávní jednání podíl hodnoty tržeb dosažených Servier zohledněný při stanovení základní částky pokuty. Tato oprava vedla k průměrnému snížení všech tržeb zohledněných v rámci jednotlivých porušení článku 101 SFEU o 54,5 %.

- 403 S ohledem na tato snížení mohl mít Tribunál v bodě 1954 napadeného rozsudku za to, že částky pokut nebyly nepřiměřené, a to i když se Komise domnívala, že Servier měla velmi vysoké tržní podíly na základě vymezení relevantního trhu, které Tribunál považoval za nepřesné.
- 404 Pokud jde o tvrzení Servier, podle kterého měly být pokuty sníženy s ohledem na skutečnost, že sporné dohody nebyly tajné a neoddlaly vstup generických verzí perindoprilu na trh, stačí konstatovat, že Servier ve skutečnosti žádá Soudní dvůr, aby provedl nové posouzení prvků sporu v prvním stupni. Takový návrh nespádá do pravomoci Soudního dvora v rámci řízení o kasačním opravném prostředku. Soudnímu dvoru totiž nepřísluší, když rozhoduje o právních otázkách v řízení o kasačním opravném prostředku, aby z důvodů ekvity nahradil svým posouzením posouzení Tribunálu učiněné při rozhodování – v rámci výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci – o výši pokut ukládaných podnikům za porušení unijního práva (rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, E.ON Energie v. Komise, C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 125 a citovaná judikatura).
- 405 S ohledem na tyto skutečnosti je třeba druhou část sedmého důvodu kasačního opravného prostředku, a v důsledku toho tento sedmý důvod v plném rozsahu, zamítnout.

G. Závěry týkající se kasačního opravného prostředku

- 406 Vzhledem k tomu, že pátému důvodu kasačního opravného prostředku bylo vyhověno v jeho třetí části, je třeba v souladu s návrhovými žádáními Servier zrušit bod 5 výroku napadeného rozsudku v rozsahu, v němž zamítá výtky žalobního důvodu, který Servier uplatnila podpůrně a který se týká doby trvání údajného protiprávního jednání a výpočtu pokuty za protiprávní jednání týkající se dohody Lupin. Ve zbývajících částech se kasační opravný prostředek zamítá.

VII. K žalobě podané k Tribunálu

- 407 V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr v případě, že zruší rozhodnutí Tribunálu, vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.
- 408 Jak vyplývá z bodu 891 napadeného rozsudku, Servier v rámci žaloby uplatnila v rámci podpůrného žalobního důvodu výtky směřující ke zpochybnění doby trvání protiprávního jednání týkajícího se dohody Lupin z důvodu, že Komise měla, jak to učinila v případě francouzského trhu, dospět k závěru, že toto protiprávní jednání skončilo v Belgii, České republice, Irsku a Maďarsku ke dni vstupu společnosti Sandoz na tyto trhy.
- 409 Tyto výtky byly předmětem kontradiktorní diskuze před Tribunálem a jejich přezkum nevyžaduje přijetí dodatečného organizačního procesního opatření nebo důkazního opatření. Soudní dvůr má za to, že žaloba ve věci T-691/14 dovoluje ve věci rozhodnout, pokud jde o tyto výtky, a že je třeba o nich rozhodnout s konečnou platností.
- 410 Z důvodů uvedených v bodech 369 až 378 tohoto rozsudku je třeba prohlásit za opodstatněnou výtku vycházející z nesprávného právního posouzení, kterého se dopustil Tribunál, když nekonstatoval, že odůvodnění týkající se ukončení protiprávního jednání vyplývajícího z dohody Lupin na francouzském trhu na jedné straně a na belgickém, českém, irském a maďarském trhu na straně druhé bylo rozporné.

- 411 Proto je třeba zrušit článek 5 sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž stanoví, že protiprávní jednání týkající se dohody Lupin skončilo dne 6. května 2009, pokud jde o Belgii, Českou republiku, Irsko a Maďarsko. Je třeba rovněž zrušit čl. 7 odst. 5 písm. b) tohoto rozhodnutí v rozsahu, v němž stanoví výši pokuty Servier za účast na dohodě Lupin na 37 102 100 eur.
- 412 Konstatuje-li Soudní dvůr protiprávnost sporného rozhodnutí, může v rámci přezkumu v plné jurisdikci nahradit posouzení Komise svým posouzením, a v důsledku toho pokutu zrušit, snížit nebo zvýšit. Tuto pravomoc vykonává s přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem (rozsudek ze dne 12. listopadu 2014, *Guardian Industries a Guardian Europe v. Komise*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 78 a citovaná judikatura).
- 413 S ohledem na skutečnost, že legalita článku 5 sporného rozhodnutí nebyla před unijním soudem zpochybněna v rozsahu, v němž unijní soud určil, že protiprávní jednání vyplývající z dohody Lupin skončilo ve Francii dne 16. září 2008 z důvodu vstupu společnosti Sandoz na trh tohoto členského státu k tomuto datu, je třeba konstatovat, že tento skutkový údaj je dán s konečnou platností. Z toho vyplývá, že rozpor v odůvodnění sporného rozhodnutí, který vede Soudní dvůr ke zrušení článku 5 tohoto rozhodnutí v rozsahu, v němž stanoví, že zjištěné protiprávní jednání bylo ukončeno dne 6. května 2009, pokud jde o Belgii, Českou republiku, Irsko a Maďarsko, může být napraven pouze uplatněním stejných úvah, jako jsou úvahy použité, pokud jde o Francii, pro účely stanovení výše pokuty za protiprávní jednání vyplývající z dohody Lupin.
- 414 Pro účely stanovení výše této pokuty je tedy třeba mít v souladu s údaji, které vyplývají z bodu 410 odůvodnění sporného rozhodnutí, za to, že protiprávní jednání týkající se dohody Lupin skončilo v Belgii v červenci roku 2008, v České republice v lednu 2009, v Irsku v červnu 2008 a v Maďarsku v prosinci roku 2008.
- 415 Z tohoto konstatování vyplývá, že doba trvání, která má být zohledněna pro účely stanovení výše pokuty, musí být stanovena na 1,4 roku pro Belgii, 1,9 roku pro Českou republiku, 1,3 rok pro Irsko a 1,8 roku pro Maďarsko.
- 416 V rámci tohoto řízení Servier předložila Soudnímu dvoru výpočet ve formě tabulky, která převzala každou z fází metody použité Komisí pro stanovení výše pokuty za protiprávní jednání týkající se dohody Lupin. Tento výpočet zahrnuje revidované doby trvání protiprávního jednání uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku a vychází z údajů poskytnutých Komisí v rámci řízení v prvním stupni. Uvedený výpočet vede ke stanovení takto opravené částky této pokuty na 34 745 100 eur.
- 417 Vzhledem k tomu, že Komise nezpochybnila tuto částku ani tuto metodu výpočtu, která ostatně odpovídá metodě, kterou sama použila ve sporném rozhodnutí, je třeba s ohledem na všechny skutkové a právní okolnosti projednávané věci stanovit výši pokuty uložené Servier v čl. 7 odst. 5 písm. b) sporného rozhodnutí na částku 34 745 100 eur.

K nákladům řízení

- 418 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení.

- 419 Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho čl. 184 odst. 1, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 420 Článek 138 odst. 3 tohoto jednacího řádu stanoví, že pokud měli účastníci řízení ve věci částečně úspěch i neúspěch, ponese každý z nich vlastní náklady řízení. Jeví-li se to však vzhledem k okolnostem v projednávané věci jako odůvodněné, může Soudní dvůr rozhodnout, že účastník řízení ponese vlastní náklady řízení a nahradí část nákladů řízení vynaložených druhým účastníkem řízení.
- 421 V projednávané věci Servier požadovala, aby byla Komisi uložena náhrada nákladů řízení o kasačním opravném prostředku a Komise neměla ve věci částečně úspěch v rámci řízení o kasačním opravném prostředku a zčásti ani v řízení v prvním stupni.
- 422 Jelikož je kasačnímu opravnému prostředku Servier částečně vyhověno, je třeba rozhodnout, že každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení související jak s řízením v prvním stupni, tak s řízením o tomto kasačním opravném prostředku.
- 423 Podle čl. 184 odst. 4 jednacího řádu, nepodal-li kasační opravný prostředek sám vedlejší účastník řízení v prvním stupni, může mu být uložena náhrada nákladů řízení o kasačním opravném prostředku jen tehdy, účastnil-li se písemné nebo ústní části řízení před Soudním dvorem. Pokud se řízení účastní, může Soudní dvůr rozhodnout, že tento účastník řízení nese vlastní náklady řízení.
- 424 Vzhledem k tomu, že se EFPIA účastnila řízení před Soudním dvorem, je důvodné rozhodnout, že za okolností projednávaného případu ponese vlastní náklady řízení.
- 425 Článek 140 odst. 1 jednacího řádu, který se použije na řízení o kasačním opravném prostředku na základě jeho čl. 184 odst. 1, stanoví, že členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení.
- 426 V projednávaném případě Spojené království ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Bod 5 výroku rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 12. prosince 2018, Servier a další v. Komise (T-691/14, EU:T:2018:922), se zrušuje v rozsahu, v němž se zamítají výtky v rámci žalobního důvodu společností Servier SAS, Servier Laboratories Ltd a Les Laboratoires Servier SAS, uplatněného podpůrně a týkajícího se doby trvání protiprávního jednání a výpočtu pokuty za protiprávní jednání uvedené v článku 5 rozhodnutí Komise C(2014) 4955 final ze dne 9. července 2014 týkajícího se řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 102 [SFEU] [věc AT/39612 – Perindopril (Servier)].**
- 2) **Článek 5 rozhodnutí C(2014) 4955 final se zrušuje v rozsahu, v němž stanoví, že zjištěné protiprávní jednání bylo ukončeno dne 6. května 2009, pokud jde o Belgie, Českou republiku, Irsko a Maďarsko.**
- 3) **Článek 7 odst. 5 písm. b) rozhodnutí C(2014) 4955 final se zrušuje v rozsahu, v němž stanoví výši pokuty uložené společně a nerozdílně společností Servier SAS a Les Laboratoires Servier SAS na 37 102 100 eur.**

- 4) Výše pokuty uložené společně a nerozdílně společností Servier SAS a Les Laboratoires Servier SAS z důvodu protiprávního jednání konstatovaného v článku 5 rozhodnutí C(2014) 4955 final se stanoví na částku 34 745 100 eur.**
- 5) Ve zbývajících částech se kasační opravný prostředek zamítá.**
- 6) Servier SAS, Servier Laboratories Ltd a Les Laboratoires Servier SAS ponese vlastní náklady řízení související jak s řízením v prvním stupni, tak s řízením o kasačním opravném prostředku.**
- 7) Evropská komise ponese vlastní náklady řízení související jak s řízením v prvním stupni, tak s řízením o kasačním opravném prostředku.**
- 8) European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) ponese vlastní náklady řízení související jak s řízením v prvním stupni, tak s řízením o kasačním opravném prostředku.**
- 9) Spojené království Velké Británie a Severního Irska ponese vlastní náklady řízení.**

Podpisy